

Naročnina
Dnevna izdaja
za državo SHS
mesečno 25 Din
polletno 150 Din
celoletno 300 Din
za inozemstvo
mesečno 40 Din
nedeljska izdaja
celoletno v Jugoslaviji 120 Din, za inozemstvo 140 D

SLOVENE

S tedensko prilogo »Ilustrirani Slovenec«

Cene oglasov
1 stolp, peti-vrsta
maloglasni po 150
in 2 D, večji oglaš
nad 45 mm višine
po 3 in 4 Din, v
uredniškem delu
vrstica po 10 Din
Pri večjem g
naročilu popust
Izide ob 4 zjutraj
razen ponedeljka in
dneva po prazniku

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III
Rokopisi se ne vračajo, ne frankirano
pisma se ne sprejemajo - Uredništvo
telefon št. 2030, upravnštvo št. 2328

Informativen list za slovenski narod

Uprava je v Kopitarjevi ul. št. 6 - Čekovni
račun: Ljubljana št. 10.650 in 10.349
za inzerate, Sarajevo št. 7563, Zagreb
št. 39.011, Praga in Dunaj št. 24.797

Vprašanje kmetijskih zbornic

Zakon o agrarni banki dokazuje izredno skrb, ki jo hoče nova vlada posvetiti gmotni konsolidaciji in napredku kmetijskega stanu, ki gotovo v prvi vrsti rabi cenenejšega kredita. Tudi drugi zakoni v prid kmetijstvu so že izdelani ali se pripravljajo. Ta prizadevanja po utrditvi kmetijskega stanu in dvigu kmetijske produkcije je treba toplo pozdravljati in podpirati. Ni gola fraza, ampak resnica, da je kmet steber države, ki za svoj obstoj in razvoj potrebuje miru, reda in avtoritete. Zakaj kmet je od narave domoljuben in domoroden element, ker ima na svoji zemlji svoj dom, ker šteje nebrojno vrsto generacij od začetka skupnega živja naroda v državi do danes, ker so njegove tradicije neizkoreninljive in neizbrisljive, ker so to one trajne moralne vrednote, brez katerih v nobeni državi ni stalnosti. V kmetiskem stanu je najtrdnje vko-

renjena tako vera v Boga kakor ljubezen do državne skupnosti ene zemlje in naroda: iz njega proiztekajo vsi njegovi veliki močje, v njem je vir narodnega moralnega in fizičnega zdravlja.

Zato je za državo, še posebno za našo, ki je in bo ostala pretežno agrarna, življenjske, eksistencialne važnosti, da kmetijski stan podpira in z vsemi močmi pospešuje. Taka mlada država kot je naša, ima v kmetiskem narodu svojo najtrdnjejšo oporo tudi zato, ker je v njem največja odpora sila proti sovražnim silam od znotraj. Jugoslovanski kmet je vstvaril državo, jo sto in stoletja branil, jugoslovanski kmet jo bo v svojem zdravem konservativizmu tudi naprej ohranil. Kmet je v bežeči meni nazorov in dogodkov edina stalna in neomajna točka v evropski zgodovini; naši državci pa je srce, iz katerega teko življenjski sokovi po vsem organizmu.

Zato je zelo čuden pojav, da kmetijski stan ravno v Jugoslaviji nima nobenega javnopravnega zastopstva z zborničnim značajem kakor ga imajo industrija, obrt, trgovina, delavstvo, advokati in drugi sloji. Nihče ne bo tajil velikega pomena, ki ga imajo te zbornice, in koliko so stobile ter store za stanove, ki jih zastopajo. Delavske zbornice na primer navedeno zglede delujejo, nabirajo dragocen statistični material, pazno budijo nad socialno zakonodajo, da se ne poslabša, dajo dobre nasvete in predloge, pa tudi veliko pripomorejo k ustvaritvi pravih odnosov med delojemalci in delodajalci ter tako doprinajajo k socialnemu napredku, socialnemu miru in delovni vzajemnosti v državi. Isto velja o trgovskih, obrtnih in industrijskih zbornicah, ki koristi teh stanov branijo z obodovanjem vrednot smotrenostjo in vztrajnostjo. Edino kmetijski stan je v naši državi čisto brez vsakega takega zastopstva, ki bi predstavljalo in branilo kmeta kot stan in mu zaguralo ono mesto ter vpliv v javnem življenju, ki mu gre.

Zato se nam zdi, da je naloga prav sedanje vlade, da tako obligatno stanovsko zastopstvo celokupnega kmetijskega življa v Jugoslaviji ustvari. S tem se prvič ublažijo stanovske socialne borbe, ker se prenašajo na legalno ploščo, odtegnejo razrednim in strankarskim strastem in borbam ter silijo vse stanove k treznemu presojanju njihovih resničnih interesov v soglasju z interesi drugih stanov in celega državnega občestva. Drugič pa se ravno kmetu daje v lastnem zastopstvu večja samozavest, se kmet vzpodbuja k intenzivnejši produktivni delavnosti in izboljšanju svojega položaja ter podčrtanju svojega ogromnega pomena v državnem organizmu. Taka kmetijska stanovska zbornica bo tudi veliki večini prebivalstva naše države dala priložnost, da se po svojih zastopniških interesih in inicijativno uveljavlja v stvarnem delu za svoje stanovske koristi, ki so najtesneje zvezane s splošno koristjo države. Smatramo tedaj, da bi sedanja vlada, ki jo vidimo z vsemi močmi na delu ravno za zadovoljitev potreb in koristi kmetijskega stanu, svoj trud kronala z ustvaritvijo kmetijskih stanovskih korporacij ali vsaj začetka z nekim ogrođjem, kakor je to bilo pri delavskih zbornicah, ki so se le počasi iz naznačenih korporacij razvile v izvoljene. Glavno je, da se začne in ustvari kmetijska stanovska telesa, ki bodo mogla tudi nuditi vrhovni zakonodajni oblasti dragoceno pomoč pri izgradnji potrebne velikopotezne zakonodaje v prid kmetijskega stanu in kmetijske produkcije.

Tudi to bo zelo velik korak k utrditvi države.

Znižanje zemljiškega davka Za povzdigo našega brodarstva -- Olajšave mnogočlanskim kmetijskim rodbinam

Belgrad, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Nj. V. kralj je podpisal danes dva zakona. Prvi zakon se nanaša na začasno osvoboditev vplačevanja davkov pomorskih in rečnih brodarstev podjetij. Zakon v bistvu določa, da se vsa domača pomorska in rečna brodarstva podjetja začasno osvobodijo od davkov in sicer:

1. od neposrednega davka na dohodke iz podjetij; 2. od davka na stavbe podjetja (če služijo za stanovanjske in trgovske svrhe); 3. od neposrednega davka na dobiček; 4. od davka na poslovni promet.

Dalje se osvobodijo vseh doklad uvozne carine in carinskih pristojbin iz kaldrmine na pomorske in rečne parobrode ter motorne čolne, ki se uvažajo iz inozemstva. Dalje se oproščajo od taks in pristojbin za družabne pogodbe.

Vsako podjetje mora, da se od teh taks in pristojbin oprosti, prijaviti vse potrebne dokaze pristojnemu finančnemu ravatelju. Od teh davkov se oproste domača pomorska in rečna brodarstva podjetja za 12 let z veljavnostjo 1. aprila 1928 za ona, ki že obstojajo. Dalje velja tudi za ona podjetja, ki se bodo v bodočem ustanovila in sicer od dne, ko se ustanovijo.

Zakon stopi v veljavo 1. junija 1929.

Nadalje je Nj. V. kralj podpisal zakon o dopolnitvah in spremembah k zakonu o neposrednih davkih od februarja 1928. kot nova točka k čl. 3. se da daje:

Koliko smo plačali neposrednih davkov

Belgrad, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Po zapisnikih finančnega ministrstva znašajo vsote vplačanih neposrednih davkov:

V l. 1919 86,396.622 Din; v l. 1920 165 milj. 672.860; v l. 1921 520,425.360; v l. 1922 622 milj. 065.359; v l. 1923 1.183,177.903; v l. 1924 1.446,337.325; v l. 1925 1.899,551.941; v l. 1926 1.839,892.118; v l. 1927 1.712,987.977; v l. 1928 pa 1.773,091.985 Din. Ta pregled izkazuje, da so bili neposredni davki najhujše pobirani v l. 1925 in 1926. Od l. 1925 se je vodila statistika tudi po pokrajinah. Slovenija je plačala:

L. 1925 295,273.755.40; l. 1926 326,683.684; v l. 1927 227,825.915.05; v l. 1928 pa 205 milj. 198.520.77 Din.

Dr. Žanič pred državnim sodiščem

Belgrad, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Državno sodišče za zaščito države drži v svojih zaporih zagrebškega odvetnika dr. Žaniča, zoper katerega je vložena tožba po § 3 zakona o zaščiti države. Sodišče je danes objavilo obtožbo. Obtožnica pravi, da je dr. Žanič ob priliki volitev v zagrebški advokatski zbornici na telegram, ki naj bi se poslal Nj. V. kralju, zahteval, da se pristavi: »da naj se zahteva od kralja vrnitev političnih pravic in svobod.« To dejanje je kaznivo po § 3 zakona za zaščito države, ki prepoveduje nagovarjanje k spremembi obstoječega pravnega in socialnega stanja. Ostali štirje odvetniki ki so bili tedaj v zagrebških preiskovalnih zaporih se od obtožnice oproste, ker je po mnenju državnega sodišča njihovo glasovanje na dani predlog nekaznivo.

Včeraj in danes se je državno sodišče za zaščito države posvetovalo in sklenilo, da so obtožbe državnega pravdnika take narave, da se lahko zoper dr. Žaniča odredi preiskovalni zapor. Državno sodišče je določilo kot preiskovalnega sodnika Stamenkoviča. Dr. Milovan Žanič se že nahaja v preiskovalnem zaporu.

Nova Gradiška, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Osi-ješko državno pravdnštvo je danes ustavilo list »Graničar«, ki ga je izdajal v Novi Gradiški dr. Milovan Žanič.

Proti komunistični agitaciji

Sušak, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Sušanski policijski šef Domazetović je izdal podobno odredbo kot zagrebško policijsko ravateljstvo, s katero prepoveduje vsako vidno manifestacijo glede dogodkov 20. junija 1928 kot obletnice krvavih dogodkov v narodni skupščini. Svoj odlok utemeljuje s komunistično agitacijo in izrabljanjem tega dne v njihove cilje.

Hrvatski ministri Mažuranić, Šverljuga in Frangeš so se danes vrnili v Belgrad.

Tistim, ki so obvezani plačevati zemljorino in ki imajo v hišni skupnosti več kot 5 članov in kot poljedelci sami opravljajo poljedelska dela, se zniža dopolnilni davek za vsako osebo preko 5 oseb na podlagi te-le tabele:

5% ako dopolnilni davek po točki 2. tega člena ne prekaša 100 Din.

	Din
4% ako ne prekorači	100—500
3% > > >	500—1000
2% > > >	1000—2000
1% > > >	2000—3000
½% > > >	3000—5000

Preko 5000 Din se ne zniža.

Kot člani se ne smatrajo 1. osebe, ki so stalno odsotne, 2. osebe, ki se poleg poljedelskega dela bavijo ali deloma ali izključno z obrtjo, industrijo ali kakim drugim poslom, 3. osebe, ki so stalni zasebni ali državni nametščenci, 4. ženske in otroci.

Pravico na znižanje dopolnilnega davka so dolžni prijaviti davčni obvezanci v teku januarja vsakega leta. Ako bi ta rok zamudili oz. bi se prijavili 15 dni kasneje, pa bi ne navedli opravičljivih razlogov, se ta prijava ne bo vzela v poštev. Za resničnost prijav odgovarjajo občinske oblasti.

Ta zakon stopi v veljavo, ko se objavi v »Službenih novinah«. Veljati začne od 1. januarja 1929.

Uradniške zadeve

Belgrad, 17. junija. (Tel. »Slov.«) Na obecnem zboru Zveze nabavljajnih zadrug državnih uslužbencev je bilo sklenjeno, da zgradi zveza v Belgradu svojo veliko palačo. Ta stavba bo še letos gotova ter bo stala preko 10 milj. Din. V njej bo imela zveza svoje pisarniške prostore. V spodnjem delu bodo trgovski lokali in stanovanja z lepim razgledom na Donavo. V palači bo lepa dvorana za predstave in prireditve. Pod njo bo uradniška menza. V Zgradbi bo centralna kurjava. Palača bo ena izmed najmodernejših zgradb v Belgradu in bo odgovarjala vsem sanitetnim in higijenskim predpisom.

Od tega, kar je odtegnila država uradnikom, je zveza že nekaj dobila. Uradniki so plačevali 1% za zgradbo te palače, tako da ima zveza dobiti od finančnega ministrstva preko 60 milj. Din. Uradniki za zgradbo ne bodo prispevali ničesar. Koristi bodo imeli uradniki toliko, kolikor se bo stavba rentirala.

Kar se tiče od finančnega ministrstva pobiranih 5 in 10 Din prispevkov za kreditne in stanovanjske zadruge drž. uslužbencev, se danes ni jasno. Gotovo je, da se iz tega denarja za zgradbo imenovane palače ne bo ničesar prispevalo. Belgrajsko uradništvo naglašuje, da se je na račun tega denarja ustanovilo že veliko zadrug, katerih delovanje se vedno bolj razširja, radi česar bo nemogoče, vrniti uradnikom pobrani denar. Te zadruge so itak osnovane po celi državi. Če bi kapital, ki znaša nekaj nad 3 milijone Din, moral nazaj, bodo uradniške stanovanjske in kreditne zadruge, oziroma njih centrale zahtevale od finančnega ministrstva, da se to zgodi po zakonski uredbi, ki je tudi to pobiranje predpisalo, da gre vsa stvar po starem potu naprej.

Zastrupljevalka pred sodiščem

Belgrad, 17. junija. (Tel. »Slov.«) Danes se je začela pred pančevskim sodiščem razprava zoper babo Anujko in njene pomočnike. Sodišče ima opravka z vlomilsko in roparsko tolpo, ki je podobno kot cigani na Slovenskem strahovala in ropala po Banatu. Sodišče jih je obtožilo več umorov.

Zagreb, 17. jun. (Tel. »Slov.«) V zagrebški javnosti se je že dalje časa vršila razprava o zagrebški zakladni bolnici, ki se nahaja v stari hiši na Jelačićevem trgu. Zahteva namreč, da bi se ta bolnica iz higijskih in estetskih razlogov odstranila in premestila v prikladnejše prostore. Ker trenutno ni na razpolago primernih prostorov za začasno namestitve bolnike tiste bolnice, se to vprašanje še ni ugodno rešilo. Sklad »Hospital«, ki je lastnik te bolnice, je na seji razpravljalo o načinu rešitve tega vprašanja in prenosa bolnikov. Verjetno je da se bodo bolniki namestili po posameznih bolnicah, nakar se bo zgradila velika moderna bolnica za okroglo 800 bolnikov.

Belgrajske vesti

Belgrad, 17. junija. (Tel. »Slov.«) Stanje Nj. Sv. patriarha se je obrnilo na bolje in je njegovo okrevanje povsem normalno.

Nj. V. kralj se je danes vrnil iz Topole.

Angleški in francoski poslanik na našem dvoru sta bila danes v daljšem razgovoru z ministrom za zunanje zadeve dr. Marinkovićem.

Člani orlovskih organizacij, ki se udeležijo svetovaelavskih svečanosti v Pragi, imajo 75% popust na železnicah od domače postaje naprej. Peljejo se preko Maribora; nazaj pa, ali preko Dravograda, ali preko Jesenice. Ugodnosti veljajo od domače postaje do meje in obratno.

Za vojaškega atašeeja v Soliji je bil imenovan generalštabni podpolkovnik Škekić Čedomir.

Trgovinska pogajanja z Grčijo. Naša delegacija, ki se pogaja z Grki, je morala na grško prošnjo oddati seznam svojih zahtev. Obratno so tudi Grki predložili pismeno svoje zahteve. Zato danes ni bilo pogajanj, in se radi tega niso mogla dovršiti. Od odgovora grške delegacije na naš predlog je odvisna usoda teh pogajanj.

Komisar Agrarne banke dr. Gjuričić je odpotoval v Ljubljano na konferenco z agrarnimi interesi.

Za privilegirano agrarno banko je podpisala bačka oblast 1 milijon dinarjev, sremska Mitrovica pa en in pol milijona dinarjev.

Predvidoma bo imel vrhovni zakonodajni svet v prihodnjem času veliko posla, ker so različna ministrstva predložila referentu g. dr. Periču mnogo zakonskih osnutkov. Poleg civilno-pravnega reda, ki je zgrajen na najmodernejših principih, bo prišel na dnevni red pridejo nadalje zakonski osnutki ministrstev za šume in rude ter za trgovino in industrijo.

Danes se je vršil proces proti zagrebški ma odvetnikoma-komunistoma Stjepanu Bariću in Stjepanu Sredniku. Obtožena sta bila, da sta širila komunizem. Prvi je bil kaznovan na 2, drugi pa na 1 leto ječe.

Danes se je vršila v državnem svetu po dispozicijah sodišča zanimiva razprava zaradi graditve proge Topčider—Mala Krsna. Obtožena sta dva uradnika železniškega ministrstva, in sicer ing. Dragoljub Ilić in uradnik Jeltović. Zaradi te graditve je nastala cela afera, ki je trajala že nekaj let nazaj. Več komisij je pregledalo progo in ugotovilo, da je bila proga napačno zgrajena in napačno dograjena, tako da ima država 9,031.970 Din 12 par škode. Danes je državni svet v glavnem zaslial oba obtoženca in pripravil akte. Razprava se bo nadaljevala.

V ministrtvu za šume in rude je končana uredba k zakonu o zaščiti domače industrije.

V ministrtvu za socialno politiko bo v kratkem dovršen invalidski zakon, ki bo nato predan predsedniku vlade Peri Živkoviću. Med vladnimi člani so še sporna vprašanja o raznih olajšavah za invalide. Zanimivo je, da bil invalidski zakon že okrog 60 krat popravljen.

Novi zakoni o napredovanju zunanje trgovine ter o kontroli izvoza kmetijskih produktov so v ministrtvu trgovine dokončani.

Današnje »Službene Novine« prinašajo uredbu o zaščiti javnih potov in o odstranitvi nevarnosti na njih. Dalje uredbu glede direktije državnih železnic o prevozu drv, premoga, kamna, peska in opeke, in o tem, da naj se pri tej akciji tarifi znižajo, in sicer od 31. marca do 1. septembra. Tarifi se znižajo za ca. 20 odst. Namen te akcije je, da bi se prebivalstvo preskrbelo z imenovanimi potrebščinami, posebno s premogom, po možnosti že v poletnem času.

Predstavniki središnje uprave inženjskih in arhitektskih zbornic naše države so bili sprejeti od Nj. Vel. kralja v audienco. Bili so navzoči Predsednik Avramović ter oba podpredsednika Koprivnik in Horvat. Na audienici so bili v zadevi proslave desetletnice te organizacije. Posebno so poudarjali, da razen njihovega ni bilo nobenega udruženja, ki bi v teku zadnjih desetih let ohranilo popolno soglasje in harmonijo. Prosili so Nj. V. kralja, da bi se 27. septembra t. l. udeležil obnega zbora, ki se bo vršil v Sarajevu. Organizacija bo izdala posebno spomenico.

Seja centr. organizacije davčnih uslužbencev se vrši v ponedeljek v Skoplju.

Iz pisarja v sekretarja je napredoval v diplomatski stroki dr. Pero Sedej pri poslanstvu na Dunaju

Okoli 8 urnega delavnika

Vašingtonska konvencija o osemurnem delavniku si počasi utira pot v mednarodni svet. Mednarodni urad dela šteje 50 držav članic, kljub temu je verificiralo to konvencijo le pet držav, docela izvedlo pa le dve — Belgija in Češkoslovaška.

Vzrok je v tem, ker je v Vašingtonski konvenciji tudi določilo, da se vsakih 10 let peča konferenca mednarodnega dela med drugimi tudi z vprašanjem, ali ni potrebna izprememba konvencije. Znano pa je, da je Anglija vodila dosedaj odločno borbo za revizijo. Njej so se pridružili tudi zastopniki delodajalcev.

Stališče oficijelne Anglije je zelo vplivalo na postopanje ostalih držav. Nemčija, Francija in druge države so izjavile, da bodo takoj provedle Vašingtonsko konvencijo, kakor hitro to stori Anglija, v resnici so pa čakale na to, kakšno usodo bo doživel predlog o reviziji konvencije.

Na drugi strani pa ni bilo delavstvo le protivno vsaki reviziji, ampak je zahtevalo, da se konvencija razširi še na ostalo delavstvo. Dosedaj so namreč prišli v poštev le tovarniški in obrtniški delavci. Radi tega bi se naj na novo uredil delavni čas v pomorski plovbi, v prometu, trgovini, v pisarnah in v poljedelstvu.

Zahteva po izpremembi delovnega časa v poljedelstvu je že propadla. Delovni čas za privatne nameščenice se obravnava na sedanji konferenci mednarodnega urada dela; delovni čas v pomorski plovbi pa pride na dnevni red v jesenskem zasedanju.

Prav za prav pa ne gre za konvencijo v pravem pomenu besede, ampak le za priporočilo. Državam članicam se da nekaj moralni nalog, da razširijo osemurni delovni čas tudi na privatne nameščenice.

Preden je prišlo na vrsto sklepanje o tem priporočilu, se je moral obravnati predlog o reviziji Vašingtonske konvencije. Glavno borbo sta vodila dva tabora. Za so bili delodajalski zastopniki, katerim so se pridružili tudi oficijelni delegati nekaterih držav. Na drugi strani so bili pa delavski zastopniki in z njimi zastopniki tistih držav, v katerih ima delavstvo velik vpliv. Protirevizijoncem je prišel na pomoč izid volitev v Angliji. S tem so bili angleški delodajalci osamljeni. Samo ob sebi je umljivo, da so v takem položaju, kakor je na sedanjem zasedanju v Ženevi, jeziček na tehtnici vladni zastopniki. Ta jeziček je potegnil na delavsko stran in predlog za revizijo Vašingtonske konvencije je propadel.

S tem je zaključena ogromna borba, koje rezultat je velikega pomena za nadaljnjo mednarodno socialno politiko. Večina držav ne bo mogla nič več zavlačevati ratifikacijo Vašingtonske konvencije, ampak se bo morala odločiti in pokazati pravo lice.

Todasno se bje boj za priporočilo državam članicam, da razširijo osemurni delavnik tudi na privatne nameščenice. Po trenutnem razpoloženju je pričakovati, da bo priporočilo sprejeto. Privatni nameščenici bi dobili v tem veliko oporo v borbi za pravični delovni čas.

Konferenca državnikov v Parizu

Pariz, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Kakor je sedaj ugotovljeno, bo dr. Stresemann v sredo ali četrtek prišel v Pariz, da nadaljuje razgovore z Briandom in bo najbrže obiskal tudi Poincaréja. Po neki nepotrjeni vesti »Journal« bosta tudi Macdonald in belgijski ministrski predsednik Jaspar v četrtek potovala v Pariz, tako da bi se že sedaj lahko vršila neke vrste mednarodna konferenca. Dr. Stresemann bo, kakor se čuje, ostal v Parizu več dni.

Berlin, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Dr. Stresemann je sporočil, da se bo v četrtek zvečer že zopet vrnil v Berlin in da bo ostal v Parizu samo v sredo do četrtega zvečer.

Za prekinitve pogajanj z Madžarsko

Bukarešt, 17. junija. (Tel. »Slov.«) V soboto je bil v Velikem Varadinu shod romunske liberalne stranke, katerega sta se udeležila tudi bivši ministrski predsednik Bratianu in bivši zunanji minister Duca. Glede romunsko-madžarskih optantskih pogajanj je Duca izjavil, da ima romunska vlada dolžnost, ta pogajanja prekiniti. Če si grof Bethlen domišlja, da bo lahko zasadi madžarske zastave na vrhovih Karpatov, se mu mora samo odgovoriti: »Naj le pride!«

Rothermere podučuje Madžare

Budimpešta, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Lord Rothermere je objavil v »Pesti Hirap« članek, s katerim pozivlje madžarske politike, naj si na vsak način pridobijo simpatije nove angleške vlade. Kakor se govori v budimpeštanskih političnih krogih bo ta članek najbrže imel praktične posledice. Povratek grofa Bethlena v Budimpešto se pričakuje jutri. Ni izključeno, da ne bi po madžarskih in pariških razgovorih s francoskimi državniki sledili sedaj v kaktinskih obliki razgovori z angleško vlado. V političnih krogih se smatra, da bi uvedba tajne volilne pravice bilo najboljši sredstvo za pridobitev simpatij Macdonaldove vlade.

Odmev Macdonaldovega članka

Demanti Macdonalda -- Pred protesti Italije in drugih držav

London, 17. jun. (Tel. »Slov.«) K članku o manjšinah, objavljenem v »Sunday Times«, izjavlja Macdonald listu »Daily News«, da je bil spisan za neko časnikarsko agenturo pred nekaterimi tedni nanašajoč se na takratni trenutak in da bi se sedaj po prevzemu vlade ne bil smel objaviti brez njegovega dovoljenja. »Daily Telegraph« že pripominja k temu članku, da se bo Mussolini brez dvoma radi vsebine članka pritožil v Londonu, dočim sta Briand in Titulescu predobra prijatelja Anglije in preveč hladnokrvna diplomata, da bi se dala tako lahko razburiti.

»Daily Telegraph« imenuje ta članek »slab začetek« v obravnavanju manjšinskega vprašanja po novi vladi, vendar pa gre očitno za spretne tiskovni maneuver, ker sta založnika »Sunday Times« in »Daily Telegraph« takorekoč identični osebi, namreč brata Berry in je znano, da se noben članek ne objavi brez izrecne odobritve založnikov. »Sunday Times« so torej očitno naknadno objavili stari Macdonaldov članek zato, da nudi »Daily Telegraph« na dan po sestanku Macdonalda z Dawesom v Forres priliko za napad na Macdonalda.

London, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Macdonald je danes ponovno izjavil časnikarjem, da je spisal članek pred nekaterimi meseci pred začetkom prave volilne kampanje kot voditelj opozicije in kot kritik zunanje politike takratne vlade. Sedanja objava z naglašanjem njegovega uradnega značaja se je zgodila proti

njegovi volji in brez njegovega pooblastila. V političnih in diplomatskih krogih upajo, da se bo razburjenje radi tega članka na kontinentu kmalu poleglo. Macdonald bo brez dvoma ob začetku velike adrese debate pri otvoritvi parlamenta porabil priliko, da v obširnem govoru zavzame stališče o nalogah Društva narodov glede manjšin in očitno se hoče odločiti komentiranje članka do parlamentarne razprave začetkom julija, da bosta tudi Chamberlain in Lloyd George imela priliko, da se izjavita o manjšinskem vprašanju.

Pariz, 17. jun. (Tel. »Slov.«) »Echo de Paris« poroča iz Londona, da je italijanski opravniki poslov že včeraj v Foreign Officeu najavili odločen protot svoji vladi proti Macdonaldovemu članku. List upa, da bo protestirala tudi Francija, in pravi dalje, da bodo tudi poljska in romunska vlada primerno odgovorile na Macdonaldova izvajanja, katerega beseda je vredna moza, ki je v letih 1914 do 1918 stalno izdajal domovino. Značilno je, da ni Nemec, temveč Anglež in poleg tega še ministrski predsednik prvi zopet načel alzaško-lorensko vprašanje.

Rim, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Macdonaldov članek v »Sunday Times« o manjšinskem vprašanju je povzročil v Rimu mučno razpoloženje. Italijanski listi so zaenkrat dobili nalog, naj se vzdržijo vsakih komentarjev. Iz Londona se poroča, da bo italijanski opravniki poslov storili uradne korake proti Macdonaldovim izjavam.

Razorožitev na morju

Razgovori, od katerih je odvisna usoda vsega sveta

London, 17. jun. (Tel. »Slov.«) O včeršnjem razgovoru Macdonalda z ameriškim generalom Dawesom v škotskem mestu Forresu se je izdal uradni komunike, da sta na sestanku razpravljala o sedanjem stanju razorožitve na morju, kolikor se tiče Anglije in Amerike. Razgovor je bil neoficijalen in splošne vsebine in je potekel skrajno zadovoljivo. Razgovor se bo predel dalje v tork z govorom ameriškega poslanika na digneju Pilgrim in z govorom Macdonalda v Lossiemouthu. Oba državnika pričakujeta, da se bodo razorožitve na morju udeležile s sodelovanjem tudi druge države, ki so zainteresirane pri razorožitvi na morju. Od uspešnega izida teh razgovorov je odvisna usoda vsega sveta. Macdonald je izjavil, da oficijelno se bo končno povabljen v Washington. Oba državnika sta na vrtu Macdonaldove vile vsadila vsak eno

majhno smrečico in Macdonald je izjavil, da upa, da bosta dobro rastle.

London, 17. junija. (Tel. »Slov.«) V dobro poučenih krogih se smatra, da se bodo angleško-ameriška pogajanja o razorožitvi že prihodnje dni začela z največjo odločnostjo. General Dawes in Macdonald bosta tekom meseca julija poskušala doseči načelni sporazum o tehnični in številčni podlagi razorožitve na morju. Jutri bo Dawes v svojem govoru povabil Anglijo, da se udeleži razgovorov o razorožitvi, obenem pa bo tudi imel govor, v katerem bo detajlirano navajal tehnične podrobnosti o pomorski razorožitvi, dočim bo Macdonald istočasno imel govor v sličnem smislu. O vsebini obeh govorov sta Macdonald in Dawes že včeraj podrobno razpravljala.

Mogočna katoliška prireditev

Dunaj, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Peti dunajski škofijski dan se je končal z mogočno katoliško manifestacijo na Heldenplatzu pred bivšim dvorom, kjer se je zbralo nad 150.000 ljudi v nepreglednem sprevodu katoliških društev z godbami in zastavami, telovadcev in telovadk, katoliških študentov v društvenih krogih, srednješolcev, skavtov itd., pri čemer se je posebno tudi opazilo katoliško slovansko društvo »Orel« v slikovitih narodnih nošah. Na lepo okrašenem balkonu bivšega dvora so se zbrali kardinal dr. Piffl, bivši kancler dr. Seipel, sedajni kancler dr. Streeruwitz, mnogi ministri prejšnjega in sedajnega kabineta, nemški poslanik grof Lerchenfeld ter najodličnejši krščanski politiki in ljudski zastopniki. Kardinal Piffl je imel nagovor, katerega so razširjali z zvočniki in v katerem je zopet oznanjal vernikom, da je ta škofijska prireditev v znamenju zlatega mašniškega jubileja papeževega in da ima poseben pomen radi tega, ker se istočasno proslavlja zopetna pridobitev papeževe svobode. Svetovna zgodovina

se je postala svetovni sodnik, ker nikdar ni svetovnozgodovinski pomen papeštva in svetovni značaj cerkve postal jasnejši, kakor sedaj. Duhovno darilo Dunajčanov papežu je v poklonitvi njihovih hvaležnih src. Kardinal je pozval navzoče, naj obljubijo papežu pokorščino, nakar so stotisoči odgovorili z »Hočemo!« Ko je kardinal Piffl podelil papežev blagoslov, so zapeli papeževo himno, nakar je sledila evharistična procesija, v kateri je kardinal sam nosil Najsvetejše.

Tudi na slavnostnem zborovanju katoliškega šolskega društva je imel govor kardinal Piffl, v katerem je navajal, da živi Avstrija v šolski sramoti, ker obstoja v Avstriji 60 let liberalni ljudski šolski zakon. Pri tem je treba poudarjati uspehe konfesionalne šole, ki se kažejo na Građanskem po starem madžarskem šolskem zakonu. Naloga katoliškega šolskega društva je, da ustanavlja in podpira zasebne šole. Tudi linška škofija je s škofom dr. Gföllnerjem priredila primerno proslavo.

Madžarska se oborožuje

Pariz, 17. jun. (Tel. »Slov.«) »Petit Parisien« objavlja zelo neprijazen članek proti Madžarski. Odgovor madžarskega zunanjega ministra Valka nikakor ni zadovoljil male antante. Zato je pričakovati v prihodnjih dneh novih protestnih demarš v Budimpešti in težkih posledic konflikta kljub vsem pariškim in londonskim pomirjevalnim poskusom. Mala antanta je zastoj poskušala vse, da bi se

ustvarilo z Madžarsko znosno razmerje in ni nameravala samo odpraviti napetost v političnem položaju, temveč hotela celo skleniti gospodarsko antanto. Značilno je, da Italija moralno podpira to motenje miru. Tudi je ugotovljeno, da Madžarska skriva mnogo vojnega materiala in da je tako rekoč zopet uvedla splošno vojaško dolžnost od 16. do 21. leta.

Vojaška mednarodna kontrolna komisija o Avstriji

Ženeva, 17. junija. (Tel. »Slov.«) Predsednik veleposlaniške konference zunanji minister Briand je obvestil generalno tajništvo Sveta Društva narodov, da je likvidacijski organ medzavezniske vojaške kontrole v Avstriji ustavil svoje delovanje. V spremnem pismu dostavlja Briand, da odbor ugotavlja, da Avstrija ni spolnila vseh obveznosti o razorožitvi v prvi vrsti je treba naglasiti, da obstojijo v Avstriji tajne zveze, ki so podobne vojaškim. Vloga teh zvez se je ugotovila že meseca oktobra 1920 ob priliki dogodkov v Dunajskem Novem mestu. Razen tega je opozoriti tudi na obstoj tajnih skladišč vojnega materiala. Kar se tiče duhovne razorožitve v Avstriji, se lahko reče, da je

Avstrija v tem trenutku duhovno razorožena, ni pa izključeno, da bi v bodoče v danem trenutku ta duhovna razorožitev ne prenehala. Dalje opozarja medzavezniske države na industrijske pomožne vire Avstrije. Ti pomožni viri bi Avstriji v primeru vojne lahko v šestih do devetih mesecih pripomogli, da bi Avstrija postavila 200.000 do 300.000 mož. Tudi obstoje zveze med avstrijskim in nemškim generalnim štabom. Med obema generalnima štaboma se izmenjujejo častniki. Vrh tega je Dunaj tudi središče trgovine z orožjem.

Dunajska vremenska napoved. Večinoma jasno, toplo, verjetno nevihte.

Novosadska vremenska napoved. Večinoma oblačno. Sem in tja jasno. Slabi vetrovi. Temperatura se bo malo znižala.

„Rumeni ptič“ v Parizu

Pariz, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Kljub dolgotrajnemu dožju je čakalo na prihod »Rumenega ptiča« več deset tisoč ljudi. Letalo je po dveh širokih krogih pristalo na skrajnem koncu letališča. Policija, letalsko vojaštvo, častniki in fotografi so takoj hiteli k letalom. Bila je tolika gnječa, da so mogli letalce le s težavo pripeljati do upravnega poslopja, kjer jih je pozdravil minister za zrakoplovstvo Eynac.

Slepi pasazir Schreiber noče podati nobenih izjav, ker je sklenil pogodbo z neko časnikarsko agenturo, ki mu je za monopol njegovega poročila plačala 30.000 dolarjev. Najbolj utrujen je bil po 27 urnem poletu letalec Assolant. Po pristanku se je onesvestil. Utrujen je bil tudi telegrafist, dočim je bil najbolj svež Lefevre.

Odlikovani Italijani

Atene, 17. junija. (Tel. »Slov.«) Predsednik grške republike Konduriotis je podelil italijanskemu državnemu podtajniku Balbu veliki križ Zveličarjevega reda, generalu de Pinedu pa veliki križ kraljevega reda. Tudi vsi drugi častniki so bili odlikovani. »Etnos« ostro protestira proti govoru, ki ga je imel državni podtajnik Balbo v Carigradu, v katerem je izražal željo za povečanje Turčije, ki bi bila možna samo na račun Grčije.

Faloutova alera

Praga, 17. junija. (Tel. »Slov.«) Preiskovalni sodnik v procesu proti vojunu Faloutu je izjavil časnikarjem, da je že znano, za koga je Falout deloval in katere listine je izdal. Ključa k tresorom z najvažnejšimi dokumenti ni imel. Materijal, ki ga je Falout poslal v inozemstvo, ocenjujejo sedaj strokovnjaki.

II. mednarodni kongres katoliškega filma

München, 17. jun. (Tel. »Slov.«) V Münchenu se je danes zvečer otvoril II. mednarodni katoliški filmski kongres, na katerem so govorili člani mednarodnega katoliškega filmskega odbora dr. Ernst od Leonove filmske d. d. v Münchenu, predsednik Brabo-filma v Louvainu kanonik Brohee, kanonik Raymond iz Pariza in jezuitski pater Muckermann iz Münstra. Razen Nemcev so bile zastopane na kongresu tudi Avstrija, Češkoslovaška, Jugoslavija, Italija, Švica, Francija, Belgija, Holandska in Litva. Na slavnostnem zborovanju je bil poleg zastopnikov nemške države in nemških dežel navzoč tudi nuncij Vasallo di Torregrossa kot oficijelni zastopnik svete Stolice. Vsi so naglašali potrebo lojalnega mednarodnega sodelovanja in potrebo, da se na polju filma in fotografije še nadalje vpliva v smislu katoliške akcije. Mednarodni katoliški filmski biro bo imel prihodnja tri leta svoj sedež v Parizu. Predsednika sta dr. Ernst iz Münchena in kanonik Raymond iz Pariza. Dosedaj se je pridružilo akciji okoli 20 narodov. V zvezi s tem kongresom je tudi prvi mednarodni katoliški radiokongres.

Potres na Novi Zelandiji

London, 17. jun. (Tel. »Slov.«) Včeraj je bil na severni in zapadni obali Nove Zelandije hud potres. Zveza med glavnim mestom Wellingtonom in drugimi mesti je prekinjena, tako da se število smrtnih žrtev in obseg škode dosedaj ni mogel ugotoviti. Posebno težko so poškodovani kraji Christchurch, Nelson in Westport.

Drobne vesti

Rim, 17. jun. (Tel. »Slov.«) V Vatikanem mestu se je danes dopoldne rodil kot prvi državljani te države sin nameščenca tajne pisarne. V rojstni knjigi Vatikanskega mesta je dobil številko prvo.

Praga, 17. junija. (Tel. »Slov.«) Pri Bratislavi blizu hriba Bradlo, na katerem se nahaja spomenik prvega češkoslovaškega vojnega ministra Štefanika, se je včeraj ponesrečil avtobus, s katerim se je vozilo 35 oseb. Avtomobil je padel v globočino. Ena oseba je bila takoj mrtva, šest težko, mnogo pa lahko ranjenih.

London, 17. junija. (Tel. »Slov.«) Danes zvečer je umrl v starosti 72 let general zveličavne armade Booth, najstarejši sin ustanovitelja te organizacije.

Primorske vesti

Duhovska vest. Goriški nadškof je imenoval č. g. Valentina Krauta, dekana v Trbižu, za častnega kanonika goriškega kapitlja.

Smrtina kosa. Umrli so v Vrtojbi 19 letna Slavica Batistič; v Lokvi na Krasu 80 let stara Katarina Čok; v Idriji Josip Tomšič, star 80 let, in 71 letna vdova Frančiška Makuc. V nekem francoskem rudniškem rovu je zasulo 45-letnega Antona Gabrščka iz Raven na Tolminkem. V Jelšanah je umrla Katarina Danjelčič, soproga bivšega občinskega tajnika. — V Hotedersci je po dolgem bolehanju izdihnil domači župnik A. Jarec. Pokojnik je bil zelo priljubljen. Ljudstvo mu je priredilo lep pogreb, katerega se je udeležilo tudi mnogo duhovnikov.

Gad je pilil 15 letnega Stankota Sedevčiča z Brega na Banjšicah. Fantu so rešili življenje.

Granata je razmesarila dva dečka na Banjšicah.

Vseslovanski orlovski zlet v Pragi

Veličastne priprave - Ogromen program

Praga, 15. junija.

Mogočen, kakor še nikoli, bo letošnji orlovski zlet v Prago. Od zadnjega orlovskega zleta, ki se je vršil v Brnu, je minilo že sedem let. Lep in pomemben je bil brnjski zlet, ali vršil se je v času, ko so bile šele komaj zaceljene težke izgube, ki jih je povzročila vojna.

Od brnjskega zleta pa se je pričel mogočen dvig češkoslovanskega Orla in vseh sedem pobinskih let pomeni en sam napredek, en sam razmah Orla. In danes šteje Orel že nad 1000 društev z nad 100.000 člani. Mogočna in močna armada je to, ki je na čelu vsega katoliškega gibanja v češkoslovanski republiki.

V vsakem oziru se je okrepil od brnjskega zleta češkoslovanski Orel. Nad 300 društvenih domov in telovadnic že ima in še vedno se grade nove. Ali tudi organizatorično je Orel napredoval in danes je njegova organizacija dovršena. V 27 župah so zbrane sile orlovstva, središče vseh pa je v Brnu, ker je v Moravski glavna sila Orlov. Tu je tudi kmetsko ljudstvo najkrepkejši in zlasti Slovenci, katerim so Moravani od vseh Čehov najbližji, bodo lahko razumeli, zakaj je Orel najmočnejši baš na Moravskem, tej najbolj češki deželi.

In prvi pomen letošnjega orlovskega zleta je v tem, da češkoslovanski Orel manifestira svojo silo v Pragi, v češkoslovanski prestolici. Manifestacija Orlov v Pragi pa ima danes še poseben pomen, ker se je že preveč razpaslo napačno naziranje, ko da je Praga dostopna le za manifestacije ene smeri. Tudi orlovski dnevi bodo v Pragi mogočno uspeli in že v tem dejstvu je njihov višji pomen.

Toda letošnji orlovski zlet v Pragi ima še drug, posebno važen pomen. Že njegovo ime, da je to svetovaelavski zlet pove njegov najgloblji pomen.

Neminljivi zgodovinski pomen sv. Václava je, da je širil krščanstvo in se izrekal za Rim ter da je sklenil mir z nemškimi cesarstvom in s tem privedel svoj narod v krog zapadne kulture ter ga obvaroval pred usodo, ki je zadela Poljske Slovence. »Ne daj poginuti nam in bodočim, o Gospod,« je bilo geslo sv. Václava skozi tisoč let vsega češkoslovanskega naroda. To je oni visoki pomen svetovaelavske tradicije, ki je na Češkem vedno živela in v tem je tudi vzrok, da so celo Husiti izvrševali svetovaelavsko sporočilo.

Poseben pomen orlovskega zleta je baš v tem svetovaelavskem duhu. In ta poseben pomen pravi, da ne bo letošnji orlovski zlet samo velika gimnastična in sportna manifestacija, temveč predvsem velika manifestacija katoliškega naroda iz vse češkoslovanske republike na krščanski prepoved narodnega življenja, za krščansko kulturo, za socialno pravičnost in za zdrav razvoj vsega naroda.

Zato pa ima tudi letošnji orlovski zlet državni pomen, ker pomeni največjo manifestacijo za napredek države na večnih temeljih morale in človečnosti.

Ta visok pomen orlovskega svetovaelavskega zleta je priznala tudi češkoslovanska vlada in zato se vrše jubilejne svetovaelavske svečanosti pod pokroviteljstvom češkoslovanske vlade.

Obenem z orlovskim zletom pa se vrše tudi mednarodne tekme katoliških gimnastičnih društev. Tako dobivajo letošnje orlovske prireditve tudi mednarodni pomen.

V posebno lepem številu se udeležijo letošnjega orlovskega zleta tudi Jugoslavlani. Tako bo orlovski svetovaelavski zlet nova manifestacija jugoslovansko-češkoslovanskega bratstva. In sicer iskrenega in pristranskega, ne pa samo banketnega.

Jugoslavlani, zlasti Slovenci bodo nastopili tudi pri mednarodnih tekmah in po vseh dosedanjih izkušnjah vemo, da bodo znova postavili slovenski ime. Zato pa je letošnji orlovski zlet pomemben tudi za nas Slovence, ker nas bo uveljavil tudi v mednarodnem svetu.

Izreden je pomen letošnjega svetovaelavskega orlovskega dne, izredna njegova važnost za češkoslovanski narod, izreden pa tudi za katoliški svet, ki bo doživel na svetovaelavskem orlovskem zletu letos najlepšo zmago, ki bo prinesla tudi najlepše sadove.

Zato pa v svetovaelavskih dneh v Prago in zato naj pride svetovaelavski duh tudi med nas Slovence!

Program svetovaelavskih dni

Vedno rastoče zanimanje za veliki orlovski zlet je povzročilo vedno nove prijave udeležencev in je zato je moral pripravljati odbor vedno znova spopolniti in razširiti program. Ker pa se prihodnje nedelje že prično prve prireditve velikega zleta, je sedaj došel pripravljati odbor na svoji zadnji seji končno veljavni program, ki ga v naslednjem objavljamo v navodilo našim Orlom in Orlom, obenem pa tudi v dokaz, kako grandiozen bo potek orlovskega zleta.

Svečana otvoritev svetovaelavskih orlovskih dni

Ob 9 dopoldne bo v katedrali sv. Vida sv. maša. Po sv. maši slavnostno blagoslovljenje prapora Jezinskega odseka Orla v Pragi.

Ob 11 dopoldne v Smetanovi dvorani Obecnega doma stolnega mesta Pragi (prvi praški dvorani)

slavnostni zbor in matinee

s tem sporodim:

1. Državna himna: izvajajo člani opernega zbora Narodnega divadla.

2. Slavnostni govor: govori starosta čl. Orla br. mgr. dr. Jan Šrámek (podpredsednik češkoslovanske vlade).

3. Jokeoem: Balada, Rachmaninov; Krist je vstal od mrtvih... Izvaja Jos. Munclinger, član opere Narodnega divadla.

4. Dvojak: Biblijske pesmi. Poje Marta Krásová, članica opere Nar. divadla.

5. Dvojak: Milostne pesmi. Smetana: Poziv — Poje Bronislav Chorovič, član opere Nar. divadla.

6. Bendl: Koral »Sv. Václav«. Člani opernega zbora Nar. divadla.

Četrtek, dne 27. junija.

Ob 17. Sestanek sodnikov za naraščajoče tekme v dvoranah na Strachovem.

Petek, dne 28. junija.

Ob 7 dopoldne: Tekme moškega in ženskega naraščanja v društvi in igrah na Stadionu.

Ob 16. Skušnje naraščanja (proste vaje, igre in razno).

Ob 20. Zaključna seja sodnikov na Strachovu.

Sobota, dne 29. junija.

Ob 6—8 sv. maše v praških cerkvah.

Ob 9. Skušnje dijakov in dijakinj (proste vaje, igre, razno).

Ob 11—14 skupen obed telovadcev na Stadionu.

Ob 15. Javna telovadba na Stadionu.

1. Proste vaje dijakov.

2. Razne igre dijakov in naraščanja.

3. Plesi dijakinj.

4. Proste vaje dijakinj.

Po telovadbi skupna večerja telovadcev na Stadionu.

Ob 20. Na vrtu Katoliške Besede v Žižkovu (Riegrova 19) kino-predstava, v dvorani pa prijateljski večer, ki ga priredi mestni odbor Orla. Vstop 2.40 Kč.

Nedelja, dne 30. junija.

Ob 7—8. Zbor dijakstva in naraščanja v parku Vrchlického pri Wilsonovem kolodvoru in v okolnih ulicah.

Ob 9. Slavnostni spreved dijakstva in naraščanja k Václavskému nám., kjer se na spomenik sv. Václava položijo vence, odhod se pomika spreved naprej po ulici 28. oktobra (preje Ovocno), Narodno trdnjo (preje Ferdinandko) na Masarykovo nabrežje in čez Karlov most na Malo stran in nato odhod v skupinah k sv. mašam.

Od mas odhod v skupinah k skupnemu obedu.

Ob 13. Javna telovadba na Stadionu.

1. Naraščajoče in proste vaje.

2. Naraščanja in dijakij (igre; orodna telovadba, razno).

3. Naraščanje.

4. Naraščanja (vaje s kopjem).

Ob 20. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina z godbo dr. Šetina v Tylovem gledališču Praga-Nasle, Soběslavova ul.

Ponedeljek, dne 1. julija.

Ob 8—12. Pot dijakstva in naraščanja k praškemu Milosti polnemu Jezusku. Nato ogled Prage.

Glavni zletni dnevi

V torek, dne 2. julija. Sprejem tujih gostov.

V sredo, dne 3. julija.

Dopoldne: sprejem tujih gostov po pripravljalnem odboru.

Ob 17. Sestanek sodnikov Mednarodne unije katoliških gimnastov (U. I. O. C. E. P.) v Pragi, Panská ul. 1.

Ob 19. Seja sodnikov za orlovke tekme (istotam).

Ob 19.30. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina po godbi dr. Šetina v Tylovem gledališču.

Četrtek, dne 4. julija.

Ob 7. Mednarodne gimnastične tekme na Stadionu.

Mednarodne lahkoletne tekme na vojaškem vežbališču v Dejvicah.

Tekme Orlov v nižjem in srednjem oddelku na Stadionu.

Tekme Orlic v nižjem in višjem oddelku na Stadionu.

Od 12—14. Kosilo na Stadionu.

Ob 16. Skušnje: 1. Žene. 2. Moške. 3. Jugoslavlani (moški in del gostov). 4. Polet Orla (Čehi).

Ob 20. V Narodnem divadlu slavnostna predstava Smetanova »Prodane neveste«.

Ob 20.30. Mednarodna akademija v gledališču Variété v Karlinu (Palackého trdnja).

Ob 20. Prijateljski večer v Katoliški Besedi v Žižkovu (Riegrova ulice 19).

Petek, dne 5. julija.

Ob 6.30. Zbor udeležencev na Kr. Vinohradu v okolici trga kralja Jurija (Jiřího) po načrtu.

Ob 7.30. Odhod na Nám. Krále Jiřího k sv. maši.

Ob 8. Poljska sv. maša in po njej razglas svetovaelavskega manifesta. Nato blagoslovljenje državne prapora Jezinskega Orla.

Ob 9. Slavnostni spreved po Pragi.

Od Fochove trdnje na Václav. nám., kjer se pokloni orlovstvu spominu sv. Václava. Nato tu defile pred dostojanstveniki in nato odhod po Ulici 28. oktobra, Narodni in Masarykov nabrežju čez Karlov most na Malostranski trg. Od tu odhod telovadcev na Stadion, reprezentančnih skupin in zastopnikov tujih držav in tujih orlovskih žup k po- božnosti sv. Vita.

Do 14. Skupen obed telovadnega članstva na Stadionu.

Ob 14. Nastop telovadcev k prvi telovadbi na Stadionu.

1. Čsl. Orli (proste vaje).

2. Tek na 3 kilometre.

3. Vojska.

4. Čsl. Orlice (proste vaje).

5. Jugoslavlani.

6. Gosti I. del.

7. Razmah Orla.

Ob 20. V Nar. divadlu slavnostna predstava: Medkova »Polkovnik Šveec«.

Ob 20.30. Akademija Jugoslovanske Orlovke Zveze v gledališču Variété v Karlinu, Palackého trdnja.

Druge prireditve.

Ob 19. Koncert na vrtu Narodnega doma na Smichovu, v veliki dvorani pa ples (priredi Jednota Orla Michle-Krč).

Ob 19. Koncert v Riegrovih Sadih na letnem telovadišču Vinogradskega Orla.

Ob 19. Vrtina zabava na vrtu Jezerhe (Praha-Michle), priredi Orel Michle-Krč.

Ob 19. Koncert Slovenske godbe v Narodnem domu na Žižkovu (Bořivojova ulice). Priredi Orel v Žižkovu.

Ob 20. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina v Tylovem gledališču.

Ob 20.15. »Mož gospodičec«, gledališka predstava v dvorani Mešianske Besede, Praha II, Vladislavova ulica.

Sobota, dne 6. junija.

Ob 6. Služba božja v Sv. Vítu.

Ob 7. Mednarodne tekme

Dovršitev lahkoletskih tekem na voj. vežbališču v Dejvicah.

Tekme Orlov v višjem oddelku na Stadionu.

Dovršitev tekem Orlov v nižjem in srednjem oddelku na Stadionu.

Dovršitev tekem Orlic v nižjem in višjem oddelku na Stadionu.

Ob 10. Skušnje: Poseben nastop Slovkov: »Že Slovaška vstaja«.

2. Jugoslavlani (žene).

3. Starejši bratje.

4. Poseben nastop Moravanov (»Tri dobe češke zemlje«).

Ob 14.30.

Javna telovadba na Stadionu.

1. Nastop Moravanov (»Tri dobe češke zemlje«).

2. Gosti (2. del).

3. Žene čl. Orla.

4. Starejši bratje čl. Orla.

5. Orodna telovadba, atletične vaje in igre.

6. Žene SHS.

7. Člani čl. Orla.

8. Mednarodna strelca.

Ob 20.30. Akademija čl. Orla v gledališču Variété v Karlinu.

Ob 20. Koncert pevskega zbora »Ljubljane« v Smetanovi dvorani Obecnega doma.

Nadaljne prireditve:

Ob 19. Družabni večer v hotelu Čechie, Praha-Libeň, Podlipacka ul. Vstopnina 5 Kč. Priredi mestni Orel.

Ob 19. Veseli večer v Narodnem domu na Žižkovu, priredi Žižkovski Orel.

Ob 19. Koncert slovenske godbe v Riegrovih Sadih na Kr. Vinohradu.

Ob 20. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina po godbi dr. Šetina, Tylovo gledališče v Naslihi.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, veseligrva v treh dejanjih. Igra »Scena dobrih avtorjev« v Mešianski Besedi, Praha II, Vladislavova ul.

Nedelja, dne 7. julija.

Ob 6. Sv. maše v praških cerkvah.

Ob 7—8. Zbor narodnih moš v Sadih Vrchlického pri Wilsonovem kolodvoru.

Ob 9. Spreved narodnih moš po Pragi: Po Václav. nám., Ulici 28. Rjina, Narodni, Masarykov nabrežju čez Karlov most na Hradčany in od tam na Stadion.

Ob 12—14. Skupen obed.

Ob 14. Nastop Slovaške za »Že Slovaška vstaja«.

Ob 14.30. Javna telovadba na Stadionu.

1. Defile telovadcev.

2. Poseben nastop Slovkov z »Že Slovaška vstaja«.

3. Narodni plesi.

4. Finale mednarodnih tekem s tekom na 100 m.

5. Narodne žoge in obitaji.

Ob 20. Zaključni večer v veliki dvorani palače Lucerna, Praha II., Vodičkova ul. Proglas izida tekem in razdelitev nagrad.

Druge prireditve:

Ob 19. Koncert slovenske godbe na letnem telovadišču Vinogradskega Orla v Riegrovih Sadih.

Ob 19.30. »Mož gospodičec«, gledališka predstava v dvorani Mešianske Besede, Praha II, Vladislavova ulica.

Ob 20. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina po godbi dr. Šetina, Tylovo gledališče v Naslihi.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, veseligrva v treh dejanjih. Igra »Scena dobrih avtorjev« v Mešianski Besedi, Praha II, Vladislavova ul.

Ob 20. Prijateljski večer v Katoliški Besedi v Žižkovu (Riegrova ulice 19).

Ob 20.30. Akademija čl. Orla v gledališču Variété v Karlinu, Palackého trdnja.

Ob 20. Koncert pevskega zbora »Ljubljane« v Smetanovi dvorani Obecnega doma.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, gledališka predstava v dvorani Mešianske Besede, Praha II, Vladislavova ulica.

Ob 20. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina po godbi dr. Šetina, Tylovo gledališče v Naslihi.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, veseligrva v treh dejanjih. Igra »Scena dobrih avtorjev« v Mešianski Besedi, Praha II, Vladislavova ul.

Ob 20. Prijateljski večer v Katoliški Besedi v Žižkovu (Riegrova ulice 19).

Ob 20.30. Akademija čl. Orla v gledališču Variété v Karlinu, Palackého trdnja.

Ob 20. Koncert pevskega zbora »Ljubljane« v Smetanovi dvorani Obecnega doma.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, gledališka predstava v dvorani Mešianske Besede, Praha II, Vladislavova ulica.

Ob 20. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina po godbi dr. Šetina, Tylovo gledališče v Naslihi.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, veseligrva v treh dejanjih. Igra »Scena dobrih avtorjev« v Mešianski Besedi, Praha II, Vladislavova ul.

Ob 20. Prijateljski večer v Katoliški Besedi v Žižkovu (Riegrova ulice 19).

Ob 20.30. Akademija čl. Orla v gledališču Variété v Karlinu, Palackého trdnja.

Ob 20. Koncert pevskega zbora »Ljubljane« v Smetanovi dvorani Obecnega doma.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, gledališka predstava v dvorani Mešianske Besede, Praha II, Vladislavova ulica.

Ob 20. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina po godbi dr. Šetina, Tylovo gledališče v Naslihi.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, veseligrva v treh dejanjih. Igra »Scena dobrih avtorjev« v Mešianski Besedi, Praha II, Vladislavova ul.

Ob 20. Prijateljski večer v Katoliški Besedi v Žižkovu (Riegrova ulice 19).

Ob 20.30. Akademija čl. Orla v gledališču Variété v Karlinu, Palackého trdnja.

Ob 20. Koncert pevskega zbora »Ljubljane« v Smetanovi dvorani Obecnega doma.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, gledališka predstava v dvorani Mešianske Besede, Praha II, Vladislavova ulica.

Ob 20. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina po godbi dr. Šetina, Tylovo gledališče v Naslihi.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, veseligrva v treh dejanjih. Igra »Scena dobrih avtorjev« v Mešianski Besedi, Praha II, Vladislavova ul.

Ob 20. Prijateljski večer v Katoliški Besedi v Žižkovu (Riegrova ulice 19).

Ob 20.30. Akademija čl. Orla v gledališču Variété v Karlinu, Palackého trdnja.

Ob 20. Koncert pevskega zbora »Ljubljane« v Smetanovi dvorani Obecnega doma.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, gledališka predstava v dvorani Mešianske Besede, Praha II, Vladislavova ulica.

Ob 20. »Pomladna romanca«, ritmična pantomina po godbi dr. Šetina, Tylovo gledališče v Naslihi.

Ob 20.30. »Mož gospodičec«, veseligrva v treh dejanjih. Igra »Scena dobrih avtorjev« v Mešianski Besedi, Praha II, Vladislavova ul.

Ob 20. Prijateljski večer v Katoliški Besedi v Žižkovu (Riegrova ulice 19).

Ob 20.30. Akademija čl. Orla v gledališču Variété v Karlinu, Palackého trdnja.

Ob 20. Koncert pevskega zbora »Ljubljane« v Smetanovi dvorani Obecnega doma.

Kaj je novega

Koledar

Torek, 18. junija: Efretn.

Skupščina „Slov. straže“

Lepo število članov in zastopnikov raznih organizacij se je zbralo v nedeljo dopoldne v beli unisoni dvorani, kjer je zborovala naša odlična narodno-obrambna organizacija »Slovenska Straža«. Še pred skupščino se je vršila v uršulinski cerkvi služba božja s pridigo.

Zborovanja »Slovenske Straže«, o kateri je poročal že včerajšnji »Slovenski list« so se udeležili mnogi odlični zastopniki, tako novoizvoljeni rektor univerze prof. dr. Metod Dolenc, zastopnik obl. samouprave dr. Breclj, gospa Kodretova za »Krščansko žensko zvezo«, dr. Capuder za »Zadružno zvezo«, g. Pleničar za »Prosvetno zvezo«, dalje so bile zastopane Orlovska zveza in druge organizacije.

Skupščino je otvoril predsednik prof. dr. V. Rožič, ki je pozdravil prisotne in spregovoril nekaj toplih besedi o delu »Slovenske Straže«.

Rektor dr. Dolenc je imel nato krasno predavanje »Pravice narodnih manjšin in Slovencev«.

Po predavanju sta podala poročili blagajnik in tajnik. Iz obeh lepih referatov je razvidno vse važno delo in naloge, ki jih izvršuje »Slovenska Straža«.

Z obžalovanjem so zborovalci sprejeli na znanje dr. Rožičevo izjavo, da odlaga predsedniško funkcijo radi preobremenjenosti z različnimi javnimi funkcijami. Zrebo je nato izločil iz odbora sedem članov, ki pa so bili nato vsi ponovno izvoljeni. Tudi ostali odbor se je komplementiral.

Dr. Janko Kotnik je nato pozdravil skupščino v imenu mariborske podružnice »Slovenske Straže«, g. Pleničar pa v imenu »Prosvetne zveze«. Zelo lepe besede o nalogi mladine v narodno-obrambni delu je v imenu dokaj močne akademske podružnice »Slovenske Straže« izrekel v svojem pozdravnem govoru g. Hribovšek.

Na skupščini sta bila prečitana še dva topla pozdrava s severne meje, ki sta jo poslala stari narodno brambni delavec g. Franjo Zebot ter podružnica »Slovenske Straže« v Murski Soboti.

Skupščino je zaključil predsednik dr. Rožič, ki je povedal za bodoče delovanje »Slovenske Straže« še dokaj lepih in bodrilnih besedi.

Neurje in požar v kranjski okolici

Kranj, 17. junija.

V soboto zvečer so se začeli okoli Karavank in Kamniških planin zbirati temni oblaki. Med močnim viharjem so pričele padati debele kaplje dežja. Nevihita se je vedno bolj približevala sredini Gorenjske in se ustavila nad Naklim in Vogljami, kjer je besneči element dosegel svoj višek. Ljudje so prestrašeni gledali vihar in so se bali, da vsaki čas lahko trešči v vasi. Njih strah ni bil neopravičen, kajti okoli 11 je strela udarila v gospodarsko poslopje posestnice Marije Osel, p. d. pri Liparju v Voglah. V par trenutkih je bilo poslopje v plamenih, ki so objeli še skedenj. Nesreča v nesreči je bila pa še to, da sta bili obe poslopji zaklenjeni in tako niso mogli rešiti ničesar, kar je bilo spravljeno v obeh poslopijih. K reševanju je prihitela takoj domača požarna bramba, ki pa ni mogla ognja pogasiti, ampak so bila njena reševalna dela v glavnem omejena le na omejitve ognja, da se ni užgalo v neposredni bližini stoječe Stempiharjevo p. d. Zurnovo gospodarsko poslopje, ki je bilo v veliki nevarnosti, ker je krilo s slamo. Ogenj je uničil dve poslopji in vse stroje, ki so bili v njih spravljani, tako da trpi posestnica veliko škodo, ki je tem večja, ker je zavarovalnica zelo nizka. Sijaj požara je bil tako močan, da je bilo nebo še nad Kranjem ožarjeno.

Bunny je razumel, da oče ne mara, da bi ostal tu, ko potegnejo raztrgano telo iz jame. Ker ni mogel koristiti, obrne avto molče in se odpelje. V mislih je videl, kako se velike klesče pritrjujejo na držaj svedra. Bile so orodje, ki so vse predmete, poplave v jamo izvlečile z ostrimi zobovi. Morda primejo Joe Gundha za nogo, ali morda za obraz — oh! — boljše je, da na to ne misli. Drugače ga petrolej več ne bo veselil.

Gospod Ross je prišel domov dve uri pozneje in za trenutek legel. Da, telo so izvlekli in po telefonu zahtevali, da se sestavi komisija, ki naj ugotovi smrt in izda dovoljenje za pogreb. Paul je v sobi ponesrečenega pregledal njegove stvari ter jih zložil, da jih pošlje vdovi. Oče je nosil v žepu nekoliko pisem, ki jih je Pavel našel. In ker ni hotel, da Bunny misli, da je denar lahko zaslužiti, ali da je življenje otroška igra, mu da pisma. Bunny sede v kot in čita: navadna, malekosta poročila, napisana z otroškim rokopišom, so javljala, da je rekel zdravnik, da bo Susiino srce po gripi še dolgo slabo, da Baby dobiva dva nova zoba ter celi dan joka, da je teta Mary bila ravno pri njih in rekla, da Willie v Čikago dobro izhaja. Nato so bili še mali krogi in križi: poljubčkov matere, Susie in Bobya. V nekem stavku sta oče in Bunny našla malo veselja in tolažbe:

»Kako se radujem, da imaš tako dobrega delodajalca!«

Večer je bil žalosten. Malo so jedli dobre jedi, ki je pripravila Ruth. Nič jim ni dala. Pripovedovali so mnogo o nesrečnih slučajih. Oče je pripovedoval o nekem, ki se je zgodil pri njegovem prvem petrolejskem viru: prodrl si v zemljo okrog trideset čevljev, kar se nek majhen otroček splazi v klet in pade

Okrožni kmetijski urad v Ormožu

Oblastna samouprava mariborske oblasti je ustanovila nov kmetijski urad v Ormožu. Urad se imenuje: »Okrožni kmetijski urad oblastne samouprave v Ormožu.« V delokrog urada spadajo vsi kmetijsko pospeševalni posli za srece Čakovce, Prelog, Murska Sobota, Dolnja Lendava, Ljutomer in Ptuj. (Medmurje je razen živinoreje začasnoodeljeno kmetijskiemu nadzorništvu v Čakovcu).

Urad je razdeljen v štiri strokovno samostojne odseke in to: poljedelsko nadzorništvu, živinorejsko nadzorništvu, vinarsko nadzorništvu in sadjarsko nadzorništvu.

Vse vloge v poslih kmetijskega pospeševanja je odslej nasloviti na dotično nadzorništvu, ki jih bo v lastnem delokrogu rešilo ali pa predložilo osrednjemu kmetijskemu uradu v Mariboru.

Sporazumno s krajevnimi činitelji se je določil uradni dan vsako sredo od 8 do 13 in od 16 do 18. Tudi ostale dni so nadzorniki strankam na razpolago, če so v uradu navzoči.

Izlet na Turjak

Gora sv. Ahacija nad Turjakom je ena najbolj priljubljenih izletniških točk Dolenjske. Vrh gore stoji cerkva v spomin na zmago Turjačanov v bitki pri Sisku l. 1593, ko je Andrej Turjaški pognal Turka v Beg. Zgrajena je s pomočjo turških njetnikov.

V nedeljo dne 23. junija je tam cerkvena slavnost ali žegnjanje. V prejšnjih časih je ta dan bral mašnik sv. mašo v plašču, narejenem iz Hasanovega plašča. Sedaj pa tega plašča ni več in je že pred več desetletji neznanokam izginil, pač pa se uporablja drugi tudi jako dragocen plašč, baje darovan po cesarici Mariji Tereziji.

Ljubljancem prav radi pohite ta dan k Sv. Ahaciji. Gotovo se bodo tudi letos v velikem številu udeležili te zgodovinske slovesnosti. Vsak izletnik ima priliko ogledati si Turjaški grad, ki leži ne daleč od gore Sv. Ahacije.

Izletniki se peljejo z jutranjim dolenjskim vlakom do Škofljice, od tam pa peš 2½ uri na Goro.

Na omenjeni dan je na gori sv. maša ob 10. Prejšnje čase so streljali s topi in godli. Stari krčmarji so skrbeli za okrepčilo pod cerkveno lopo. Hodilo je na goro po več sto izletnikov. Cerkev je dobivala lepe darove. Danes tega ni več.

Za okrepčilo bo preskrbljen v domači gostilni pri Jožetu Ahcu v Turjaku, pa tudi na gori bi bilo priporočljivo nuditi izletnikom vsaj za silo malce dobre pijače — vode, ker lansko leto niti vode izletniki niso dobili na Gori. Zakaj, nam ni znano.

Vsa Jakopinova tolpa pod ključem

Novo mesto, 16. junija.

Končno je sedaj pod ključem vsa Jakopinova tolpa. Na varnem so vsi pajdaši in vsi pomagači tega proslulega roparja. Naj jih naštejemo: Še preden so orožniki aretirali Jakopina samega, sta bila aretirana njegov brat in njegov pajdaš Kolenc, malo pred aretacijo Jakopina samega pa sta bila aretirana njegov oče in mati. Po aretaciji Jakopina pa so vtaknili v zapor še njegovo dekle iz bukove občine in njenega očeta ter mater. V Krmelju so aretirali Jakopinova pajdaša Martina Mallya in njegovega sina Avgusta, dalje nekoga Štrusa in Janeza Vrhovška. Z Jakopinom vred sedi v zaporih 12 oseb.

Štrusa, doma iz Dola pri St. Vidu, so spravili v zagato predvsem izpovedi stare »Pumprovice«, to je Jakopinove matere. Ta je povedala, da je on tisti, ki je Jakopinu največ pomagala. Jakopin pa pravi, da s Štrusom ni imel nikoli nobenega opravka, samo na videz, da ga pozna.

Janeza Vrhovška je spravil v zapore Jakopin sam. Da Jakopin spravlja tako v zapore vse svoje pajdaše, je nekaj čudnega tudi za tega mladega roparskega poglavarja. Jakopin se je najbrže že udal prepričanju, da dolgo ne bo več videl svobode in da ne bo mogel tako kmalu ropati ljudem. Janez Vrhovšek sam sicer pravi, da ni bil nikoli v Jakopinovi družbi, ja-

kopin pa trdi, da je ravno Vrhovšek tisti, s katerim sta ukradla nekim kmetičam 11.250 Din. Ta rop sploh ni bil prijavljen orožnikom in nihče ne ve, če si ga ni Jakopin sam izmislil. Toda kaj boče s tem doseči, ni znano.

Enako kot Vrhovška je spravil v zapore Jakopin tudi oba Mallya. Mallya sta bila zelo ugledna človeka, oba še nikdar prej kaznovana. Nihče ne bi slutil, da sta ravno ona tista, s katerima je Jakopin vdiral ponoči v kmečke hiše in ropal, da ju ni izdal Jakopin sam. Ravno Mallya sta bila tudi tista, ki sta izdelovala načrte za vsak rop in dajala vso inicijativo drznemu Jakopinu. Jakopin namreč glede inteligence ni posebna luč.

Kmetije, katere je Jakopin oropal, trdijo, da so vdrali v njihove hiše vedno štirje moški, Jakopin pa smeje odgovarjati: »So se že kmetje tako hudo bali, da so nas videli štiri. Bili smo trije, jaz in oba Mallya!« Jakopin priznava vse rope, kolikor mu jih morejo dokazati, nekaj naropanege blaga pa so našli pri starih njegovega dekleta.

Jakopin sam nudi lep dokaz, kam lahko dovede slaba vzgoja. Do prvega prestopka ga je zavedel lastni oče, ki ga je že kot dečka naučil krasti ribe. Jakopin je propadal vedno globlje, dokler ni postal ropar. Nekaj časa je tudi delal v rudniku Sklendrovu pri Zagorju, toda poštno delo je kmalu opustil in se vrnil k roparskemu poklicu. In kmalu bi postal tudi morilec.

Zasnoval je namreč grozen in drzen načrt, kako bi osvobodil svojega tovariša Kolenca iz novomeških zaporov. Kolenca je imel namreč zelo rad in mu je bilo neizrečeno hudo, ker so orožniki tega vtaknili v luknjo. Nagoval je svoje pajdaše, naj bi kje v gozdu čakali v zasedi na orožniško patruljo, ki jo bo vodil zastopnik vodje šentvitske postaje podnadrednik Gošte. Tega je imel Jakopin zelo na piki, kajti presedalo mu je njegovo večno zasledovanje. Jakopin je nameraval orožnike ubiti in se polastiti njihovih uniform. Roparji bi nato preoblečeni v uniforme odšli v Novo mesto in tam pod kako pretvezo izvabili iz zaporov Kolenca.

Ta načrt pa je prekrizala aretacija Jakopina. S tem je bila napravljena Jakopinu samemu usluga. Kajti že čez nekaj dni bi postal najbrže morilec in brez dvoma bi ga čakale vislice. Tako jim pa je ušel še pravočasno.

Opustošena »gorenjska Vipava«

Leše, 16. junija.

Najlepši dan je bil 15. junija t. l. v naši »gorenjski Vipavi«. Vse je bilo na polju. Vsa kultura je najlepše kazala in veselilo smo se dobre letine. Popoldan ob pol 3 pa se je nenadoma pričelo bliskati in grmeti. Vili se je močna ploha, vmes pa prva zrna toče. Poneha za minuto, a zatem pa zapleše divji, smrtonosni ples debela in gosta toča. V 30 minutah je bilo vse pokrito z debelo ledeno plastjo. Vsi pridečki so uničeni. Pa to še ni bilo dovolj. Po vseh cestah in travnikih in njivah se je razlila ogromna množina vode, ki je trgala pota, travnike in njive, razdirala jezove in rušila žage. Udrila je v hiše, hleve čez in čez. Tako, da je pustilo je bilo pač popolno. Sadije je zbito, pridelek uničen tako, da imamo najžalostnejše poglede v bodočnost. Najhujše so prizadete Leše. Šolski vrt, ki je bil tako lepo urejen je danes puščava. In tako tudi vsi nasadi »gorenjskih Vipav« — Lešank, ki so z zelenjavo zalagale industrijski Tržič in zaslužile marsikateri dinar za potrebo svoje družine. Danes je vse to odpadlo. Izdatna pomoč je potrebna. Hitra pomoč je dvakratni dar.

Dobrota - sirota

Tomačevo ob Savi, 16. junija.

Kopalna sezona je v teh toplih junijskih dneh v polnem razvoju. Ze v dopoldanskih urah hite iz mesta proti Savi številni kopalci in kopalke, ki potem ves dan preživijo v prirodi, uživajoč blagodejno kopel in solnčenje. Naši »gostje« se v splošnem vedejo dostojno, tako da se doslej Tomačevci še niso imeli vzroka pritoževati čeznje. Zeleti bi bilo le, da opuste nekateri »Tarzani« navado, da v kopalnih oblekah križarijo po vasi in posedajo v Gorjančevi gostilni. Kopalna obleka spada v kopalnišče, nikakor pa ne v gostilno in na vaške ulice, kjer je vedno najti dovolj otrok in žensk, ki jim gre spodobna obzirnost. Tomačevci torej prosimo, naj kopalci iz mesta to upoštevajo.

žavi, so se dogajali stoteri in tisočeri nesrečni slučaji delavcev. Ali to ga ni niti najmanj ganilo. Ali ako bi pomislil na vse tiste ljudi, ki so po Evropi vsled takih nesrečnih slučajev umirali! Od Flandrije do Švice so cele armade ležale v rovih. Dan in noč so bombardirale. Tisočeri so istotako razmesarjeni, kakor da so jih zgrabile velike klesče. In to dejstvo ga je puščalo hladnega, ni mu kvarilo apetita. Ti ljudje pomenijo za nekatere manj, nego prepelice, na katere bo jutri šel na lov.

Državni organ za pregled mrtliča pride. Joe Gundha pokopljejo na vrhu nekega hribočka. Leseni križ je oznanjeval mesto. Pogreba se je udeležil duhovnik in še nekateri stari moški in ženske, ki radi hodijo na pogrebe. Gospod Ross se je vidno razveselil njihovi udeležbi, ker so vedeli, kako se dela v takih slučajih, on pa tega ni vedel. Saj je vsaj nekoliko molil nad truplom. Da zato stisne pogrebem v roko nekaj dolarjev, je tudi v redu.

Oče je brzojavil gospe Gundha o žalostnem dogodku in javil, da ji za nujne potrebe pošilja ček za sto dolarjev. Sedaj še ji je enkrat pisal in ji sporočil, kaj je storjeno ter da bo zapuščino pokojnikovo hitro dobila. Gospod Ross je bil zavarovan za nesrečne slučaje. Društvo bo plačalo vdovi Gundha, naj samo piše komisiji za nesrečne slučaje. Gotovo bo dobila pet tisoč dolarjev. Gospod Ross ji je svetloval, da jih naloži v dobrih državnih papirjih, naj pazi, da je ne bodo ogoljufali in naj ne kupuje ne petrolejske, ne kakšne druge nezanesljive papirje.

S tem je ta stvar urejena in oče je mislil, da sedaj lahko grede na lov na prepelice ter da pozabijo na nesrečo, ki se več ne da popraviti.

(Prevedel I. V.)

Pretekli petek proti večeru je iskala po naši vasi prenočišče mlada, lepo oblečena ženska. S seboj je imela leto staro hčerko, ki jo je vozila v otročjem vozičku. Oglasila se je v treh, štirih hišah, kjer pa so ji morali radi pomanjkanja prostora prenočišče odkloniti. Slednjič je potrkala tudi pri Mrkovih, po domače »Mrkotovih«. Mladega gospodarja ni bilo doma in je neznanca naletela samo na ženske. Mrkovti so baš večerjali, ko je vstopila in pozdravila:

»Dobro večer! Lepo prosim, ali bi mogla nočoj pri vas prenočiti? Kopali sva se s punčko, pa sem se zakasnila. In sploh, oh, vi ne veste...« Tu je tujka bridko zahtevala.

»Jezus, kaj pa vam je, gospa?« je zaskrbele Mrkovtova mater. Med solzami je skrivnostna ženska pripovedovala dalje:

»Štiri otroke imam. Mož me je že pred osmimi meseci zapustil in izginil. Bil je v službi v umobolnici na Studencu. Vso plačo so dajali meni, njemu samo za tobak. Ni mi bil zvest, ni skrbel za otroke, zato so gospodje dajali plačo meni. Sedaj sem že osem mesecev sama.«

»Ja, kako pa živite z otroci?«

»Enega je vzel gospod Oražem iz Most. O, gospod Oražem je zelo dober. Druga dva otroke sem dala gospodu velikemu županu, tretjega na magistrat, tale je pa še meni ostal, ko je majhen. Na kmete hodim delat, da se preživim.«

»Uboga žena!« so pomislili Mrkovtova mati. »S temi belimi, nežnimi rokami na kmete delat? Saj se ji bo kar sčvrkla mehka koža na solcu. Nak, za poljsko delo pa takale stvarca že ni ustvarjena.« Naglas pa so rekli:

»Smilite se mi in prav radi bi vas prenočili, gospa; toda nas je šest in je še za domače gneča. Če bi kje drugje povprašali. Pri Taškarjevih morda.«

»Povsod sem že bila, pa nič...«

»Mama, na podu, na deljeni naj spi. Odeje ji bomo dali, bo prav prijetno in toplo,« se je potegnila starejša hči Micička.

»Oh, na podu ne bi rada z otrokom. In pa... strah bi me bilo,« je nalahko ugovarjala tujka.

»Nič, mama, jaz bom prinesla semkaj v hišo »modroc« z moje postelje, ti Mici boš dala dve rjuhi, Anica pa blazino in odejo,« je odločila Polonca. In pri tem je ostalo. Tujki in otroku so dali še večerjo, nato pa so se odpravili domači v podstrešno sobo spat.

Naslednje jutro je bila tujka prva pokonci. Mrkovtova dekleta je presenetilo najprej ljubko dekletce, ki je bilo oblečeno v »samo šlingarijo«. Mlada mati je hranila oblačila za otroke v nekaki košarici, pritrjeni pod vozičkom.

»Joj, ponči me je bilo silno strah,« je hitela pripovedovati prenočevalka. »Nekdo je bil močno potrkal na okno. Vstala sem in prižgala električno luč. Tudi v veži sem jo prižgala. Potem pa sem videla, da imajo okna železne mreže in sem se pomirila.«

»O, veste, gospa, pri nas nič ne straši!«

Tujka je zajtrkovala, se zahvalila in šla. Nekoliko ur pozneje je segla Polonca na omaro po škafloj, kjer je hranila ročno torbico in 130 Din v njej.

»Hola, mama, ste mi vi zaplenili denar?«

»I, kaj ti ga bom zaplenila, otrok dragi! Sem ti še kedaj branila, da imej kak dinarček?«

»Mici, Anica, Stelka, je bila katera od vas v moji škafliji?«

»Se ne vemo, kje jo imaš!« so ogorčeno ugovarjale sestre Polonci.

»Okradla me je, za plačilo, ker sem moledovala zanje, naj spi v hiši, na mojem »modrocu«, me je sraka tatinska okradla. In sedaj ji še imena ne vem. O!«

Danes je Polonca peljala mliko v mesto, v Bohoričovo ulico. Ali ji ne pride nasproti nehvaležna tujka z otrokom in vozičkom? V Polonci je kar zavrelo, tujka pa je smrtno prebledela.

»O, ti nesramnica, ti! Kje si pa tole pleteno jopico dobila, ki jo imaš na sebi?«

»Tamle sem jo kupila,« je negotovo odvrnila tujka.

»Kje? Kar vprašat pojdiva!«

»Ne, ne tamle! Na Starem trgu v starini sem jo kupila!«

»Lazeš, jopica je moja. Na klopi za mizo je ležala, pa si jo pobasala in šla z njo. Kako pa z denarjem?«

»S kakšnim denarjem?«

»S kakšnim? Z mojim, s tistim, ki je bil v škafliji na omari?«

»Ničesar nisem vzela.«

»Bomo videli. Kar z menoj k policaju.«

»Pustite, saj vidite, da sem reva. Res sem vzela denar in jopico. Denar sem koj nesla na magistrat, ker sem bila dolžna. Te-le čevlje vzemite!« In je ponudila Polonci v papir zaviti, ponošen par nizkih ženskih čevljev.

»Premalo. Niso vredni 130 Din. Tole »deko« bom vzela, če že denarja ne moreš vrniti. In pa jopico mi na mestu sleci in vrni!«

»Deke« ne jemljite, gospodična, ker jo rabim za odejo otroku. Dežnik vzemite raje!«

Polonca je vzela preprost, moški dežnik, ki ga je imela tujka s seboj. Tako sta se Polonca in nehvaležna tujka za silo pobotali.

Pozneje se je Mrkovtomiv šele posvetilo, da je prenočevalka namenoma govorila o trkanju na okno, ker je slutila, da so utegnili domači čuti ropot, ki so ga povzročila vrata neke omarke, ko je tujka iskala svoj plen. Vrata dotične omarke namreč pri neopreznem ravnanju rade padejo iz tečajev.

Ali morejo ljudje zaupati po takem dogodku resnično bednim in potrebnim, ki jih privede pot skozi vas in prosijo pomoči in podpore?

Prva celotna izdaja!

Doktorja Francea Prežerna

Zbrano delo

Cena Din 40—, eleg. vezana Din 55—

Jugoslovanska knjižarna v Ljubljani.

Narodna slavnost v Gorjah

Gorje, 18. jun.

Današnji dan je bil vreden vseh dosedanjih v 50 letih težkega dela in je bil plačilo in zahvala za to delo in ves trud, pa še je ustvaril nove sile in navdušenje za korak in pot v daljo — še za 50 let!

Domačini so se imenitno izkazali. Vse so storili, da je bil praznik dostojen in vreden namenu in pomenu prireditve. Saj se tudi ne zgodi vsak dan in ne povsod, da bi katero naših prosvetnih društev 50 letnico obstoja in delovanja slavilo, obenem pa blagoslavljalovo nov prosvetni dom — že tretji od ustanovitve sem. V Gorjah pa je tako. Zato ker so tu dobri ljudje, izredno poštenjavni, dovzetni za potrebe in namene organizacije ter skrbne in jim je kaj za svojo lastno izobrazbo. Redke so fare na Slovenskem, da bi imele vsakovrstne organizacije tako razporedene in da bi bilo življenje v teh organizacijah tako živahno in tako uspešno, kot v Gorjah. Eno je za poznaveca razmer in kraja brez vsega dvoma jasno: da je tako in ne drugače, je v veliki meri

zasluga duhovščine in učiteljstva,

ki je slej ko prej korakalo in delovalo roko v roki, — za napredek fare in ljudstva. Župniki: Ažman, Piber, Knific, — kaplani: Turk, Markež, Bergant so vzgajali ta rod, to pristno, zdravo gorensko kri in korenino; — tudi učiteljstvo je odlično sodelovalo pri tej temeljiti vzgoji — uspeh ni izostal. Drevo je obrodilo stoteren sad!

Slovesnost 50 letnice je Bralno društvo v Gorjah v krogu domačinov slavilo že v soboto zvečer. V okusno okrašeni dvorani novega »Gorjanskega doma« se je izvršila lepo uspeša akademija. Vse točke so bile pritrjene primerno prireditvi. Najprej je nastopil Bižalov pevski zbor v narodnih nošah; pevci so zapeli Premrlovo »Ob 50 letnici«, nalašč za to priliko uglasbeno na besedilo župnika Neubauerja. Sledila je istoimenska deklamacija od Neubauerja. Nato je kaplan Bergant govoril slavnostni govor o zgodovini in pomenu Bralnega društva za Gorje, ter še o zgodovini obeh starih in sedanjega novega društvenega doma. Po govoru so se razdelile diplome častnim članom društva: župniku J. Knificu, ki je brezplačno odstopil zemljo za novi dom; posestniku in žagarju Janezu Poklukarju, ki edini še živi od nekdanjih odbornikov ter še vedno vneta podpira društvo in dom z lesom in denarjem; bivšemu kaplanu v Gorjah, sedaj v Zagorju, g. Markežu, kateri si je gradbo doma zamislil in bil ves čas duša dela; trgovcu Jos. Pristovu kot 10 letnemu predsedniku društva.

Akademijo je obiskal tudi presv. gospod pomožni škof dr. G. Rožman. Zato so pevci še njemu zapeli za to priliko od St. Premra na besedilo kapl. Greg. Mala zložena pesem: »Pozdrav novemu škofu«. Orli, Orlice ter naraščaj so izvajali nekaj lepših vaj, akademijo pa je zaključila od pisatelja Jelenca za ta večer napisana in priliki primerna slika: Ob košnji.

Med bliskom in grmenjem in nalivom je sredi akademije odpevala elektrika, toda prireditelji se je kljub temu izvedla — pač ob svitu sveč in druge razsvetljave.

Po takšni viharji noči pa je vstalo krasno, toplo jutro. Ze zarana se je razgibala vas v zadnje priprave za slavnostni dan: po hlevih so se čistili konji na vse pretege, da je fantom curjalo s čela — vsak gorjanski fant se je hotel postaviti s svojim konjem v slavnostnem sprevidu. In so se postavili, prav vsi. V narodne noše so se oblekli, konje so okitili z rožami in papirnimi okraski — 19 takšnih zelenih in krepkih konjenikov se je v strumnem koraku in potlej v lahmem galopu pognalo skozi vas na blejsko postajo. Tam je bil sprejem gostov. Sprejela jih je tudi domača gasilska godba, Orli, Orlice, naraščaj in dovolj ostalega občinstva.

Ob igranju dveh godb — z vlakom je prišla še jeseniška — se je razvil nato sprevod v Gorje. Pred farno cerkvijo je obstal. Tam je v mali kapelici opravil sveto mašo pom. škof dr. Rožman.

V lepem cerkvenem govoru je pomožni škof tolmačil pomen današnjega Prosvetnega dneva. Leta naj dvigne in vzbudi zanimanje in smisel za izobrazbo, za ljudsko prosveto. Izobrazba je iskanje resnice, resnica pa je od Boga. Zato moramo tudi z verskega stališča skrbeti za pravo ljudsko prosveto. Spoznanje resnice je pot k Bogu. Bog nam je dal razum in hoče, da hodimo za resnico, da jo iščemo in spoznamo. Vsa zgodovina človeštva in vse pridobitve vseh časov so ena sama naravna resnica, ki jo je Bog dal in učil. So pa še nadnaravne resnice, ki pa se z naravnimi skladajo. Vse to je izobrazba, je prosveta, je vzgoja — dolžnost vsakega katoličana je, da stremi vedno in vedno za popolnost v tem oziru. Zlasti mladina — in zato so društva, so organizacije, so in je današnji Prosvetni dan. Potrudimo se tedaj za prosveto in izobrazbo našega ljudstva, vsak pri sebi, vsi za vse!

Po sveti maši se je pred kapelico razvil

zborovanje ljudstva,

Katero je otvoril bivši oblastni poslanec Jan s toplim pozdravom na vse dole goste in na vse navzoče sploh. Predlagal je koš v začetku udanostno brzojavko N. V. kralju v Belgradu, ki je bila s soglasjem in odobravanjem sprejeta in nato odposlana. Nato je govoril

dr. Marko Naličan,

oblastni komisar, o pomenu kmetskega stanu za narodno gospodarstvo in za slovenski narod sploh.

Kmet — temelj narodnega gospodarstva!

Mi pod kmetskim stanom razumemo vse tiste, ki obdelujejo zemljo, ki se v potu svojega obraza trudijo za svoj vsakdanji kruh. Ta stan zavzema 65 odstotkov vsega slovenskega naroda. Drugi, večji narod, so na naš račun ustvarjali kulturo, umetnost, znanost, zidali so sijajne palače — mi Slovenci pa smo skromni ostali vse skozi stoletja in kar smo, smo postali sami iz sebe, iz lastne moči. Brez tuje pomoči si je Slovenec znal ustvariti svojo umetnost, zgradil si je svoj muzej, svojo lepoto, svoj tip — cerkvice po naših gorah. Priče naše individualnosti, vere naših prednikov so te cerkvice! Kmetsko ljudstvo jih je zidalo — in kmetska hiša je bila tista živa vez, ki je ohranila živo slovensko besedo in jezik. Skromna slavnata kmečka

hiša je dala največ, večino sinov, ki so visoko dvignili kulturo slovenskega naroda. Prešeren, Čop — in še mnogo, mnogo onih, ki so bogatili naš jezik tako ali tako. Lahko rečemo: da sploh smo, je zaslug kmetske hiše, kmetskega stanu. Saj je komaj 50 let, ko se je meščanstvo sramovalo svojega jezika, svojega rodu — kmet pa je vzdržal, je jezik ohranjal, je rod in slovensko zavest množil in krepil. Meščanstvo pa je bilo po večini nemškotarsko. Razmere so se v zadnjih desetletjih prejšnjega stoletja spremenile: kot činitelj se je v slovenskem kulturnem življenju pojavil tudi delavec. Dočim je bil skozi vsa stoletja le kmet nositelj vse slovenske samobitnosti, je to vloga od začetka stoletja sem prevzel s kmetom vred tudi delavec! Zato je obema stanovoma tudi življenjska naloga ista. Naj bi jo složno in vzajemno vršila v bodočnosti, če jo v preteklosti vsled napačnih klicov nista.

Naj bi Gorje, ki je od nekdanj pristna, tipična slovenska vas, tudi v prihodnjih 50 letih dvigalo in širilo splošno, zlasti pa še strokovno izobrazbo. Naj bi se v novem domu zbirali možje in žene, fantje in dekleta, vsi in vse — pa da bi složno, nesebično, poštenjavno delovali v svoj in narodov blagor!

Kot drugi govornik je nastopil

Franc Kremžar, urednik »Slovenca«,

ki je med drugim povedal:

Pred mnogimi leti, ko sem bil še mlad fant, nas je zbral pokojni Evangelist, dr. Janez Krek in nam dejal: Fantje, v Gorje pojmo! In smo šli tisto nedeljo popoldne po litanijah sem gor v Gorje. Krek je govoril v domu kmetom o izobrazbi in o potrebi organizacije za njih stan. Za kmeta je treba skrbeti, če ta propade, je konec tudi Slovencev, to je bila vodilna misel Krekova. Potem je šel in smo šli z njim še na Jesenice. In je Krek še tam kaj govoril tisti dan; delavcem o njih izobrazbi, posebej strokovni. Ko bi naš Krek še živel in bi bil danes tu, bi ne odhajal na Jesenice — tu bi ostal. Razmere so drugačne, bilo bi tudi v Gorjah potrebno, nedeljo za nedeljo govoriti posebej kmetom, posebej delavcem.

Pred 40, 50 leti je bilo delavstvo brez organizacij, bilo je brez pravice, bilo brez časti! Papež Leon XIII. je šele prvi uvidel potrebo reforme. S svojimi znamenitimi okrožnicami je dvignil smisel in zanimanje za delavski stan, za socialno vprašanje. Naš Krek je šel za njim — in slovensko ljudstvo je bilo prvo, ki je dobilo svojo posebno delavsko organizacijo.

Vojna je razdejala vse. Tudi delavstvo. Na zunaj — in še bolj na znotraj. In spet se mora boriti delavec za tiste pravice, ki jih je že imel in za tiste, ki mu gredo. Duh mamonizma, duh profitarstva je spet zavladal v javnosti! Ta mamonizem se da pobijati le s katoliškimi načeli — pa prav nič drugače.

Osemurni delavnik je opravičen. Nasprotniki 8-urnega delavnika večkrat pravijo: Poglejte jih: gorke solde nosijo v soboto naravnost — o oštariji. Osemurnik res ni zato, da bi širil alkohol. Prosti čas je dan in potreben in namenjen vzgoji, oddihu — ne oštariji. O prostem času naj se delavec kot rodbinski član in oče posveti vzgoji svojih otrok in delu v družini, da se izobrazijo, dvigne. Družinska življenska vzgoja je potrebna narodu in človeštvu!

Nadalje govori o potrebi avtorite. Vse avtorite sveta priznavajo nad seboj Najvišjo, ki je Bog! Zelim, da bi bil novi dom zbirališče vseh organizacij, tudi središče in oglišče delavskih in strokovnih organizacij! Da bi Bog blagoslovil ta dom, pa tudi prizadevanje vseh, uspehe in dela vsega gorjanskega sveta.

Po taboru se je izvršila

blagoslovitev »Gorjanskega doma«,

kar je izvršil pomožni škof dr. Rožman.

Popoldne pa se je na župnijskem vrtu vršila javna telovadba orlovskih vrst, nato pa se je razvila prosta zabava, ki je trajala do večera. F.S.

Due bedni zapuščeni siroti

Sv. Miklavž pri Ormožu, 16. junija.

Včeraj je bila pokopana 42 letna vdova Ana Skrinjar z Vinskega vrha. Kap jo je zadela in čez en dan je bila mrtva. Zapustila je dva fanta, ki sta sirota, da v vsej okolici ni najti večjih. Ostala sta brez doma in brez vseh preživljajočih sredstev. Hujše pa je še to, da sta oba bolna. Večji je star 16 let in je duševno omejen. Mlajši pa šteje 7 let in je popoln idiot ter je tudi drugače tako bolan, da ne more gibati ne roke ne nog in ne govoriti. Kdor ga vidi, ne more zadržati solz.

Večji fant se v svoji omejenosti ne zaveda obupnega položaja. Razume se, da tudi mlajšemu bratu ne posveča potrebne skrbi.

»S čim pa hraniti brata?« ga izprašujejo ljudje, ki ju prihajajo gledat.

Fant se jim čudno nasmeje in enostavno odgovori: »Vodo mu dajem. Včasih mu nadrobim v njo malo suhega kruha, da je bolj sit.«

Usoda ubogih sirot vzbuja splošno sočutje. Posebno se briga za oba neka Dunajčanka, ki ima tu vinograd; mlajšega fanta je sprejela v ohrambo, dokler ne dobi mesta v kakem zavetišču.

Osebnosti

★ **Diplomski izpiti na Tehniški srednji šoli v Ljubljani.** Pismeni izpiti so se vršili od 31. maja do 8. junija, ustni izpiti od 10. do 15. junija. Predsednik izpraševalnega odbora je bil kot odposlanec ministrstva za trgovino in industrijo ing. Foerster Jaroslav, profesor tehniške fakultete v Ljubljani. — Na arhitektonsko-gradbenem odseku je izpit opravljalo 17 kandidatov in je izpit opravilo z odličnim uspehom 1, s prav dobrim uspehom 1, z dobrim uspehom 7, z zadostnim uspehom 3, dva kandidata sta bila odklonjena za tri mesece, dva za šest mesecev in eden za leto dni. Diplomski izpit so opravili: Bren Peter, Bričič Leopold, Gruin Albina, Kraicher Ivan, Lanegger Jazef, Peclir Mirko, Perčič Jožefa, Pirmat Josip, Primožič Josip, Sraka Stefan, Stare Jelina (z odliko), Umek Drago. — Na strojnem odseku je izpit opravljalo 21 kandidatov in je izpit opravilo z odličnim uspehom 1, s prav dobrim uspehom 2, z dobrim uspehom 10, z zadostnim uspehom 4; štirje kandidati so bili odklonjeni za 3 mesece. — Diplomski izpit so opravili: Amon Rudolf (z odliko), Barbarič Nikolaj, Camernik Anton, Čučnik Viktor, Gernek Anton, Hladnik Ferdinand, Jerina Franc, Knez Stane, Kožir Ivan, Perne Ervin, Petrovič Ivan, Petovar Lavoslav, Pirjevec Anton, Sei-

del Milutin, Urbas Ljudevit, Verčič Dezider, Zerjal Albert. — Na elektrotehničnem odseku je izpit opravljalo 16 kandidatov in je izpit opravilo z odličnim uspehom 4, s prav dobrim uspehom 7, z dobrim uspehom 4; en kandidat je bil odklonjen za tri mesece. — Diplomski izpit so opravili: Baumel Ervin, Bekar Bogoljub, Borstner Ivan, Deržič Rudolf, Gregl Viktor, Kern Rudolf, Kuhar Avguštin, Kveder Ivan, Levstik Alojzij, Podgajski Vinko, Smolej Slavko, Trampuš Franc (z odliko), Vojnovič Vladimir (z odliko), Vozel Bogomil (z odliko), Zupanc Mirko (z odliko).

Ostale vesti

★ **† Rafael Žvokelj.** V ljubljanskem Leonišču je 14. t. m. zatisnil oči. Pokojni je bil posestnik v Vrhpolju pri Vipavi. Težko operacijo je bil prestal, potem se je odpeljal k bratu Dominiku v Kamnik na oddih. Skoraj pa se je moral vrniti v Ljubljano in v Leonišče, od koder se ni več vrnil. Pokojnik je bil osebnost zase. Najdemo ga med prvoborniki za ustanovitev prvih kat. društev na Slovenskem. Vneta je vseskozi deloval v njih. Igravec, pevec, vse je bil, povsod je sodeloval. Kot posestnik večkrat do skrajnosti utrujen od poljskega dela, se ni strašil pota in časa — sleherni večer je točno prihajal k skušnjam. Dolgi 23 let je na korpulen v čast božjo, vedno veder, dobre volje. Tudi gmotno je vsako dobro stvar podpiral. Skromen mož se je mnogo boril z življenjem; z rožicami mu ni bilo nikdar poslano. Toda dobrohotno lice in prijazno sodelovanje je vsikdar rad pokazal. Bog mu bodi plačnik, družino pa Bog potolaži!

★ **Smrtna kosa.** Iz Hinj poročajo: V petek 14. junija zjutraj smo položili k večnemu počitku malar in mučenico svojega doma vdovo Ana Pa-p-ež iz Rafji. Bila je vzorna mati; vzgojila je tudi sina Karla za duhovnika. Njeni duši mir, ostalim naše sožalje!

★ **Na orglarski šoli Cecilijinega društva v Ljubljani** se bodo sprejemali novi učenci v ponedeljek 1. julija ob devetih dopoldne. Seboj naj prinese rojstni oz. krstni list, zadnje šolsko spričevalo in priporočilo župnega urada.

★ **V ljubljansko gluhonemnico** bodo sprejeli tudi za šolsko leto 1929-30 nove gojence in gojenke iz Slovenije. Natančen razglas je objavljen v »Samoupravi« z dne 13. junija t. l. št. 5.

★ **Na Marijina bazilika.** Sveti oče Pij XI. je z apostolsko listino od 8. junija 1929, št. 116, podelil cerkvi Lurške Marije v Rajhenburgu naslov »Basilica Minore«. V vrstah vseh Slovencev bo to predragoceno darilo mogočeno razvelo otroško ljubezen do svetega očeta-zlatostolnika; prav posebno pa se bodo spominjali svojega najvišjega jubilarja v novi baziliki ter ga vroče priporočali naši nebeški Kraljici.

★ **Strela v zvoniku.** Velika Hova gora. Poročilo o strelji v »Slovenec« z dne 15. t. m. moramo nekoliko popraviti. Treščilo je v zvezdo vrh zvonika. Ker ni bilo strelkovača, se je strela preko pločevinaste strehe razkropila na vse strani, a brez kakih posebnih škod. Stola je nepoškodovan, samo nekoliko ometa je strela odbila ter pobila nekaj opeke na cerkveni strehi.

★ **Sprejem v pomorsko zrakoplovno podčastniško šolo.** V pomorsko zrakoplovno podčast-

Ljubljana

Nočna služba lekarn

Drvi hosta opravljali nočno službo lekarni: Bohinc na Rimske cesti in Leustek na Resljevi cesti.

Revček

Tam na Dunajski cesti, nasproti smodnišnice so ga našli. Po tleh je pobiral smeti in pohojene lističe, pa smehljaj se je vase. Vprašali so ga odkod, kam, zakaj in končno — kdo je? Pa je povedal: Jurič se piše, je iz vasi Jurč doma, pristojen je v Jurič — sploh zanj obstoja le Jurič in ničesar razen njega. Prišel pa je iz Maribora, je povedal smehljaje; iz jetnišnice je ušel, tri ure hodi od tam...

Ko so le stikali in stikali po podrobnostih, je vedel povedati, da je bil že tri leta zaprt; že tri mesece je, kar je pobegnili; nekje pri kmetu je delal, potem ga je spodil, ker ni imel več dela... Danes še ni nič jedel, je zatrdil in se je vedro, toplo smehljaj. Kupili so mu hlebeček kruha, ki ga je vdano drobil ves pogrezajen vase; in se je spet — smehljaj. Dognali so končno, da bo zmešan človek, ki se ne zaveda svoje slabosti.

Posadili so ga v mestni omnibus ter ga pred pošto izročili stražniku. Na policiji so fanta, 18 let pravi, da je star, trdo prijel, klicali po telefonu sem in tja ter tako vendarle dognali, da se fant le piše Jurič, ušel pa je iz hiralnice sv. Jožefa v Ljubljani. »Ja, malto sem mešal in opeko nosil, hišo sem zidal, pa mi plačali nič niso — pa sem šel.«

★ **Smrtna kosa.** Na Poljanski cesti št. 6 je včeraj popoldne umrl g. Franc Jurca, pisarniški uradnik v pokouju, star 77 let. Pokojni je bil vzgled skrbnega in krščanskega družinskega očeta, ki je tiho in krščansko delal svojim otrokom, kateri so ga zelo ljubili, kakor on nje. Pogreb bo v sredo popoldne ob pol 6. Naj počiva v miru!

★ **70-letnica rojstva** je včeraj praznoval gosp. Adolf Hauptmann, trgovec in posestnik v Ljubljani. Jubilar je ugledna in spoštovana osebnost ljubljanskega mesta. Znana in cenjena je bila njegova tovarna barv. Še mnogo let!

★ **Zborovanje grafičnih delavcev.** V nedeljo dopoldne se je vršil v dvorani Delavske zbornice občni zbor Zveze grafičnih delavcev, podružnice v Ljubljani, ki obsega vse grafično delavstvo v Sloveniji. Prisotnih je bilo nad 250 članov (ne 25, kot je bila tiskovna pomota v včerajšnjem »Slovenskem listu«). Osrednji odbor Zveze je zastopal g. Evgen Stark iz Zagreba, mariborsko grafično delavstvo g. Strnad, celjsko pa g. Ratajc. Občni zbor

niško šolo v Divuljama (pri Splitu) letošnje leto 1. septembra bo sprejeli v 4. razred pomorske zrakoplovne podčastniške šole do 120 gojencev. Pogoji za sprejem so na ogled pri vseh komandah vojnih okrožij, pri vseh velikih županstvih, okrajnih glavarstvih, v Službenem vojnem listu št. 20, 21 in 22 in v Službenem listu (Službene Novine) št. 112, 113 in 115. Napominja se, da imajo gojenci posebne doklade in ugodnosti pri napredovanju in da sešasoma lahko postanejo častniki pomorske zrakoplovne stroke.

★ **Primorci, Jugoslovani.** Izšla je 8. številka »Primorskega Glasca« z zanimivo vsebino o življenju naših rojakov onstran meje. List je napredaj po vseh glavnih trafikah v Ljubljani, v Mariboru pa v trafiki Bele in Sax. Nove naročnike sprejema Založba »Jug« v Ljubljani, Selenburgova ul. 7-II.

★ **Vreme.** V Ljubljani je stal barometer večeraj dop. 764.7, toplota 26° C. V nedeljo je padlo 1.2 mm dežja. Danes dopoldne je bilo lepo in mirno. Popoldne pa je deževalo. Najvišja temperatura je bila v Splitu (32° C), v Mariboru 25° C.

★ **Zabranjen inozemski tisk.** Ilustrirani list »Der Kuckuck«, ki izhaja v nemškem jeziku na Dunaju in nemški dnevnik »Prager Tagblatt«, ki izhaja v Pragi je prepovedano uvažati in razširjati v naši državi, ker pišeta proti interesom naše države.

★ **Davčna uprava v Kranju** razglašja: Razpored zgradarine za leto 1929, izvršen po davčnih osnovah, je razglašen na javen vpogled pri podpisani davčni upravi v času od 17. do 24. junija 1929, kar se daje glede na člen 131. zakona o neposrednih davkih v vednost.

★ **Kubična računica** za okrogel, rezan in tesan les, sestavi Mirko Logar, 1929, je v našem kmetskem in lesnem gospodarstvu neobhodno potreben pripomoček, s katerim se na podlagi premera in dolžine takoj najde kubična mera tako za en hloč ali za poljubno število hločev (do 100), kakor za tramove, in to pri slednjih ne samo v metrih, ampak tudi v čevljih in colah. Knjižica, ki mora biti v žepu vsakega našega gospodarja z lesom, stane 45 Din in se naroča v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani. — Dobijo se pa tudi posamezne kubične računice od istega avtorja in v isti knjigarni kakor: Kubična računica za okrogel les 20 Din, za rezan in tesan les 30 Din.

★ **Schulz Universal** tehtnica deluje zanesljivo in tehta vidno, zato pridobiva trgovce zaupanje odjemalcev. Zahtevanje brezobvezno ponudbo ali poset zastopnika. — Jugo-Schulz, d. z. o. z., Ljubljana.

je otvoril predsednik g. Krašovec, nakar so sledili razni pozdravi. Tajniško poročilo ni bilo podano, ker je že natisnjeno v organizacijskem glasilu, pač pa je g. Kosem odgovarjal na številna izvajanja. Blagajniško poročilo je podal g. Horvat. Zborovalci so vsa poročila sprejeli. Važno je omeniti, da je bilo na obnem zboru ugotovljeno, da letos poleče tarifna pogodba in da stoji grafično delavstvo pred njeno revizijo. Odgovor tarifne pogodbe zna dovesti do gotovih nasprotij med tiskarnarji in grafičnim delavstvom. Podrobneje pa se to vprašanje ni razpravljalo. Sprejetih je bilo nato še več resolucij, ki izražajo zahteve posameznih grafičnih strok. Nato so se vršile volitve en bloč in je bil z malimi, nebitnimi izpremembami izvoljen po večini stari odbor. Občni zbor je trajal do pol dveh popoldne.

★ **Javno kuhanje s plinom.** V torek in sredo 18. in 19. t. m. prireditelja pilnarna javno kuhanje s plinom. Istočasno bo predaval gđ. Arneček iz Nemčije o pravilni kuhi na plinu. Vabljeni so vse ljubljanske gospodinjice, one ki kuhajo na plinu, kot tudi one, katere še nimajo plinskih kuhinjskih naprav. Vstop je popolnoma prost. Predavanje se vrši točno ob pol 12h in sicer v jedilnici gospodinske šole v Mladiki, vhod Šubičeva ulica.

★ **Gremij trgovcev v Ljubljani** pozivlja vse trgovce, da se udeležijo 18. t. m. t. j. v torek ob 10 dopoldne sestanka, ki ga priredi dr. Gjuričič v zadnji avtorizirane banke. Sestanek se vrši v sejni dvorani Zbornice TOL. — Načelstvo.

★ **Nadlegovanje kopalcev v kopalšču SK Ilirije.** Mladina je živa, zlasti pri vodi in na solnu. V ostalem času naj vlada mir in počitek. V kopalšču miru in počitka. Zato je kopalška uprava sklenila strogo paziti na to, da vlada na solnčališču na strehi največji mir. Vsako tekanje je tam zabranjeno in se bo ta odredba strogo izvajala.

★ **Koncerti v sportnem kopalšču SK Ilirije.** Reprodukcijska glasba vsak dan od 16 do pol 18. V ostalem času naj vlada mir in počitek.

★ **Samoupor v Tirolju.** V opoldanskih urah, ki se je po stehaz in drevednih v Tirolju prehajalo mnogo ljudi, je bil včeraj izvršen za Čekinovim gradom samoupor, s katerim si je končal življenje mlad človek. Okoliščine tega samoupora so dokaj tragične. Neki 25 letni pekaršč pomočnik je prišel okrog 1 popoldne v Tirol. Ljudje so opazili tega blednega, resnobejnega fanta, niso mu pa posvečali nobene pozornosti. Mladenič je s steze zavil na travnik, na katerem se pozimi vadijo smučarji. Izlekci je revolver sistema »Steyrer« in si ga naperil v sree. En sam strel in mladenič je krogla predrla srce. V trenutku so se zbrali krog njega ljudje. Misleč, da mladenič še živi, je nekdo telefoniral po rešilni avto, ki je res prišel. Toda mladenič je bil že mrtel in ni kazale drugega, kot da so prepeljali njegovo truplo v mrtvašnico. Mladenič si je vzel življenje zaradi neozdravljive bolezn, ker so mu zdravniki povedali, da bo živel samo še nekaj mesecev.

★ **V bolnišnico** so včeraj pripeljali 50-letnega Jožeta Kraplja, kurjača kemične tovarne v Hranjniku. Pri delu v tovarni mu je padel na nogo večji kos železa in mu pokvaril nogo.

★ **Delavec se onesrečil.** Pri posestniku Marji Babnik v Šiški je bil zaposlen za delavca 22-letni Bosanec Hussein Medanović. Včeraj popoldne je peljal iz Rožne doline z vozom pesek. Na cesti št. V. se je pri prekladanju podrla z voza na Husseinu traga peska in ga teško poškodovale. Hussein je dobil teške notranje poškodbe. Zmečkan mu je prsni koš in pokvarjen križ. Z rešilnim avtom je bil prepeljan v bolnišnico.

Zakon čuva
ime „Pyramidon“ pred
falzifikati. Čuvajte pa tudi
sebe pred škodo in
zahtevajte izrečno

Pyramidon
Tablete

sredstvo, ki se je že ti-
sočkrat obneslo pri gla-
vobolu, zobobolju in
migreni.

Prisne samo v originalnem zavoju

„Meister-Lucius“

Maribor

Na zasebnem ženskem učiteljskem šolskih sester so bili zrelostni izpiti ob sklepu šolskega leta 1928/29 pod predsedstvom g. prosvetnega inspektorja Antona Matkoviča iz Karlova. K zrelostnemu izpitu je bilo pripuščenih vseh 25 učenk IV. letnika. Izid izpitov je naslednji: 8 kandidatij je maturiralo z odliko, 15 pa deloma s prav dobrim in dobrim uspehom, dvema je dovoljen ponavljalni izpit iz matematike. Dostigle so: Adamič Ana iz Višnje vasi pri Celju (z odliko), Bon Alojzija iz Ruperčevra pri Novem mestu (z odliko), Debevec Rozalija iz Borovnice, Dobaja Emilija iz Gornje Radgone, Globočnik Justina iz St. Vida pri Ljubljani, Golob Marija iz Slivnice pri Celju (z odliko), Gorjanc Justina iz Cigonice pri Slov. Bistrici, Hoyer Irma iz Murske Sobote, Jazbec Marija iz Svetega pri Komnu, Kallat Stefanija iz Murske Sobote (z odliko), Komar Vera iz Rudovljice, Krujanec Amalija iz Sp. Grušovja pri Konjicah, Lapanja Julijana iz Novega mesta, Lužnik Hermina iz Maribora, Nežič Olimpija iz Maribora, Padar Alojzija iz Smarja pri Ljubljani (z odliko), Poljanec Olga iz Maribora (z odliko), Ravnikar Marija iz Novega mesta, Romold Zdenka iz Slovenjgradca, Segar Ivana iz Ribnice, Dolenski, Sušteršič Stanislava iz Verda pri Vrhniki (z odliko), Volčjak Ljudmila iz Virmša pri Skofji Loki, Zlebnik Ema iz Smihela pri Novem mestu (z odliko).

Zrelostni izpiti so se vršili na tukajšnjem drž. moške mučiteljske pod predsedstvom ravnatelja dr. Potočnika od 10.—15. junija. Pripuščenih je bilo 35 kandidatov, od teh je položilo zrelostni izpit 24 kandidatov, 11 pa jih bo ponavljalo zrelostni izpit iz enega ali dveh predmetov. Vjedeni. Zrelostni izpit so položili: Mirko Bizjak, Vladimir Cvetko (odl.), Jakob Devrač, Anton Ferline (odl.), Matija Filipič (odl.), Franc Knefelc, Anton Kosi, Zorko Kralj, Milan Lah, Hengon Marjer, Andrej Mesarič, Rudolf Muteč, Karol Pišec (odl.), Avgust Spendel, Gabriel Sodar, Martin Stefanovšek, Josip Turk, Franc Vranč, Alojzij Weiss, Karol Vollmaier, Anton Zažner in Viljem Zener.

Napredovanje. Ivan Peterin, kazniški paznik v tukajšnji kaznišnici je pomaknjen iz druge v prvo skupino zvančnikov, Matevž Plevnik pa iz tretje v drugo skupino. Preglednik Albert Zavodnik je komaknjen v 3. skupino II. kategorije. Paznik Bizjak Anton je imenovan za višjega paznika.

Nezgoda. Včeraj popoldne je padel 45 letni bivši uradnik Josip Milmer v Nasipni ulici s kolesa ter si je pri padcu občutno poškodoval glavo in oči. Prepeljan je bil v tukajšnji bolnišnico.

Zrelostni izpiti n. adz. ženskem učiteljske su so vršili od 11.—15. t. m. pod predsedstvom g. ravnatelja S. Kadunca. Od 32 prijavljenih kandidatij je napravilo izpit 28, in sicer Mihajla Burger (odl.), Danila Černigoj, Ernesta Česnik, Bara Ferencak, Stefanija Firm, Zora From, Olga Jeglič, Marija Jenčič, Antonija Kleč, Mara Klemenčič (odl.), Franca Kos, Mira Koser (odl.), Pavia Koser, Ana Kozar, (odl.), Amalija Kresnik, Emar Macul, Terezija Mohorko, Matilda Novak, Marica Ogorelec (odl.), Vera Pihler (odl.), Blanka Požega Ogorelec (odl.), Vera Poločnik, Ana Rus (odl.), Slava Senica, Ilca Trampuš, Mara Velker, Milena Zakrajšek ter Nada Zihner (odl.).

Roparski napad na Pohorski cesti. Proti polnoči se je vračal mizar Franc F. preko državnega mosta domov; sledil mu je ves čas visok fant, približno 20 let star. Tam na Pohorski cesti, zapušeni in nerazsvetljeni, pa je nenadoma v bližini Lauferjeve gostilne planil mladec na F. ter ga obdelaval s pestmi po glavi in obrazu, da je ta odnesel krvavo glavo in potpludbe na obrazu. Nato pa je nevidni in surovi nočni spremljevalec še segel z desnico v napadenecv telovnik ter mu izpulil listino z vsebino 700 dinarjev.

Rod golubivih agentov poganja v poslednjem času v Mariboru in okolici bujno in bohotno. Pa so še ljudje, ki nasledajo sleparskim razpečevalcem manjrazličnejših srečk. Tako je dobroznani Otmar Z. v zastopstvu Mednarodnega bankarskega društva ukanil v Slov. Bistrici neko gospo za čedno vsotico ter izginil brez sledu, ne da bi dočel znesek plačal pri tukajšnji podružnici v Cankarjevi 14. Za tistem se vodijo poizvedbe.

Zopet »Jakopinc« v mariborski okolici. Vtihočapili so se ponoči kolovrateži in rokovnjači v stanovanje Roberta S. v Slov. Bistrici ter nabasali v svoje žaklje brez dna celo zalogo oblek, perila in drugih dragocenosti v skupni vrednosti 7000 dinarjev. Istočasno so vionilski naduteži posetili tudi nekega drugega soseda tam v bližini ter jo nato odkurili z bogatim plenom. Pred nedavnim pa se je v tukajšnji gostilni »Ljudski dom« oglašil neznanec ter pustil v skrivnostnem omotu v gostilni dva ženska ter en dečji površnik. Ker se v poslednjem času ponavljajo v mariborski okolici slični vlomi, obstoja sum, da gre za eno ter isto letečo vionilsko krdelec.

Državni vpokojeenci so zborovali preteklo nedeljo v Gambirnovi dvorani. O društvenem delovanju so poročali predsednik dr. Kronvogel, tajnik Kapič ter blagajnik Jug. Na obnem zboru se je storil sklep, da pristopi društvo k Zvezi drž. vpokojeencev v Ljubljani. Pri volitvah se je ponovno izvolil stari odbor z zaslužnim društvenim predsednikom dr. Kronvoglom na čelu. Zborovanja so se udeležilo zelo veliko drž. vpokojeencev, ki so z zanimanjem sledili poteku obnega zboru.

Pogodbene pošte so v poslednjem času predmet mnogih pritožb. Dostavljanje poštnih pošiljk zaostaja v toliki meri, da morajo lju-

dje teden dni čakati na pošto, dočim se je pred 1. aprilom dostavljala vsak dan. Kakor nam poročajo iz Studencev pri Mariboru, se tamkaj niti tekom onega tedna ne morejo dostaviti pošne pošiljke posameznim naslovljencem. Isti slučaj je glede pogodbene pošte Gornja Sveta Kungota. Krivda ne zadene pogodbenih poštarjev, ampak gre to na račun pomanjkanja kredita za pismonoč in dostavljanje pošte. Zato si ljudje želijo nazaj eraričnih pošt.

Smrtna kosa. Umrle so: Marija Čuček, zasebnica, stara 51 let. Pogreb danes ob 16. uri na magdalenskem pokopališču. — Jospina Kac, učenka osnovne šole, stara 8 let. Pogreb danes ob 15. uri iz mrtvašnice splošne bolnice na magdalensko pokopališče. — Marija Mlinarič, delavka, stara 28 let. Pogreb danes ob 17. uri iz mrtvašnice na mestnem pokopališču v Po-brežju.

Kri... Spoprijela sta se tik pred vil-tuško graščino 27 letni delavec Alojzij Pišotek iz Jelkove ter neki posestnik iz Bresterne. Spopadu s pestmi je sledil obračun z nožem, pri čemer je Pišotek zadobil ubod z nožem v levo pljučno polovico. Ponesrečenca so prepe-ljali v tukajšnji bolnico.

V tukajšnjem Narodnem gledališču se vrši v četrtek dne 26. t. m. premiera znane veseligrice »Cerkvena miše«. V naslovni vlogi nastopi ga. Savškova.

Iz tukajšnje policije. Policijski nadv. Vekoslav Keršovan je nastopil svoj letni depust. Zastopa ga polic. svetnik Puš.

V Kaštel-Lukšič pojde letos pod vodstvom g. Ravtarja okoli 40 dečkov iz Ma-ribora ter bližnje okolice. Pridružita se še dva gosta iz Bolgarije odnosno Češkoslovaške, da se ne ta način v naši mladini zbudi čut za slo-vansko vzajemnost in sočustvovanje. Mladim ferijalcem, ki odpotujejo iz Maribora dne 5. ju-lija, bo letošnje bivanje in letovanje ob morju še prijetnejše, ker se je posrečilo dobiti v na-štem potrebnih prostorih (kuhinjo in spalnice) v enem ter istem posloppju.

Celje

Zaključno gostovanje mariborskega gle-dališča. Za prošli petek napovedana predstava Fo-dorove »Cerkvene miše« je morala radi gostovanja mariborskega gledališča v Varaždinu in Ljubljani odpasti in se vrši v petek dne 21. junija zvečer ob osmih. Gmotni uspeh te predstave je namenjen igravcem mariborskega gledališča, ki poznano v najtežjih razmerah vrše z redkim idealizmom plemenito poslanstvo teatra v Mariboru in so nam z letošnjimi gostovanji v Celju pripravili zares mnogo lepega užitka.

Okrožni kmetijski urad. Le malokomu bo že znano, da posluje v Celju že nekaj tednov urad, katerega delokrog in naloge so v tesni zvezi z go-spodarskim progresom celjskega in okoliških sre-zov. Je to okrožni kmetijski urad z dvema pod-oddelkoma: živinorejskim in poljedelskim odn. hmeljskim nadzorništvom. Prvega vodi poljedelski inž. Ivan Oblak, drugega pa inž. Janko Dolinar. Urad obsega celjski, gornjegrajski, slovenjgraški in Smarski srez. Svoje prostore ima za enkrat v pi-sarni bivše Kamnoseške družbe v Razlagovi ulici. Ko prebrodi urad prve težave, predvsem one or-ganizatoričnega značaja, bo vsled svojega visoko na-obraznega strokovnega uradništva lahko ogromno storil za napredek naše zemlje. Oba gg. inženjerja sta že doslej našla na deželi za svoja stremjenja polno priznanje in razumevanje.

Iz celjske bolnice. V nedeljo 16. junija ob 6 zjutraj je tukaj umrl g. Konstantin Almos-lechner, znani celjski draguljar in hišni posestnik. Dosegel je visoko starost 87 let. — Dne 14. junija je umrl 55-letni Franc Mlaker, hlapec iz Zagaja pri Ponikvi ob j. žel. — Včeraj je izdihnila komaj 28-letna Lupinski Marija, žena rudarja iz Klenovca. — Včeraj so pripeljali semkaj 25-letnega Antona Vodovnika iz Nazarija. Ima zlomljeno desno roko kot spomin na fantovski prepir in pretep, tekom katerega je dobil kar z moliko po roki.

Poset Kat. rokodelskih društev v Celju. ki se je izvršil prošli nedeljo, je nad vse lepo uspel in pomenja važen mejnik za še živahnejši razvoj te lepe organizacije v Sloveniji. Z vlakom ob 10 dopoldne je dospelo iz Ljubljane okoli 50 kat. pomočnikov in vajencev, med katerimi so bili tudi predstavniki novomeške organizacije. Lepo skupino je pripeljal v Celje velezašlužni centralni predsednik vseh kat. društev rokodelskih pomoč-nikov v naši državi gosp. kanonik Alojzij Stroj, dospel pa je z njimi med še nekaterimi drugimi odličnimi obrtniki tudi prvi podpredsednik Zbor-nice za TOI v Ljubljani g. Ivan Ogrin. Doše go-ste so na celjskem kolodvoru kratko pozdravili gg. prof. Kovačič za Kat. prosv. društvo v Celju, tajnik Peršuh za »Slovenec«, Zabkar Drago za Slov. obrtniško društvo ter še nekaj celjskih obrtnikov, na čelu jim stari član rokodelskega dru-štva g. Rebek. Prva pot je nato izletnike peljala v župno cerkev, kjer so prisostvovali službi božji, po sv. maši pa so si ogledali celjski muzej, v ka-terem je muzejske vrednote tolmachi ljubeznivo g. prof. Orožen, in znamenito strojno silo v gro-fiji, ki jo je razložil g. kurač Matija Ljubša. Po ogledu Marijine cerkve se je vršilo v telovadnici dvorani Orlovskega doma lepo uspešno zborovanje, ki se ga je udeležilo do 60 pomočnikov in vajencev iz Ljubljane, Novega mesta, Celja in Maribora in na katerem so govorili gg. kanonik Stroj, Pečar, Ogrin, prof. Joža Lovrenčič, trgovec Pav-lin iz Ljubljane in kurač M. Ljubša, za celj-ske katoliške organizacije pa je zborovalce pozdra-vil tajnik g. Peršuh. Po skupnem kosilu v hotelu »Evropac« so se izletniki povzpeli na celjski grad, z večernimi vlaki pa so Celje v radostnem razpolo-ženju in polni najlepših vtisov zapustili.

Nevihita na nevihto. Zadnje dni skoro ne mine dan, da nas ne bi obiskala nevihta z izredno silnim grmenjem in treskanjem ter iznenadnimi nalivi. Kljub temu vlada v ozračju težka soparica, kateri bi človek tako rad ušel v sicer prijetne va-love Savinje. Nalivi pa povzročajo naraščanje in umazanost Savinje tako, da še doslej nismo prišli do redne kopalne sezone.

Zopet tatvina kolesa. MizarSKI pomočnik Ivan Sket iz Laškega se je v nedeljo popoldne mu-dil v tukajšnjem hotelu »Zvezda« v Gosposki ulici in pri tem pustil svoje kolo v veži hotela. Ko se je hotel okoli pol štiri odpeljati, ni kolesa več na-šel. Kolo je vredno okoli Din 2000, črno pleskano, znamke »Princessa Victoria«.

Čudno pozabljen mora biti nekdo, ki je v petek popoldne pozabil celo svoje kolo pred trgo-vino Kolene na Kr. Petra cesti. Nastavljenec v trgo-vini A. B. je opazil kolo ob pol 12 dop., ko pa je kolo bilo čez eno uro še vedno pred trgovino, ga je shranil v trgovini in lepo najdijo javil. Kolo je znamke »Velo nero special«. Doslej se lastnik še ni javil. Lahko da gre tudi za kako ukradenko kolo. Vsekakor je pa zanimivo, da se kolesa ni polastila katera izmed številnih srak, ki zadnje čase krađejo kolesa.

Dopisi

Ribnica

Dne 14. junija smo imeli v Ribnici prav žalosten pogreb. K zadnjemu počitku smo spre-mili Ano Arko iz Ribnice 33. po domače Raj-hovo mamo. Pokojnica je bila komaj v 43. letu starosti in zapuščila možu 9 deloma nepreskrb-ljenih otrok, od katerih je najmlajša deklica v 5. letu. Imenovana je bila vkljub dolgi bolezi popolna vdana v voljo Božjo do zadnjega. Bila pa in tudi obče priljubljena. Dokaz je velik sprevod na zadnji poti, katerega se je udeležilo učiteljstvo in veliko tržanov.

Hrastnik

Preteklo nedeljo je prvi redni občni zbor cerkvenega stavbnega društva pri g. Alojziju Loger. Ob 8 zjutraj. iz poročila je razvidno, da je društvo razposlalo okrog 9000 prošenj, na katere je prejelo nad 71.000 Din darov. S tem uspehom smo lahko zadovoljni in so se raz-pirli vsi dvomi, ki so se zlomerno razširjali. Po občnem zboru je imel cerkveni govor in službo Božjo duh. svetnik č. g. Gosparič ob asistenci č. g. Zmavca. Službe Božje se je udeležilo veliko ljudi, ki so z zanimanjem sle-dili cerkvenemu poročilu med pridigo.

Prihodnjo nedeljo se vrši gasilska slavnost. Dop. bo služba Božja pred šolo in nato blagoslovljenje nove brizgalne leste, katero je kupila za 15.000 Din T. P. D. ter jo gasil-nemu društvu podarila.

Gospodarstvo: 15. junija je bila v hiši go-spoda Eržena otvorena zadržna prodajalna. Občinstvo je s tem činom zadovoljno in se o postrežbi pohvalno izraža.

Rogaška Slatina

Zanimiva statistika. Koliko se v Rogaški Slatini tekom leta poje in popije? V preteklem letu se je v zdravilišču pojedlo 84 volov, 61 junca, 790 telet, 19 kozličev, 272 svinj. Izpilo pa se je: 61.713 l vina, 47.310 l piva, 2001 l žganja in li-kerjev, 2300 l sadjeva in 218 steklenice šampanja. Precejšnja vrednost za narodno gospodarstvo!

Vlom. V noči od četrka na petek so vlomili poznani zlikovci v gostilniške prostore ge. Hvalec, dobili pa so le malo plena. Vlomilce je orožništvo že tekom naslednjega dne izselilo.

Nova cesta je s 15. t. m. dogotovljena in iz-ročena prometu.

MARENBERG.

Proslava desetletnice osvoboditve Dravske doline. V nedeljo 14. junija 1929 se proslavi de-setletnica osvoboditve Dravske doline v Maren-bergu. Opozarjamo na to vsa društva v Drav-ski dolini s prošnjo, da se ozirajo na to slavlje in ne prirede tega dne nikakršnih drugih pri-reditev. Obnem se prosijo vsa društva in vsi drugi činitelji, da po svojih močeh sodelujejo in pripomorejo, da se ta proslava izvrši čim častnejše, da se oddolžimo vsem onim, ki so s svojim delom pripomogli, da je ta lepa dolina naša in osvobodjena, zlasti pa, da se vsaj ne-koliko oddolžimo onim borcem, ki so za osvo-boditev naše Dravske doline žrtvovali svoje najdražje — svoje življenje. — Pripravljalni odbor.

Sport

Službeno iz LNP. — Danes, v torek ob 18.30 se vrši na verandi kavarne »Evropac« kratka izredna seja upravnega odbora. — Redna seja poslovnega odbora se vrši jutri, v sredo ob 20 v kavarni »Ev-ropac«; na sejo se vabijo ob 21 v smislu sklepa upr. odbora gg. I. Barl, inž. V. Kuljiš in Dr. Pogorelec.

Službene objave LNP. — Sklepi kazenskega odbora na seji 14. jun. 1926: Igralca Loborec Veles-lav (SK Reka) in Bögl Franc (SK Slovan) sta kaz-novana po § 35. k. p. s štirinajstrednjo zabrano igranja (do 31. jun. 1929) zaradi nesporne obna-sanja povodom prv. tekme Svoboda rez.:Reka rez. dne 2. j. m. — Igralca Čop Alojzij (SK Hermes) in Petrič Silvo (SK Slavija) sta oproščena krivde po § 27. k. p.; začasna zabrana igranja, izrečena jima glasom objave 25. maja, se ukine z današnjim dnem. — Igralca Grabrijanu Ed. je izrekel kaz. o. zabrano igranja, dokler se ne odzove povabilu na zasiljanje. — Suspendirani ostanedo do nadaljnjega tudi igralci Steiner Karel (SK Jadran), Muslovčič Jo-sip (SK Slavija), Jež Josip (SK Reka), dokler ne pridejo pred kaz. odbor na zasiljanje. — V svrhu razčiščenja glede nepravilnih oz. netočnih postav-mostev za prvenstvene tekme Slovan rez.: Jadran rez. in Reka rez.:Krakovo rez. 20. maja, Hermes rez.:Slovan rez. in Slavija rez.:Krakovo rez. 5. maja ter Slavija:Reka 30. maja, vabi kazenski odbor na prihodnjo sejo, ki se bo vršila v petek, 21. t. m. ob 18.30 v posebni sobi kavarne »Evropac«, načelnike nogometnih sekcij in tajnike klubov Jadran, Krakovo, Hermes, Slavija in Reka; ako navedeni funk-cionarji niso poučeni o zadevi, morajo klubi v iz-godb posledice § 52. k. p. odposlati na sejo kaz. od-bora dva v stvari točno informirana funkcionarja.

V smislu sklepa upr. odbora na seji 14. t. m. se pozivajo ljubljanski klubi, da dvignejo pri blagaj-niku LNP delež na prebitku spomladanskih prvenstvenih tekem. Nadalje poziva upr. odbor naslednje klube, da v roku 8 dni poravnajo zaostale denarne obveznosti: SK Disk Din 180, SK Rapid Din 358, SK Celje Din 105, Atl. SK Din 350. — Tajnik II.

SK Ilirija, nogometna sekcija. — Danes, v torek ob 18 trening skupine I. — Točno in vsil!

NEDELJSKI SPORTNI DOGODKI

V Ljubljani se je vršila ob priliki proslave 10-letnice univerze zanimiva sportna prireditve. Proti reprezentanci ljubljanske univerze so nastopili belgrajski študenti. Tekma je končala s 4:4 neodlo-čena, gostje so zapustili ugoden utis. Posebno se je odlikoval notranji napadalni trio, ki razpolaga z iz-bornimi streli. Iz vsake pozicije streljajo in le do-breemu vratarju se je zahvaliti za neodločen rezul-tat. Sibka je bila obramba gostov, medtem ko je imelo domače moštvo ravno v obrambi najboljšo moč. Poleg te prireditve se je vršila dopoldne pri-jateljska tekma Ilirija jun.:Rakovniku. Zmagali so juniorji Ilirije z 3:1 (0:0). So to tekmo stopa rakov-niški sport v novo dobo, kajti včerajna tekma je pokazala dobro igranje, zlasti v napadu. Dosegli so celo vodilni gol, proti koncu so pa popustili. Igralcem se je poznalo majhno igranje, vsled tega tudi niso vzdržali tempa. V Novem mestu se je vršila tekma za prvenstvo provinc med Elanom in SK Javornikom iz Rakeka. Kot boljše moštvo je dosegel Elan z 6:0 (2:0) sicer upravičeno, čeprav malo previsoko zmago. Igralcem Javornika se je poznala dolga pot, velika vročina je precej vplivala na igranje. V Ma-riboru sta igrala stara rivala Maribor:Rapid z 3:3 neodločeno. V nedeljo se je pričelo prvo kolo drž. prvenstva, ki je prineslo mala presenečenja. V Za-grebu sta se srečala Hašk:Gradjanski. Po ostri borbi je zmagal Hašk z 3:1 (0:1). V Belgradu je BSK premagal z 5:0 Jugoslavijo. Obema tekama je pri-sostvovalo rekordno število gledalcev. V Belgradu se je vršil tudi plavalni match Belgrad:Zagreb. Zma-gal je Belgrad v razmerju 41:34. V Waterpoolu

tekmi je Belgrad z 6:4 (4:1) premagal Zagreb. V Mariboru je priredil Zeleničar svoj obvezni lahko-atletski miting, ki se ga je udeležilo lepo število atletov. Doseženi so bili povprečni rezultati. Naj-večje zanimanje je v Mariboru vladalo za med-klubski tenis-turnir Hašk:Rapid. Zmagal je Hašk z 6:3 in si s tem osvojil naslov državnega prvaka.

Radio

Programi Radio-Ljubljana:

Torek, 18. junija: 12.30 Reproducirana glas-ba — 13.00 Casovna napoved, borzna poročila, re-producirana glasba — 13.30 Iz današnjih dnevniki-ov — 18.00 Koncert Radio-orkestra: Nyolt: Ka-pitan Rimek; Padauk: Ogrske narodne pesmi; Puccini: La Boheme; Schrabec-Petrič: Tufa — 19.30 Kraški prepadi: Marijanečica, g. Kunaver — 20.00 Ob 10letnici obstoja slovenske univerze: II. O juridični fakulteti — 20.30 Kulturna stremjenja slovenskega akademika v prvem desetletju obstoja slovenske univerze, g. Tone Krošl, cand. phil — 21.00 Koncert slov. akademkega okleta: 1. Jak. Aljaž: Na dan, 2. Prelovec: Jaz bi rad rudečih rož, 3. Adamič: Zdravica — 21.30 Recitac. pri-re-ditev: Pesmi Srečka Kosovega (bere B. Hrovat): Uvod, Mati čaka, Basi, Psalm, Ecce homo, Ekstaza smrti, Edi Cvekber bere svoje pesmi: Angeli, Te-goba, Pesem o jeseni, Sveta trdnost, Majdalenka, Lov, Himna na čast tesnobi, Jesenska noč; dr. Vlad. Bartol bere odlomek iz svoje renesančne povesti »Don Lorenzo«; Anton Ocvirk bere svoje pesmi: Nekdo tiho joče, Večeri, Zalostna, De profundis, Mrive ure, Tiha pesem, Eligenija samuje, Visoka pesem, Elegije — 22.00 Koncert akad. kvarteta (Modic, Kuret, Pitako, Mecilošek): 1. O. Dev: Tihi veter od morja, 2. dr. Fr. Kimovec: Oblaček, 3. Va-silij Mirk: Katrica — 22.30 Informativno preda-vanje o naši univerzi (v srbohrvaščini) predava g. prof. Ljuba D. Jurkovič. Nato informativno pre-davanje o naši univerzi (v francoščini), predava g. Niko Kuret. Revija himen akademskih društev.

Drugi programi:

Torek, 18. junija.

Belgrad: 12.45 Plošče — 17 Pravljice za otro-ke — 17.45 Koncert radio kvarteta — 20.25 Klavir-ski koncert — 21.25 Dnevna poročila — 21.35 Re-citacija Baumbachovega »Zlatorogac« v nemščini — 22.20 Orkester srbskih ciganov. — Zagreb: 13.15 Plošče — 17 Poljudni popoldanski koncert — Zve-čer ne oddaja. — Praga: 11.30 Plošče — 12.20 Or-kester — 16.30 Orkestrini koncert — 19.05 Kon-cert godbe — 20.00 Kompozicije J. Pospisila — 21.00 Komedija: A. Vavra: »Znamenje časa« — 21.25 Koncert (gospa Wieren-Rejmanova, bivša čla-nica opere v Petrogradu: Grečianov: Zvončki) — 21.45 Koncert — 22.20 Plesna godba. — Stutgart: 10.30 Plošče — 15.45 Za dame: Telovadba kot vzgoj-no sredstvo. Predava Pia Burger — 16.15 Koncert Radioorkestra s sodelovanjem Else Werth (alt) — 20.00 Staroste opere. Izjava orkester filharmoni-je — 21.00 Ljubezenski opoj, Burka v 3 dej. od Fr. Wedekinda — 22.00 Zenski zbori — 23.15 Za-bavni koncert — 24.00—01.00 Nočni koncert graške železnice godbe — Katovice: 12.10 Plošče — 17.55 Poljudni koncert — 19.20 Moniuszko: Straszny Dwor, opera. — Rim: 13.15 Trio — 17.30 Dnevni koncert — 21 Operni večer. — Berlin: 17.00 »Ede-n dan svobode«, Novela. Čita avtor G. Pohl — 17.25 Godba — 18.40 Ura o knjigi. Starši in otroci — 20.00 Prenos iz koncertne zgradbe v Stettinu: Kon-cert — 21.30 Klavir; nato poročila. — Dunaj: 11.00 Dopoldanska glasba — 16.00 Popoldanski koncert 17.40 Glasbena ura za deco — 18.00 Pred. o naj-višjih in najnižjih temperaturah — 20.05 Fragmenti iz starih in novih operet. — Milan: 11.15 Plošče — 13.35 Jazz — 16.30 Otroški koncert — 19 Jazz — 22.30 Koncert instrumentalne in vokalne glasbe — 23 Pestra glasba.

Ljubljansko gledališče

OPERA.

Začetek ob pol 20. uri zvečer.

Torek, 18. junija: ČRNE MASKE. Red B. Sreda, 19. junija: CIGAN BARON. Red. A. Četrtek, 20. junija: MARTA. Red C. Petek, 21. junija: Zaprt.

Ljudski oder v Ljubljani

Glavni zbor Ljudskega odra se je vršil 9. ju-nija ob 10 dopoldne.

G. predsednik Narte Velikonja je otvo-ril glavni zbor članov, ki se ga je udeležilo 23 članic in članov. Po pozdravnih besedah se je spomnil med letom umrlega občornika in blana g. Franceta Urbanje, ki je dolgo časa deloval v prosep Ljudskega odra.

Tajniško poročilo je podal g. Lenček. Ljud-ski oder ima 23 članov, 9 članic, 10 kandidatov in 6 kandidatij, skupaj torej 48 članov ansambla. Predstav je uprizoril v pretekli sezoni 9. Obisk predstav je bil srednji, finančni efekt deficiten, dočim je bil umetniški uspeh večinoma zadovoljiv. Najboljša predstava sezone je bila »Ben-Hur«. Društvena garderoba se je izposodila tekom sezo-ne 147 strankam, knjižnica se je izposodila v 394 izvodih, prodala v 40 izvodih. Garderoba in knjiž-nica sta poslovali približno v istem obsegu kot lani. Nabavilo se je nekaj novih igr, med njimi Werfel: »Pavel med Judic« v prevodu g. profe-sorja Omerze, Calderon: »Dame Colbolde« v prevo-du Marjana Breclja in še nekaj drugih, ki so delo-ma še v delu. Tajnikovo poročilo je bilo brez do-bate sprejeto.

Blagajniško poročilo je podal g. Poženel: V sezoni 1928/29 je imel Ljudski oder 95.499.61 Din prometa in sicer dohodkov 44.099.31 Din ter iz-datkov 51.400.30, tedaj primanjkljaja 7.300.99 Din. Ta primanjkljaj je nastal predvsem radi velike nabave novih kostumov ter radi nepredvidenih ovir pri uprizorjanju lastnih predstav. Blagajniško poročilo se je vzelo na znanje.

Nadalje je poročal g. Poženel kot predsednik režiserskega zbora, ki je podal sliko o notranjem delovanju Ljudskega odra v tej sezoni.

V imenu nadzorstva je poročal g. Pleničar Edvin, ki je predlagal odboru absolutorij. Kot za-stopnik Prosvetne zveze je pozdravi glavni zbor in povdaril, da Prosvetni zveza s ponosom zre na ta svoj odsek in je oblubljal, da bo našel Ljudski oder pri vseh stremljenjih vedno vso podporo pri Prosvetni zvezi.

Po poročilu g. Velikonja so se vršile volitve. V glavni odbor so bili izvoljeni: gg. Velikonja, Lenček in Zupan ter kot namestnik g. Novak, v režiserski zbor gg. Novak, Breclj, Bajc in Gajeta. V nadzorstvo je bil izvoljen g. Stare, v razsodišče pa gg. Vrančič in Pengov B. in za namestnika gg. Ganol in Bivce.

Poizvedovanja

Reven akademik je izgubil rjavo denarnico brez denarja z akademsko legitimacijo. Prosi se, da jo pošten najditelj čimprej izroči M. Jermanu, Miklošičeva cesta 5, Ljubljana.

Gospodarstvo

Ing. R. Lah:

Kmetijska razstava v Monakovem

Kakor je že znano, je od 5. do 10. junija t. l. priredila Kmetijska družba poučni izlet na kmetijsko razstavo v Monakovem. Tega izleta se je udeležilo okrog 60 kmetovalcev, 20 kmetijskih strokovnjakov ter 25 gojlen in učiteljev družbine kmetijsko-gospodinske šole v Marjanšču. Ker je ta razstava ena največjih v Evropi in jo posejijo strokovnjaki in kmetovalci iz vsega sveta, je pač vredno, da podamo o njej kratko sliko, iz katere bodo čitatelji dobili nekoliko pojma o ogromnem obsegu te prireditve.

O veličini te kmetijske razstave, ki jo vsako leto v drugem mestu Nemčije priredi Nemška kmetijska družba, ki šteje nad 130.000 članov, nam pove že dejstvo, da je razstaveni prostor na Terezijskem travniku obsegal nad 400.000 četvornih metrov. Ravno pod ogromnim kipom Bavarije se razprostira ta razstavišče. Za vsakega posejijo razstave se je potrebovalo najmanj štiri ure, za podrobno proučevanje pa gotovo štiri dni. Toliko materiala je bilo tukaj zbranega. Če bi pa hoteli vse popisati, bi morali sestaviti knjige. Zato podamo tukaj samo površen pregled.

Razstavišče je imelo dva vhoda in tri izhode. Glavni vhod je vodil na glavno razstavno ulico Eytstrasse. Takoj ob začetku so bila ob obeh straneh upravna poslopja nemške kmetijske družbe, na levi strani pa glavni del kmetijskih strojev s paviljonom, ki je bil določen za preizkušnjo novih strojev in orodij, ki so pokazale najnovejšo iznajdbo in zboljšave na tem polju.

Desno te ulice smo kmalu prišli do konjskih hlevov — sotorov, ki jih je bilo 11: 4 za toplokrvne in 7 za težke konje. Takoj zraven je bila velika Arena za predvajanje razstavnih živali, za narodne igre in druge prireditve; njej je sledila mala arena in prostori za ocenjevanje živali.

Na drugi strani aren je bilo 10 hlevov za goveje živine skoraj vseh pasem, ki jih Nemčija goji. Tu so naši kmetje šele videli, kaj pomeni pravilna živinoreja, stroga odbira, skrbno negovanje in pravilno krmljenje in ni čudno, če je ravno ta oddelek vzbujal med slovenskimi kmeti največ zanimanja in občudovanja. To je tudi umljivo, ko so videli biko od 1400 kg teže in krave, ki dajejo letno 10—12.000 litrov mleka.

Nasproti arenam je vzbujala pozornost visoka zgradba nemške industrije umetnih gnojil. V njej so združeno razstavili nemški kalijev sindikat, nemška industrija superfosfata, dušikov sindikat in društvo nemških apnenic. Ta združena enotna razstava štirih glavnih gnojil je verna slika modernega kmetijstva, ki potrjuje, da samo s skupno uporabo vseh štirih glavnih gnojil se doseže pravi uspeh pri obdelovanju zemlje. Dušik, fosfor, kali in apno dajo največje pridelke samo tedaj, če nobeden izmed njih ne manjka rastlinam.

Nekoliko nižje spodaj na nasprotni strani glavne ulice nam je manjši paviljon s svojim napisom označil, da so tu opisani uspehi Tomasove šolice. Tudi ta paviljon je bil zelo zanimiv, ker se je v njem vse gibalo in kazalo kmetovanje in njegova uspeha nekdanj, sedaj in v bodočnosti. Vrednost tega gnojila za travništvo je dobro znana tudi našemu kmetu.

Nasproti je pa ležala »hiša dežele Bavarke« s krasno okintanim vhodom. V njej sta bavarsko ministristvo in deželna kmetijska zbornica predložila svoje ogromno delo za pospeševanje bavarskega kmetijstva. Tako sta deželna zveza bavarskih kmetijskih društev in kmetijska zbornica zbrali in tukaj razstavili nad 600 vzorcev ječmena in pšenice, ki tvorijo glavna žita Bavarke. Na drugi strani je pa državna uprava pod oznako »Kmetijstvo na Bavarskem« v 40 oddelkih podalo sliko vseh ustanov: kmetijskih in gospodinskih šol, raznih zavodov in sličnih kmetijskih podjetij, ki nam je jasno predložila, kako se pospešuje kmetijstvo v tej državi.

Glavni del kmetijskih pridelkov in pripomočkov ter sredstev za kmetijstvo je bil pa razstavljen v paviljonu pridelkov, ki je meril 210 metrov v dolžini in bil sestavljen iz dveh ladij. V tem paviljonu so se bavarski pridelki izpopolnili z ostalimi nemškimi rastlinogojstvom. Zbrane so bile vse najboljše vrste kmetijskega rastlinstva, ki se v Nemčiji vzgajajo. Posebno je pa padla v oči zbirka družbe za pospeševanje nemškega rastlinogojstva. Zraven paviljona pridelkov je bil paviljon tobaka, v katerem je bilo nekoliko sto vrst različnega tobakovega lista. Razstava tobaka je pa bila združena tudi z brezplačno poskušnjo za kadilce, da se je lahko vsakdo preprčil o kakovosti posameznih vrst tobaka.

Posebno pozornost je vzbujala »hiša mlekar.« Ze ta paviljon sam je za podroben pregled zahteval mnogo časa. Kar je pa bilo v njem zbranega, je pokazalo našim kmetom in kmetijskim strokovnjakom, kako primitivno in priprosto je še naše mlekarstvo v primeri z bavarskim, pa tudi katero pot moramo ubrati, da se vsaj približamo modernim zahtevam mlekarstva. Razstavljeno je bilo na stotine vzorcev mleka, masla in sira in seveda tudi po komisijah ocenjeno. Obiskovalcem se je pa tudi nudila prilika poskusiti razne mlečne izdelke in se preprčiti o njih prvovrstnosti. — To je bilo v ogromni mlečni poskušalnici, ki je bila vedno tako polna, da se je bilo težko preriti do prodajnega prostora. Tu so se naši Slovenci lahko preprčili, kako važnost poljskega Nemi na prehrano z mlekom in mlečnimi izdelki, ki jih na vse možne načine priporočajo. Poseben oddelek je služil samo za propagando za uživanje mleka in nazorno predloževal hranilno vrednost tega živila v primeri z drugimi.

Na drugi strani glavne ulice nekoliko poveljno je stal paviljon vinake poskušnje nemške kmetijske družbe. Ta je pričal, da Bavarska ni samo dežela piva ampak tudi vina. Posebno renška Ptele je dala nekaj od svojih najnovejših do najstarejših vin, ki se lahko kosajo z odličnimi svetovnimi vini. Toda značilna je primerjava užitnega vina, vina in mleka. Kakor je bila poskuševalnica mleka vedno polna obiskovalcev, kakor so se v ogromnih restavracijah piva drecnili ljudje, kakor da bi bilo vse zastoj, tako so paviljon vina posejili le bolj redki gostje — vinopivci, ki so pa tu bistveno kapljico uživali iz andohtjoc. To je pa tudi razumljivo, če pomislimo, da stane steklenica 7 desetink litra kolikšnega dobrega vinskega soka najmanj 6—7 mark (80—100 Din).

Nekoliko za paviljonom vina so bili postavljene še dve pridelki. Izmed ovc so bile številno zastopane avstrijske, nemške ovce in domača ovca, od te posebno vrtičberška ovca, ki so vse neposredno šli dolge lase. Nadležni štirje prašiči izmed ovc vseh vrst plemen nemškega poljedelarskega pridelka, belega jorkširskega, plemena Corn-

wallis in švabskega prašiča. Naši kmetje so posebno občudovali ogromne plemenske živali, ki so tehtale do 500 kg in bili pri tem sijajnih oblik. Marsikateri si je želel takega mrjasca, da bi si zboljšal svoje plemo.

En hlev v treh vrstah je vseboval koze največ bele sanske, nadalje rjave planinske koze iz Bavarke in Harca, pa tudi nekaj srnodlakastih je bilo med njimi.

Cebelni dvor je ležal ob koncu razstavišča in imel vedno polno obiskovalcev. Pred paviljonom so bili številni panji z živimi čebelami in panji raznih oblik. V notranjosti pa je bila razstava medu in voska, ki je nudila lepo sliko, na kako lepe in originalne načine se dasta ta dva pridelka spraviti v promet in vzbuditi zanimanje za nje. Povsod pa je bila povdarjena zveza med čebelarstvom in sadjarstvom.

Ribiški paviljon je pričal, da je ribarstvo na Bavarskem izredno razvito. V nad sto akvarijih so plavale žive ribe najrazličnejših vrst, ki so gojijo v jezerih, ribnikih in potokih dežele. Samo postrovi je bilo osem vrst, nadalje mnogo krapov, sulcev in številnih drugih vrst. Tudi sušene ribe so bile razstavljene, da se pokaže, kako se dajo ohraniti tudi večje količine tega blaga za poznejšo porabo.

Oddelek za perutnino je bil v posebnem paviljonu in je vseboval večje število kokošjih pasem, največ leghorn, italjank, rodelisland, plimečke in druge. Nekoliko je bilo tudi gosi, rac in puranov. Kuneči so bili v posebnem šotoru. Bile so tu zastopane vse moderne vrste te živali, posebno pa one z dragocenimi kožami.

Vaški kino je predvajal vsak dan nekoliko krat razne poučne in zabavne filme. Toda okrog njega se je tako trlo ljudi, da jih je bilo malo tako srečnih, ki so si lahko ogledali eden ali drugi film. Posebno zanimanje je vzbujala električna vas. Tu je bila ponazorjena planinska vasica s hišami, shrambami, hlevi, skednji pa tudi s cerkvico, v katerih se je vse delo opravljalo z elektriko. Tudi zvonovi so zvonili z električnim pogonom. — Marsikaj tega imajo že naši gorenjski kmetje doma, toda še mnogo bolj bi lahko izrabljali elektriko. Z njo se da opraviti še marsikatero delo in s tem se gospodarstvo izpopolni, pa tudi poceni.

Vsak obiskovalec razstave je slišal iz sredine razstave radio-glasove: godbo, petje, dnevene vesti, načrti in red prireditve na razstavi itd. Iz Radiostolpa s pomočjo ogromnega zvočnika so bili vsi ljudje na razstavi obveščeni o poteku premovanj in raznih prireditveh na razstavnem prostoru.

Ves ostali prostor je pa zavzela industrija kmetijskih strojev in orodij. Tega blaga pa je bilo toliko, da se je bilo v njem težko spoznati.

Celotna razstava pa je pokazala ogromno pridnost, marljivost, vstranost, delavnost in zmoglost nemškega naroda, ki ga v tem pogledu ne more doseči noben drug narod v Evropi.

Vpis delnic Agrarne banke

Vpis delnic Agrarne banke zadovoljivo napreduje. Od vseh povsod se javljajo ugodni rezultati, zlasti pa iz srbijanskih krajev, v katerih je naravno zanimanje za kmetijski kredit večje kakor drugod zaradi prilik na tamkašnjem denarnem trgu. V nedeljo so se vršila propagandna zborovanja za vpis delnic Agrarne banke v Vel. Bečkerek, Novem Sadu, Skoplju in Valjevu.

Denarni zavodi so v nedeljo zborovali v Zagrebu glede razdelitve vsote 50 milj. Din, ki naj bi jo podpisale banke. Ugotovljeno je bilo, da so zagrebški denarni zavodi in zavarovalnice vpisali že znatne vsote. Sklenjeno je bilo, da združena bank pozovejo svoje člane, da vpišejo delnice Agrarne banke za 2% vplačanega kapitala in rezerv. Na konferenci je zastopal slovenske banke glavni ravnatelj Ljublj. kred. banke Alojzij Tykač. V Sloveniji je torej računati, da bodo banke podpisale 2% milj. Din z ozirom na kapital in rezerve.

Splošno je tudi v Sloveniji odziv znaten z ozirom na razmere na denarnem trgu. Največ je podpisala delnice Agrarne banke Zadruga zveza v Ljubljani (2000 komadov za 1 milj. Din!). Ugotovljeno pa je bilo, da bi bil v Sloveniji odziv še večji, če bi se delnice glasile na primorskih, ne pa kakor dosedaj na ime, kar ima seveda tudi svoje dobre strani (stalnost imetnikov itd.).

Važno je ugotoviti, da se je zavzela za čimvečji vpis delnic Agrarne banke ljubljanska zbornica za TOI s posebnim pozivom, ki smo ga tudi ugotovili. Slovenski gospodarski krogi se zavedajo, da je v blagostanju kmetijstva tudi njih blagostanje.

V propagandne svrhe prispe danes, v torek, v Ljubljano z belgrajskim brzovlakom jutraj komisar banke dr. Vojin Gjurič. Ob 10 se bo v sejni dvorani Zbornice za TOI vršila konferenca komisarja z zainteresiranimi gospodarskimi krogi. Pričakujemo, da bo pozivu na konferenco sledilo čim več zastopnikov gospodarskih korporacij in organizacij.

Gospodarske organizacije Ljubljane (Zbornica za TOI, Zveza industrijev in Gremij trgovcev) pozivljajo vse člane, da se udeležijo tega sestanka.

Zahteve zadrugišstva

Na občnem zboru glavne zadrugišne zveze so bile sprejete sledeče resolucije:

1. GZZ pozdravlja plemenito iniciativo Nj. Vel. kralja o osnovanju Priv. agr. banke in ga prosi, da na svojem delu pravo smer osvajač način dela Agr. banke edino potom zadrugišnih organizacij.

2. Zbor prosi, da se v upravni odbor banke vzamejo v glavnem predstavniki zadrugišstva kot najpoznavnejši delavci glede kmet. kredita.

3. Velika ovira razvoju zadrugišstva je različnost zakonov, po katerih se zadrugiše osnujejo. Neobhodno potrebno za pravičen razvoj našega gospodarskega življenja je nov zadrugiški zakon, po katerem se bodo vse zadr. organizacije izenačile.

4. Sedanje zadrugišne organizacije s svojim revizijskim aparatom predstavljajo organizacijo dolgotrajnega izkustva in strokovno izobraženih ljudi, katerih moralna in strokovna kvalifikacija odgovarja duhu revizije zadrugi; zato GZZ prosi kmet. ministristvo, da vse revizije zadrugi, tudi v delokrogu Agr. banke ali v katerem drugem, prepušči GZZ oziroma njenim članicam, kakor je to prakticirano na celam svetu in tudi strani sodišč.

Nadalje se zavzema GZZ za revizijo zakona o neposrednih davkih glede rentnega davka.

Konstituiranje.

Za predsednika GZZ je bil ponovno izvoljen minister dr. Anton Korosec, za prvega podpredsednika Milivoj dikolič, za drugega Rudolf Galjer.

BILANCE IN POSLOVNA POROČILA

Split, d. d. za cement Portland. V letu 1928 so se izvršile obsežne nove investicije, ki so zelo povečale produkcijo; letos se pa gradi še ena nova žirožna peč. Dividenda za 1928 znaša zopet 30 Din na delnico (1927 30 Din, 1926 —) pri kapitalu 40 milj. in rezervah 67,5 milj. Din in investicijah 86 milj. Din.

Našička tvornica tanina izkazuje po fuziji z Gregersen, d. d. v Zavidoviču na kapital 20 (12,5) milj. 4 (1,9) milj. čistega dobička, iz katerega se izplačuje 14%-na dividenda napram 10% za leto 1926-27.

Marijan, prom. ind. in tehn. podjetje, Split izkazuje na kapital 12 milj. in donos 2,5 (1,7) milj. 0,3 milj. izgube (1927 2,5 milj.).

Tovarne bombažne industrije, Zagreb izkazuje na kapital 5 in upnike 54,8 milj. Din 0,23 milj. izgube.

* * *

Električna zadruga v Spodnji Šiški je ena naših največjih elektro-zadrug in proslavlja 10 letnico svojega obstoja. Šteje 357 članov. Kolik pomen ima ta zadruga, se najbolje vidi iz tega, da dobivajo člani za razsvetljavo tok 60% ceneje, kot ga daje svojim odjemalcem mestna občina ljubljanska in da zadruga nudi posebne ugodnosti pri zaračunavanju toka industriji in na ta način privabi industrijo v svoj okoliš. Zadruga je lep dokaz za resničnost trditve, da je zadruga samouprava zdravjeja in gospodarsko sposobnejša kot občinska ali druga javna samouprava. Nadalje moramo omeniti, da je združenje Elektrostrojne zadrugi v Zgornji Šiški z zadrugo v Sp. Šiški sklenjena stvar.

Borza

DENAR

17. junija 1929.

V današnjem deviznem prometu sta se učvrstili devizi Berlin in Newyork, dočim Trga popustila. Splošno pa je na mednarodnem trgu opaziti nazadovanje švicarskega franka ali drugače povedano, so se devizni tečajji v Curihu učvrstili. Promet je bil prav znaten in je vse devize dala Narodna banka.

Devizni tečajji na ljubljanski borzi

17. junija 1929.

	povpraš.	pon.	srednji	sr. 15. VI.
Amsterdam	—	2287,75	—	—
Berlin	1357.—	1356.—	1358,50	1358.—
Bruselj	—	790,08	—	—
Budimpešta	—	993,05	—	—
Curih	1094,40	1097,40	1095,90	1095,90
Dunaj	798,50	801,50	800.—	800.—
London	275,79	276,59	276,19	276,19
Newyork	—	56,87	—	—
Pariz	—	222,63	—	—
Praga	168,29	169.—	168,60	168,63
Trst	—	298,11	—	—

Zagreb. Amsterdam 2284,75—2290,75, Berlin 1357—1360, Budimpešta 991,76—994,76, Trst 297 do 299, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 798,50 do 801,50, London 275,79—276,59, Newyork 56,77 do 56,97, Pariz 221,63—223,68, Praga 168,20—169.

Belgrad. Berlin 1352—1360, Bruselj 789,80—792,80, Curih 1094,40—1097,40, Dunaj 798,50—801,50, London 275,79—276,59, Newyork 56,77—56,97, Pariz 221,63—223,69, Praga 168,20—169, Trst 297,14—299,14.

Curih. Belgrad 9,12875, Berlin 124, Budimpešta 90,65, Bukarest 3,085, Dunaj 73,08, London 25,25, Madrid 74,10, Newyork 520, Pariz 20,33, Praga 15,385, Sofija 3,75, Trst 27,205, Varšava 58,30.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana. Celjska pos. 170 zaklj. Lj. kred. 123 den., Prakičedion 850 den., Kred. zavod 170 den., Vevče 118 den., Stavbna 50 den., Šešir 105 den., Kranj ind. 260 den., Ruše 275—285.

Zagreb. Drž. pap.: vojna škoda ar. 390—391 (391—392), kasa 390—391 (392), termini: 6. 391—392, 8. 411—418 (415), 7% inv. pos. 83—83,50, agrari 50,50. — Bančni pap.: Hipo 202—203 (203), Poljo 15,50—16, Hrv. 50 den., Kred. 93 den., Jugo 83—84 (83), Lj. Kr. 123 den., Medjun. 55,50 den., Prašed. 852,50—857,50 (855), Srpska 150—151, Zem. 129—131 (131). — Ind. pap.: Guttman 202,50 den., Slavonia 180—190, Slaveks 100—110, Danica 135 bl., Drava 110 bl., Sečera 430—435 (435), Osj. ljev. 175—185, Brog vag. 150—160 (150), Union 170—180, Isis 22 bl., Ragusea 525 bl., Trbovlje 471—490, Vevče 121 den., Nar. šum. 25 do 35, Priv. Sar. 215 bl.

Belgrad. Narodna banka 7650, 7% inv. pos. 8350—8450, agrari 49,50—50,50, vojna škoda 394—402, 6. 396, 7. 402, 8. 403—404, 12. 415—422.

Dunaj. Don. sav. jadr. 81,30, Wiedner Bankverein 22,10, Bodencredit 100,30, Creditanstalt 53, Escompteges. 21,90, Union 25, Aussiger Chemische 249,30, Mundus 190, Alpine 40,60, Trbovljska 61,35, Leykam 6,85, Rima Murany 100,40.

Žito

Kakor so tečajji na čikaški borzi za vse proizvode stalni ter so se celo nekoliko izboljšali, tako je tudi pri naših položajih povsem neizpremenjen, isto tako tudi tendenca. Kupčija pa močno nazaduje ter je promet neznamen. Na drugi strani so pa tudi ponudbe v koruzi manjše, tako da pri tem predmetu cena, ki je odločno previsoka, ni mogla nazadovati. Pšenica gornjebačka velja 210 do 212,50, koruza bačka in sremska 227,50—230 nakladalna postaja. Ponujajo se grašinske partije koruze po 247,50 v Sremsu; laplatska koruza se pa trguje po 260 Rakek tranzitu, jugoslovansko ocarinjeno. — V ostalih proizvodih in izdelkih ni izprememb.

V Ljubljani notirajo:

Dež. pridelki (vse samo ponudbe, slov. post. plač 30 dni, dob. prompt): pšenica bč. promptna 255,50—257,50, bč. junij 260,50—262,50, julij, avgust, september 300—302,50, Koruza ml. tar. 372,50 do 285, nav. vozn 280—285, ječmen bar. piv. 65 do 69 kg 315—317,50, bč. 68—68 kg 300—292,50, oves bč. 275—277,50, moka 0g raz. bl. fko. Ljubljana 370—375.

Na ljubljanski borzi sta bila zaključena dva vagona pšenice. Tendenca neizpremenjena.

Novi Sad. Pšenica bč. 207,50—212,50, gor. bč., pot. 210,50—215, koruza bč. 227,50—230, moka 0g 307,50—315, 2 285,50—295, 5 277,50—280, 6 272,50—275, 7 257,50—260, 8 172,50—180, otrobi bč., bn. 135—145. — Promet: 48 v. pšenice, 50 koruze, 83 moka, 5 otrobov; skupaj 111½ vagonov.

Budimpešta. Tendenca: brez kupčije in oslabela. Pšenica: okt. 22,85—22,44, zaklj.: 22,43—22,44; marec: 24,70—24,40, zaklj.: 24,35—24,00.

Važno za vlnogradnike!

Sulikal je izvrstno sredstvo za zatiranje oidijs in se listja dobro prime, tako, da ga tudi dež ne izpere. Proti senenemu in kislemu črvičku se je povsod zelo dobro obneslo strupeno zelenilo (Silesiagrün). Oboje lahko mešamo z modro galico. Sredstvi ima v zalogi: Dr. A. Jenčič, Maribor, Kopitarjeva 6 in »Chemotechnica«, Ljubljana, Mestni trg 10.

rž okt.: 18,65—18,27, zaklj. 17,27—18,30; marec: 20,10—19,75, zaklj. 19,73—19,75; koruza julij: 24,75—24,55, zaklj. 24,55—24,60; maj: 18,74—18,72, zaklj. 18,71—18,72.

Les

Na ljubljanski borzi je bilo zaključeno: 30 vagonov drv in 2 vagona hrastovih podnic. Tendenca neizpremenjena.

Povpraševanje je za trame, filerje, drva, oglja, hrastove podnice teh dimenzij 43 mm 2,65 m 18-28, 53 mm 2,80 m 18-20 in 60 mm 2,90 m 18-28.

Hmelj

Dne 6. t. m. se je vršila v Monakovem konferenca srednjeevropskega hmeljarskega urada. — Ugotovila se je končnoveljavno količina letine za 1928 in sicer: za cel svet 1,313.800 stotov, od tega Anglija 265.000, Amerika 285.000, Nemčija 206.300, CSR 188.000, Jugoslavija 188.000 (Vojvodina in Srem 75.000, Slovenija 55.000 stotov). Zaloge v državah, ki pripadajo uradu znašajo: Nemčija 2000, CSR 10.000, Jugoslavija 7000, Poljska 2500 in Alzacija 500, skupaj se nahaja torej še 2000 stotov v rokah producentov. Poročila o stanju se bodo nazvle želji Slovenije o večkratnem poročanju izdala: za 25. junij, 25. julij, 15. avgust (za kongres), 30. avg., 15. in 30. september.

V Zateu notira jugoslovanski tranzitni hmelj 250—400 Kč za 50 kg neocarinjjen. V žateškem okrožju se zelo množi listna uš. Splošno se rastlina ugodno razvija.

Živina

V Milanu notira živina: voli I. 4,80—5,10, II. 4,20—4,70, III. 3,50—4,10, biki I. 4,40—4,90, II. 3,60—4,30, krave I. 4,50—5, II. 3,60—4,40, III. 2,50—3,50 lire za kg žive teže. Kupčija s teleti je prav živahna in notirajo teleta jugoslovanskega izvora 6,50—8 lir za kg mrtve teže. Goved je iz Jugoslavije bolj malo, pač pa več iz Madjarske, ki notirajo 4,50—4,80 lire za kg žive teže; jugoslovanska živina pa je nekoliko cenejša.

Dunajski goveji sejem. (Poročilo tvrdke Ed. Saborsky & Co., Dunaj.) Prignanih je bilo 2658 glav živine, in sicer 1875 volov, 448 bikov, 385 krav. Iz Jugoslavije je bilo 60 goved. Cene: za vole: najboljši 1,95—2,05, I. 1,70—1,90, II. 1,40—1,50, III. 1,20—1,30. Krave: I. 1,40—1,50, II. 1,20 do 1,30, biki najboljši 1,65—1,70, drugi 1,35—1,60, klavna živina 0,85—1. V splošnem je bilo najboljše in prvo blago radi velike ponudbe za 5 govej. cenejša, srednje blago za 5—8 grošev cenejša, biki in klavna živina pa za 5—10 grošev dražji.

Suhe jedilne gobe

Razen na Dolenskem so se sedaj pojavile gobe zelo obilno tudi na Stajerskem. Ker je rasl prav dobro pogodila, je prvotna visoka cena popustila. Precej razlike pa je glede kvalitete med Stajersko in dolensko gobo. Temu primerno odgovarja tudi cena. Stajerske gobe, ki so z malimi izjemami mnogo lepše rezane in bolj bele, se plačujejo po 80—90 Din; dolenske, povprečno blago, pa po 70—80 Din za kg.

Letos je prišla na naš trg že precejšnja množina gob. Računamo, da je bilo samo v Ljubljani do sedaj 15.000 kg prodanih. Je to precejšnja množina, če pomislimo, da se je prva rast pojavila šele pred tremi tedni. Po poročilih in ponudbah sodeč pa je na deželi še veliko tega blaga. Sploh se pričakuje letos prav dobro gobe leto, ki bo dalo marljivim nabiralcem obilo zaslužka. Sicer pa že dosedanja rast jedilnih gob predstavlja važen predmet in lep vir dohodka, ki ga imajo mali kmeti in revnejši sloji ob času, ko drugih pridelkov še ne morejo spraviti v denar.

Odiz

Tudi najhujši kadilci

bodo imeli bele, zdrave zobe in stalno sveža usta, ako vporabljajo vsak dan

Odiz paslo.

Vso škodo, ki jo čez dan napravi na Vaših zobeh nikotin, Vam zvečer odstrani

Odiz Pasla.

MED 1111-1839

Sveta življenje in vrvenje

Kje je gospodinjstvo v časti

V novi dobi velja gospodinjstvo zelo malo. Srednješolke in akademičanke imajo zanj samo prezirljiv nasmeh. Celo mater ne manjka, ki so užaljene, ako kdo meni, da naj bi se njihove hčere teoretično in praktično zanimale za gospodinjstvo: »To ni zanje« ali »One niso za to«. Praktični Američani pa imajo o gospodinjstvu čisto drugačne pojme. Tam velja gospodinjstva veda toliko kakor vsak drug nauk in akademični čin Master of science za gospodinjstvo se jako ceni. Gospodinjstvo igra na vseh ameriških šolah veliko vlogo.

Šolska doba traja v Združenih državah 12 let, to je od 6. do 18. leta; vendar pa sme učenec zapustiti šolo že po osmih letih, ko dovoli enotno osnovno šolo. Večina dečkov in deklic pa se šola do 18. leta. Pouk je brezplačen; vendar pa morajo otroci vsak teden odrajtovati neko vsoto, ki se odmeri po premoženjskem stanju staršev; šolsko vodstvo ta denar nalaga na visoke obresti in ga učenec ob dovršitvi šole izplača z obrestmi vred. Tako ima učenec, ko zapusti šolo in stopa v življenje, takoj neko gnotno oporo ali pa more s tem denarjem nadaljevati nauke v kakem koležu. Med zvršetkom srednje šole in vstopom v kolež (naše vseučilišče) leži marsikdaj daljša ali krajša doba dela v praktičnem pridobitnem življenju. Na ameriških visokih šolah 30-, 40- in 50 letni dijaki in dijakinje niso nič redkega in vsi se enako brezpogojno pokore strogemu hišnemu redu po internatih kakor pravkar s srednje šole došla mladina. Ker na srednjih šolah nimajo zrelostnih izpitov, se na visokih šolah tem strožje drže; treba je polagati nesheto podrobnih izpitov in kolokvijev, pri katerih vse prazne pleve brezobzirno odstranijo.

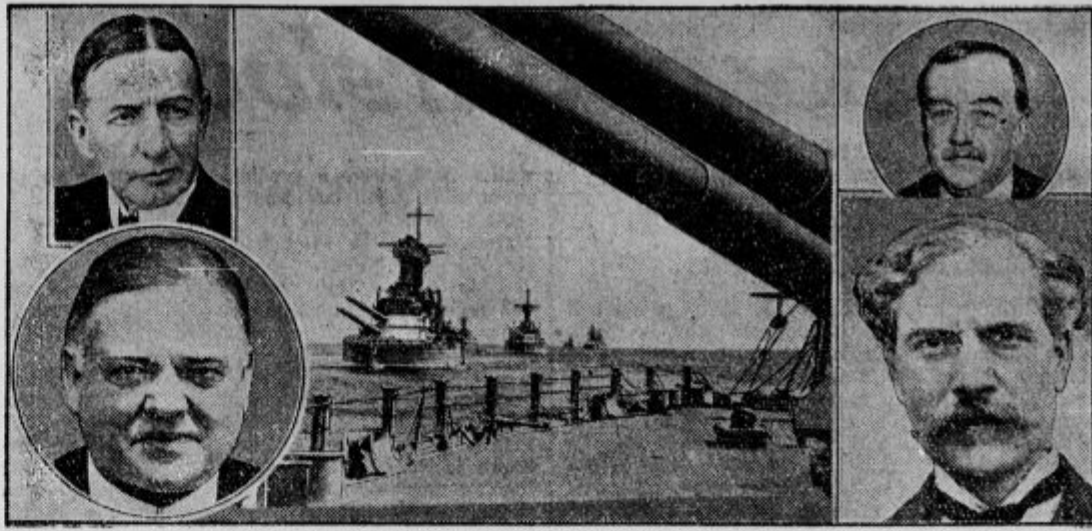
Za gospodinjstvo imajo v Ameriki že

50 let tudi visoke šole. Kuhanje in šivanje se poučuje že v osnovni šoli. Pri kuharskem pouku igrajo veliko vlogo vitamini. Z gospodinjstvom poukom je zvezan praktični pouk v zdravstvu. Dečki in deklice izdelujejo k temu pisane slike: Jejte zelenjavo! Spite pri odprtem oknu! Itd. Splošno je v navadi, da obiskujejo kuharske in šivalne tečaje tudi dečki in mladi možje, da si znajo potem kot vojaki in skavti sami skuhati hrano in zašiti obleko.

Gospodinjstvi koleži imajo na splošno po osem oddelkov. Za Evropejca je zanimivo, v kako tesni zvezi so gospodinjstve visoke šole z gospodarskim življenjem, kako se gospodinjstva veda praktično uporabljajo za javno blaginjo. Največja fakulteta na gospodinjstvih univerzah je posvečena nauku o prehrani. Živilska kemija in njena uporaba se uči v največjem obsegu. V laboratorijih rede po 14.000 podgan za poizkuse. Ti oddelki so v zvezi tudi z bolnicami, kjer se znanstvene pridobitve praktično uporabljajo.

Na posebnem oddelku se študentke uče »upravljati hišo«. V ogromnem parku koleža so raztresene majhne hišice; tu morajo dekleta 6 tednov voditi gospodinjstvo za štiri osebe ter se držati pri tem določenega proračuna. Tu se uče knjigovodstva in občevarstva s trgovci in obrtniki ter služabništvom. Tu se preizkušajo vse vrste gospodinjstvih strojev in priprav, ki jih dajejo predmetne industrije brezplačno v uporabo.

Posebni oddelki so posvečeni naukom o upravljanju hotelov, telesni negi, vzgoji in izobrazbi, opremi doma itd. Z vseh teh oddelkov priteka v narod obilica praktičnega, socialno važnega znanja in oploja ameriško gospodarsko življenje. Kdaj se bomo pri nas zavedli važnosti gospodinjstva?

Ali pride do razorožitve? Pri odhodu ameriškega poslanika Dawesa na njegovo novo mesto v Londonu je predsednik Hoover izrazil upanje, da bo sedaj, ko se je angleška politika zasukala na levo, prišlo v razorožitvenem vprašanju do pozitivnega rezultata. Od svoje strani pa namerava Macdonald potovati v Washington, na pride v direkten stik s Hooverjem. Na sliki so na levi spodaj: Hoover, zgoraj: poslanik Dawes; na desni spodaj: Macdonald, zgoraj: angleški zunanji minister Henderson.

času pa je imel Castiglioni na borzi velike izgube ter je prišel v denarne stiske; odstopiti je moral kot predsednik družbe »Bayerrische Motorenwerke«.

Castiglioni družina se trudi, da oblaži vtis teh dogodkov in zatrjuje, da o kakem finančnem polomu ne more biti govora. Vendar se vse zdi, da je Castiglioni trenutno še v hujših škripcih nego l. 1924. Zelo lahko se zgodi, da bo topot šla tudi palača na Dunaju. Castiglioni je polom bi se na Dunaju zelo občutil, saj je Castiglioni s svojimi ogromnimi podporami — skoraj 20 milijonov dinarjev letno — vzdrževal Reinhardtovo gledališče v Josefstadtu.

Alzaški voditelj avtonomistov Philippe Roos, ki zagovarja pred poroto v Besanconu. Obtožnica ga dolži veleizdaje proti Franciji.

Milijonarke kot tihotapke

Ob zadnjem prihodu velikega potniškega parnika »Liviathan« v Newyork, je imela ameriška carinska oblast srečen dan. Zasačila je celo vrsto chikaških milijonark, ki so hotele vtihotapiti velike množine pariških oblek in drugih modnih predmetov. Damam so napokali vsega skupaj poldrugi milijon dinarjev globe. Med tihotapkami sta bili tudi Ana in Roza Loeb, mati in sestra mladostnega morilca Richarda Loeba, Virginia Bohnen in Ana Katholing, vse iz Chicaga.

Bogastvo prehaja v ženske roke

Na podlagi davčnih podatkov so dognali, da se nahaja tačas že 40 odstotkov vsega narodnega premoženja v Združenih državah v ženskih rokah. Če pojde tako naprej, bodo ženske v 12 letih gospodarice večine ameriškega narodnega premoženja. Ženske delničarke imajo že sedaj večino v petih velikih železniških družbah in industrijah; v hranilnicah je 40 odstotkov ženskih vlog. Lani je v Združenih državah 139 žensk napovedalo preko 2 milijona dolarjev letnih dohodkov, med moškimi je bilo samo 123 takih srečnikov. 44 žensk je izkazalo

nad 4 milijone dolarjev letnih dohodkov, moških z enakimi dohodki je bilo 42. — Zelo podobne razmere so tudi že na Angleškem. V minoletem letu so zapustile vdove na Angleškem vsega skupaj 72 milijonov funtov šterlingov, neporočene ženske pa 40 milijonov funtov. Ugotovljeno je, da imajo ženske že 30 odstotkov angleškega narodnega premoženja v rokah.

Kača v šopku rož - dinamit v smolki

Amerika ima novo senzacijo — kazensko pravdo, glede katere izida se sklepajo visoke stave kakor pri konjskih dirkah. Obtoženec je bivši tovarnar Alfred Clark, ki mu obtožnica očita, da je poslal 31 letni bivši plesalki Ethel Eade, ločeni ženi, blesteči zvezdi ameriške visoke družbe, za god šopek rož v škatli; ko je pa gospa škatlo odprla, se je izvila iz rož — kača. Gospa se je onesvestila in morala za tri tedne v sanatorij. Dalje pravi obtožnica, da je poslal Clark farmerju Oliverju Manfieldu za god smotke, napolnjene z razstrelivom. Prva smotka je farmerju v ustih eksplodirala ter mu izbila tri zobe in ga močno poškodovala na obrazu. Obe dejanji je Clark izvršil iz maščevanja, ker je Ethel Eade njegovo ljubezen zavrnila in kazala večjo naklonjenost Manfieldu. Clarka so preiskali psihiatri, ker velja kot duševno bolan.

Ljudje gledajo skozi želodec

Neki majhen francoski podeželski dnevnik je razpisal vprašanje: »Kdo je najkoristnejši mož v občini?« Najčastneje je izšel iz ankete učitelj, ki je dobil 107 glasov; takoj za njim pa je prišel pek z 98 glasovi. Nato dolgo ni bilo nič, potem pa si slede: župan s 36, župnik s 27, zdravnik s 23, upravitelj in kovač vsak s 17 glasovi. Ljubezen gre pač skozi želodec...

Pozno zvečer se je vračala skupina pijanih izletnikov na postajo. Držali so se pod pazduho in ko se je eden spotaknil in padel v občestni jarek, je potegnil za seboj še ostale. Tedaj pride mimo duhovnik. Eden pijancev mu zakliče:

»Pomagaj nam, dobri pastir!«

»Pastir sem res, a ne svinjski,« je odgovoril duhovnik in šel dalje.

»Kaj bi bili možje brez svojih žen?«
»Samci.«

Nek slikar je sedel v restavraciji. K sosedni mizi sta se vsedla dva zakonca z dežele, ki sta neprestano zijala slikarja. Slikar je mirno vzel iz žepa papir in začel živahno risati, pri tem je pa vedno in vedno ostro pogledoval ženo, kakor da bi jo risal. Končno se je mož dvignil: »Gospod, jaz odločno prepovem, da bi Vi tu mojo ženo risali!« Slikar mu je mirno ponudil papir, na katerem je bila narisana debela gos, in vprašal: »Je li to Vaša žena?«

Katera je tedaj najlepša?

Madjarska lepota Böske Simon, ki je bila na tekmi lepotic v Parizu izvoljena za »miss Evropo«, je objavila ugovor proti izvolitvi Lizike Goldarbeiter, dunajske židinke, za miss Universe, to je za svetovno kraljico lepotic. Böske pravi: »Odločitev v Galvestonu (v Ameriki) ni veljavna. O naslovu miss Universe more odločiti samo tekma v Deauville. Tam bodeva tekmovali pred razsodniki miss Amerika in jaz. Ker pa miss Amerika še ni izvoljena, moram čakati nanjo. Z ostalimi konkurentinjami sem že tekmovala v Parizu in sem jih zmagala. Galvestonska konkurenca ni bila resna. Tudi sta tekmovali tamkaj dve drugi zastopnici Nemčije in Rumunije nego sta bili izvoljeni v Parizu. Hočem se meriti samo še z miss Amerika. Lizika Goldarbeiter je mično in ljubeznivo mlado dekle in že verjamem, da je v Galvestonu zmagala. Tamkajšnjo razsodišče je sestavljeno predvsem iz filmskih izvedencev, ki jim je samo na tem, da bi našli kako novo »zvezdo« za film. Skoraj vse lanske tekmovalke so bile povabljene k filmu. Jaz takih teženj nimam in zato se tudi nisem hotela udeležiti tekme v Galvestonu.« — Imamo torej nov mednarodni spor: Katera je prav za prav lepota sveta?

Castiglioni, njegova slava in nje konec

Ime Castiglioni spada med imena onih pustolovcev, ki jih je v povojnem gospodarskem polomu sreča dvignila na konja. Bil je sin revnega židovskega rabinca iz Trsta. V prvih letih po prevratu, ko so začeli Avstrijci s svojimi kronami kupovati zemlje za stotake, je prišel na Dunaj ubog kakor cerkvena miš.

Skoraj čez noč je postal predsednik Splošne depozitne banke, lastnik cele vrste industrijskih podjetij, a v najelegantnejšem dunajskem okraju si je kupil krasno palačo, ki je kmalu postala središče povojne bogate družbe.

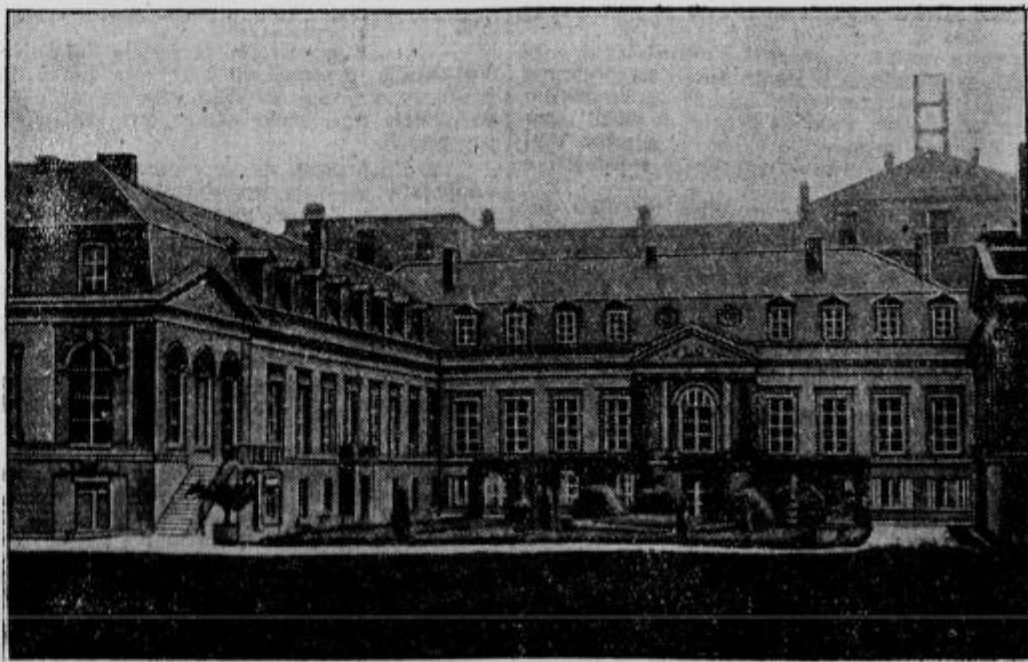
Castiglioni se je hotel s pomočjo umetniških krogov zagotoviti poseben družabni sijaj ter je postal pokrovitelj umetnosti. Nakupil je zbirke umetnin ogromne vrednosti in bil tako rekoč gospodar Avstrije. Toda že so se drobili temelji njegove tako nenadne slave, katastrofa je bila na pragu. L. 1924. je Splošna depozitna banka napovedala konkurz, pri katerem je propadlo na tisoče malih spekulativov in varčevalcev. Castiglioni je bil pač že pred letom dni odložil predsedstvo banke — ko je bil spoznal, da se ladja potaplja. Toda uprava banke ga je vseeno tožila kot glavnega krivca na povrnitve 40 milijard avstrijskih kron. Castiglioni je povzročil polom s svojimi divjimi spekulacijami. Javno mnenje je bilo silno razburjeno in Dunajčani so odločno zahtevali, naj se Castiglioni zapre. Državni pravdnik je bil tudi pripravljen, da izda potreben ukaz, toda Castiglioni je pravočasno pobegnil v Trst.

Vendar Castiglionovo bogastvo tedaj še ni bilo izčrpano in naznanil je na Dunaj, da hoče vse svoje obveznosti plačati. Ko je v Londonu in Bruslju prodal svoje umetnostne zbirke, se mu je to tudi posrečilo.

Nato se je Castiglioni vrnil na Dunaj, likvidiral vsa svoja avstrijska podjetja in nanovo zaživel v svoji palači kot dika dunajske družbe. Sreča se mu je zopet posmejala ter je še istega leta s spekulacijami na berlinski in amsterdamski borzi »zaslužil« 30 milijonov mark (okroglo 405 milijonov dinarjev). Castiglioni je naložil denar v raznih inozemskih podjetjih, posebno na Bavarskem. V zadnjem

Francosko letalo »Rumeli ptič«, ki je te dni preletelo Atlantski ocean, in njegova posadka (od leve na desno): Armeno Lotti; Jean Assolant in Rene Lefevre.

Palača Agmont v Bruslju, kjer bo nastanjena mednarodna reparacijska banka, ki bo upravljala in razdeljevala po Nemčiji vplačane reparacijske vsote.

Za duha in srce

Spominska knjiga ob univerzitetni 10letnici

Za desetletnico Univerze Kralja Aleksandra I. izide obsežna spominska knjiga (560 strani v leksikalnem formatu), ne običajna slavnostna publikacija, marveč važno kulturno-historično delo. Skoraj polovico knjige zavzemata dve zgodovinski razpravi. Prvo (229 strani) je napisal g. prof. dr. Janko Pollec: Starejše višje šolstvo v Ljubljani in borba za ustanovitve univerze. Pisatelj najprej poroča o jezuitskem kolegiju ter o zavodih in družbah za višje študije v 17. in 18. stoletju. Izredno zanimivo in važno je poglavje o francoski visoki šoli (Ecole centrale), bogato novih, iz arhivov zajetih podatkov. Po poročilu o demontiranju visoke šole do l. 1848. sledi zgodovina borbe za lastno univerzo od l. 1848. naprej preko dobe taborov do let pred svetovno vojno, z viskoma v letih 1898. in 1908-9. Za tem neveselim poglavjem o brezuspešnih trudih in bojih pride jasnejše: povest o delu in pripravljanju za ustanovitve univerze v narodni državi in poročilo o ustanovitvi sami. Druga razprava (30 strani) je izpod peresa g. prof. dr. Frana Kidriča: Zgodovina ljubljanskih knjižnic. Obe razpravi sta bogato ilustrirani s skrbno izbranimi in kulturno-historično pomembnimi podobami. — Drugi del knjige podaja sliko desetletnega razvoja in dela univerze, njenih fakultet, institutov in seminarjev. Tudi ta del je bogato ilustriran. Poročilo se konča s seznamom znanih publikacij akademskih učnih moči. Knjigi je pridejanih 14 tablic s podobami.

Do 25. junija se knjiga lahko naroči po znižani ceni 200 Din (s poštnino 210 Din) naravnost pri Sekretariatu Univerze Kralja Aleksandra Prvega, Ljubljana. V knjigarnah bo cena za običajni knjižotržni pribitek višja: 265 (brez poštnine). Pri univerzitetnem sekretariatu naročni izvidi se bodo začeli razpošiljati 25. junija.

Katoliška akcija. Robert Mäder, mestni župnik v Baselu je spisal in izdal krasno knjižico »Katolische Aktion« (Verlag Nazareth, Basel). — Letos je izšla 2. izdaja v nakladi 6—10 tisoč. Izmed vsega slovanstva o katoliški akciji, kar mi je dozdaj prišlo pod roko, nisem našel tako bistre in jasne, tako bodrilne in prepričevalne, tako vsebovite in zanosite luči o tem grandioznem problemu 20. stoletja. Se papeževe izjave mi postajajo globlje ob tej mojstrski interpretaciji. Ker je tudi v naši domovini katoliška akcija vprašanje, ki po važnosti daleko nadkriljuje vsa druga sodobna vprašanja, bi iskreno želel, da vsebina te knjige postane duševna last celokupnega naroda. Vsa kemu duhovniku in vsa kemu izobražencu laiku je knjiga neohoden vadnecem k pravilni orientaciji v pogledu ne samo katoliške akcije ampak krščanske javnosti 20. stoletja sploh. Knjiga stane 30 dinarjev in se dobi v Jugoslovanski knjigarni. Knjiga je moderen komentar k evangeliju in je za kapitalista — boljši kapital, za proletarca pa — emancipacija, in ključ do — boljšega družabnega reda.

Naša crkva in naša inteligencija. (Sest konferencija o vjerskom pitanju.) Napisal dr. Andrija Živković, Mostar 1929. — Pisatelj je tu na 100 straneh zbral pridige, ki jih je imel letos v cerkvi Sv. Marka v Zagrebu za inteligenco, da ji pokaže katoliško cerkev v njenem konstruktivnem nazoru in delu za svet in življenje. V učinkovito preprostem, a vsakemu problemu do dna idočem argumentiranju je dr. Živković uspešno Cerkev priljubiti vsem onim, ki za istino hrepene, a so se od Cerkev po raznih zmotah in dvomih oddaljili. Knjiga ni pisana samo s temeljitim znanjem, ampak tudi s toplim afektom.

Češka enciklopedija. V letih 1888—1908 napisani zaslužni češki »Ottav slovník naučný« je seveda po vojni v marsičem zastarel kakor vse slične izdaje. Zato je sklenila založba J. Otto natisniti tri dodatne zvezke: do 210 tiskovnih pol s 40.000 novimi gesli in do 12.000 dodatkov k geslom temeljne izdaje. Dozdaj je izšlo pet pol prvega zvezka (A—Anagon) ki naredijo nad vse ugoden vtis. Med sotrudniki so vsi znani znanstveniki in strokovnjaki. Seveda bi bilo želeli, da bi privedla založba rajše novo izdajo vsega slovarja: saj je stara davno razprodana in se prav težko dobi na trgu za pretirano visoko ceno. — Upajmo, da se časoma odloči založba tudi na to veliko podjetje. Za sedaj ji moramo biti hvaležni tudi za napovedane tri zvezke.

Slovansky Prehled, Praga je prinesel v letošnjih številkah s križalkami in številkami podprto O. Kolmanovo razpravo »Šolstvo v Jugoslaviji in njegov razvoj« tokom zadnjega desetletja. Med književnimi ocenami je zanimiv članek o delu S. Orlova: Slovanske otroške igre in plesi, Praga,

1928, katero priporočamo naši mastrokovnjakom in šolskim vodstvom kot prvo tozadevno zbirko. Slovenci smo seveda dokaj slabo odrezali.

H. Ulaszyn. Język staro-cerkiewnosłowiański. Lwow, 1929. Založba K. Jakubowskega. Str. XVI in 149. Cena 11.40 zł — S tem skozi praktičnim učenikom je poljski slavist zelo ustregel dijakom in vsem, ki se zanimajo za cerkevno slovanščino. Dosedaj obstoječi preobsežni priročniki: Kuljba-kinov, Losiev in dr. so se predvsem ozirali na zgodovinske pojave in praslovanščino. Prof. Ulaszyn se je omejil na najbolj značilne pojave za staro cerkevno slovanščino in s tem pridobil prostor za jako koristne, slehernemu poglavju priložene slovniške vaje. Vsi stavki v cirilici so podani tudi v latinici z označeno izgovorjavo. Na koncu sledi čitanka z odlomki iz najstarejših spomenikov in slovarček s pregledom posameznih debel, oziroma besednih skupin. Priporočamo.

Kongres slovanskih matematikov. Pripravljalni odbor je razposlal okrožnice, iz katerih je razvidno, da se bo vršil kongres v Varšavi od 23. do 27. septembra t. l. pod pokroviteljstvom prezidenta republike J. Mościckiego in s ministrskim predsednikom kot častnim predsednikom. Razen skupnih sej se bodo vršila predavanja po sledečih strok. oddelkih: 1. Osnovni matematični nauki, zgodovina, didaktika. 2. Aritmetika, algebra, analiza. 3. Teorija velikosti, topologija in praktična uporaba. 4. Geometrija, 5. Teoretična mehanika v zvezi z matematiko. — Prijave in naslove predavanj sprejema pripravljalni odbor na varšavski tehniki. (Sekretariat komitetu organizacyjnemu Kongresa matematyków slowianskich. Warszawa, Politechnika.)

K pesmrtici A. Čehova, 15. prihodnjega julija bo 25 let, kar je umrl Anton P. Čehov, veliki ruski pripovedovalec mednarodnega slovesa. — V zvezi s tem je sklenila nemška Zveza pisateljev in dramaturgov obnoviti njegov spomenik v zdravilišču Badenweiler, kjer je Čehov leta 1904 preživel podlegel jetiki z besedami: »Ich sterbe.« Po vojni napovedi je podrla razjarjena množica bronasto poporske pred Park-hotelom, kjer je Čehov umrl. Uprava je spravila spomenik med ropotijo, kjer leži še zdaj. Svoječasno so pisali ruski listi, da je romal spomenik v livarno in so iz njega naredili granate, a to ni res. Toda badenska vlada je prepovedala iz političnih ozir postaviti katerikoli spomenik na trgu pred hotelom. Ludvig Fulda, predsednik nemške pisateljske zveze, se zdaj pogaja za novi prostor. Hoteli so tudi spremeniti v muzej ono sobo, kjer je Čehov umrl. A izkazalo se je, da so se izgubili tokom vojne vsi spomini na pisatelja. Pet let zaporedoma se je nahajal v hotelu vojni špital, in starega pohištva ni več. Po dosedanjih prijavah bo otvoritev spomenika redka slavnost, pri kateri bosta enako zastopani sovjetska Rusija in emigracija — pač nezaljšano!

»Meistersingerje« Richarda Wagnerja so dne 15. t. m. v zagrebški operi zelo dobro izvajali. Dirigiral je g. Rukavina — prvič v življenju to težko in čudovito delo. Dokazal je, da je tudi temu kos. Od pevcev so se odlikovali gg. Cvejić kot Hans Sachs, Griff v vlogi Pagnerja, Bukšek kot Beckmesser, Vilma Nožinić kot Eva in Lucija Ožegović v vlogi Magdalene.

Ivan Pregelj, Izbrani spisi, 3. zvezek, Odissej iz Komende. Peter Pavel Glavar — Zapiski gospoda lanspreškega. 1929. — 3. zvezek Pregeljevih spisov je pač vrhunec onega Pregeljevega ustvarjanja, ki sega v srce ljudstvu, ker je iz njega vzeto. Zgodba moza, ki se je kot nezakonski otrok povzpela iz največje siromašine do uglednega duhovnika, in dobitnika svoje-ga ljudstva, predstavlja živ kos slovenske zgodovine. Glavarjevi »Zapiski« so pa zakladnica življenjske modrosti. »Regina, roža ajdovska, ki knjigo zaključuje v pripovedovanju Glavarja samega, je najlepši romantični pripovedni biser Pregeljev. Knjiga se dobiva v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani in stane broširana 45 Din, vezana 60 Din.

Conan Doyle, Izgubljeni svet, 31. zvezek Ljudske knjižnice. Conan Doyle je pisatelj, ki ga noben drugi ne prekosí v iznajdljivosti fantazije, napetosti dogodkov in presenetljivosti zaključkov — pričujoča povest pa po zanimivosti nadkriljuje vse njegove ostale. Povest stane broširana 24 Din, vezana 32 Din in se naročuje v Jugoslovanski knjigarni v Ljubljani.

Socialna vprašanja

IZPRIJENO DENARNO GOSPODARSTVO

Katoliški mesečnik v Paderbornu »Das Heilige Feuer« prinaša v letošnji majski številki članek dekana Josepha Werle-ja pod naslovom: »Iz-prijeno denarno gospodarstvo«. Članek brezobzirno odkriva krivico sedanje visoke obrestne mere, ki uničuje kmeta, obrtnika in delavca ter sploh vse male ljudi. Med drugim piše:

Obresti novejšega časa ustvarjajo prikriti, docela enostranski podložništvo. Kdor plačuje obresti, odrajuje desetino zasebniku, ki mu je nekaj posodil, kar hoče dobiti nazaj. Da to podložništvo razmerje olepšajo, pravijo, da je jemanje obresti danes čisto druga stvar, nego je bila tedaj, ko je cerkev posojilne obresti označevala za oduševstvo in jih prepovedala; kajti danes, tako pravijo, je povsodi dana možnost za lahek zaslužek in tako je tudi vsakemu mogoče, da si osvoji vlogo gospodarskega fevdalnega gospoda. Smešno tega izgovora je brez drugega jasna. Če je danes v resnici vsakemu dana možnost, da z obrestmi dela lahke dobičke — zakaj pa potem te možnosti ne izkoriščajo milijoni razdedinjenih? Če bi mogli to priložnost izkoristiti, kje bi bili potem polni žaklji milijonarjev in milijarderjev? Ne, pod gospodstvom kapitala z lahkimi dobičkom za široke ljudske množice ni nič. Kapitalistični sistem dovoljuje le redkim, da na lahek način zaslužijo in delajo dobiček, namreč ljudem, katerih posest je ravno kapital; le tega se spričo določenih gospodarskih razmer držijo možnosti, da za manjšo vrednost zamenja večjo ali da kupi delovno moč za ceno, pri kateri mu ostane del delovne moči za zastonj. Sicer jemlje izkoriščevalce obresti tudi od drugega izkoriščevalca, toda le-temu se to nič ne pozna, ker pač zvali breme dalje na druga ramena, dokler s celo svojo težo — in čim dlje se vali, tem težje je — ne obideži na ramah delavca, rokodelca in kmeta. Kajti na koga naj le-ti zvali breme, ko plače za svoje delo ne določajo sami, marveč

tisti, ki imajo moč v rokah, katerim so izročeni na milost in nemilost, delavec, ker mora, še hoče živeti, prodati svojo delovno moč, kmet, ker mora prodati svoje pridelke.

Desetodstotne obresti, ki so danes povprečna obrestna mera, a ki so jih prej moralisti žigosali kot oduševstvo, mora človeka, ki zasluži letno 3000 mark (40.000 dinarjev) in še znatno manj, gospodarsko streti, ali ga pa prisiliti k človeka nevednemu življenju. Zakaj kmet še nikoli ni postal milijonar? Kjer se opravlja dejansko delo, sploh ni dobička; kjer pa ni dobička, je treba plačevati obresti, vsake obresti. Zato umirajo nekateri ljudje zaradi trdega, nezdravega dela, zaradi slabe prehrane in skrbi za vsakdanji kruh razmeroma zgodaj, dočim morajo dobičkarji, ako hočejo zgodaj umreti, skočiti z letala ali si na kak drug način skrajšati življenje.

Toda časa ne moremo potisniti nazaj, stoletnega razvoja ne moremo izbrisati... Karl Marx, najgenijalnejši sovražnik kapitala, je zahteval, da bi se pod kapitalističnim sistemom gospodarilo protikapitalistično, odklonil. V tem pogledu se sklada katoliška cerkev v svojih določbah glede jemanja obresti ravno tako z nazorom Karla Marxa, kakor se popolnoma krijejo nazoru genialnega ekonoma o vrednosti in sorodnem z nauki cerkvenih očetov in školastikov, kar je Hoboff že davno dokazal. Zato ne smemo grajati moralne teologije, če je iskala naslovov za obresti, da bi mogla krščanska vest najti nekak, čeprav ozek izhod iz zmed kapitalističnega nereda... To je bilo pred 20 leti. Danes smo tako daleč, da smemo tudi obrestne naslove kritično preiskati pod drobnogledom, ne da bi nas v naprej imeli za ignorante ali celo za krivoverce. Kajti počasi se dani tudi katoličanom, da jim je imel Marx nekaj poklicati v spomin, da je hotel Leon XIII. s svojo veliko socialno okrožnico nekaj več nego pokazati zgolj svojo organizatorsko modrost, da Tomaž Akvinski ni učil, da je zasebna lastnina potrebna samo za posameznike, marveč za vse; danes smemo že, brez strahu, da bi nas proglasili za krivoverce, reči, da zahtevajo sv. Tomaža in velikega papeža brez globokosežnih posestnih izprememb niso mogoče.

VILMA GLOBOČNIK naznanja pretužno vest, da je njen srčnodobri svak, gospod

Franc Globočnik

graščak

danes 16. junija ob 7 zvečer, previden s svetimi zakramenti za umirajoče, mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb nepozabnega pokojnika se bo vršil v torek 18. junija ob 5 popoldne iz hiše žalosti na mestno pokopališče v Kostanjevici.

Sv. maše zadušnice se bodo brale v raznih cerkvah v Kostanjevici.

Dobrava pri Kostanjevici, dne 16. junija 1929.

Zahvala

Za obilne in srčne dokaze sočutja ob bridki in prerani izgubi naše zlate mamice, gospe

Marije Karba roj. Žitek

učiteljeve vdove in posestnice v Ljutomeru

se najiskreneje zahvalujemo. Posebno zahvalo izrekamo vsem, ki so pomagali ob dolgo-trajni bolezni, preč. duhovščini, zlasti veleč. g. dekanu J. Weisel-u za spremstvo, združ. pevsk. zboru za ginaljvi žalostinki, darovalcem cvetja in vencev ter vsem, ki so na katerikoli način olajšali našo žalost in blago pokojnico spremili na njeni zadnji poti. Bog plačaj!

Ljutomer-Pristina, dne 15. junija 1929.

Inka in Viktor Kladnik
in ostali sorodniki.

T. C. Bridges:

Na pomoč!

Roman.

»Je pa to tudi res pravi čoln!« reče Sam z globokim odobravanjem. »Zgrajen je kot čoln, ne pa kar iz starega debla izžgan.«

»Pravijo mu batelone,« pove Andy. »Je jako uren in prav zares sem vesel, da ga zopet vidim.«

»Gadsden bi dal glavno za tak izvrsten čoln!« pravi Greg in se namuzne.

»Če svojo glavo sploh še ima,« pripomni Sam suhoparno. »Prav čudil bi se temu, če je tudi on naletel na te Mrakovice.«

»Jaz pa prav iskreno upam, da ni naletel!« reče profesor resno. »Ne mogel bi take usode privoščiti niti svojem največjemu sovražniku.«

»A vkljub temu nam misel nanj ne bo odganjala spanca,« reče Greg.

»Se ti pa tudi pozna, da bi rad nekoliko zadremal,« ga draži Jimi.

Greg, ki je drobno gledal in bil zdelan, je bil kar zares hud in je nejevoljno vzkliznil: »Ne biete-betaj neumnost! Prvi hočem biti na vrsti pri veslanju, pa ti tudi Jimi!«

Toda Zambo je na svoj način brez besede pograbil eno veslo, Andy, ki je bil trden kot dren, pa drugo; Jimu in Gregu, ki sta bila oba hudo izžepana, so zapovedali, naj se vležeta na dno čolna. Oba sta zaspala kot bi trenil in spala cele ure ter se prebudila šele, ko so čoln potegnili na peščeno obrežje, da prenočijo in je Zambo pripravljaval ogromno omloto

iz jajec rečne želve, kakršnih je našel v pesku skoraj petdeset.

58. Zambo zadene ob kamen.

Naslednjih enajst dni so imeli najmirnejši in najprijetnejši čas na vsem potovanju. Ko so prevozili eno ali dve brzi, so le jadrili ali bolje le veslali in bili prav zares žalostni, ko so končno prišli do ustja nekega zahodnega pritoka, po katerem je profesor odločil, da morajo potovati.

»Oh, zdaj pa zopet brzice in slapovi ter hrib in gozdovi!« je stokal Greg.

»In vse te kangle benceina!« dostavi še Andy.

»Pa vam, Andy, jih vsaj ne bo treba prenašati,« ga zavrne Greg. »Nadaljevali boste lepo svojo pot proti domu po reki navzdol.«

»Kdo vam to pravi?« vpraša Andy mirno.

»Saj vendar ne mislite v Hulak?«

»Prav to mislim, ako me le mara vaš oče seboj.«

Greg za hip kar strmi vanj, kakor da ne more verjeti lastnim ušesom, nato pa od veselja glasno vzklizne: »Dajte mi roko, Andy! Nikoli v svojem življenju nisem doživel večjega veselja!«

Greg je slabo prerokoval. Ni bilo ne brzice ne slapov in veslali so nekaj dni proti toku reke, ki se je jako počasi plazila skozi polkrajino s savanami (ravninami s trdo travo v šopih). Četrtega dne pa se reka razširi in pred seboj zagledajo veliko močvirje, poraslo z visoko, sivkasto-zeleno travo. skozi njo pa se po ozki, vijugasti strugi leno plazila voda. Tam onstran, toda silno daleč, so rasti proti nebu škrlatni hribi.

Andy pokaže na te griče in mirno reče: »Stavim, da leži Hulak tam nekje med njimi!«

Nekaj hipov so kar sedeli in molče gledali na hribe. Tedaj pa vedno trezno misleči Sam spet zasedi veslo v vodo in pripomni: »Daleč so še in mislim, da bomo imeli še precej truda, preden bomo tam.«

Andy prikima. »In pot bo presneto huda!«

Huda pot pa je bila še mila beseda, kajti kakor hitro je zavozil čoln med ostro travo, niso mogli ničesar drugega videti kot visoke stene liki žica trde šare na obeh straneh; zato so se morali le po kompasu ravnati. Voda je bila tako plitva, da so kar naprej zavedali ob dno in mrčes je bil neznosen. Cele tri dolge, strašne dni so se v vročini in naporih in pomanjkanju ubijali po tem groznem močvirju in niti enkrat niso dobili kraja, kjer bi mogli stopiti na suho; šele ko so bili že tako izmučeni, da so kar cepali, so zadeli na trdna tla, privezali čoln ter zlezli na suho. Tla so bila nizka in zarašena s trdo travo.

»Fantje, pazite na kače!« posvari Andy. »Bolje bo, ako nekoliko te trave pokosimo, preden znesemo prtljago na suho.«

Zambo začne takoj kositi travo s svojim velikim krivcem, po nekaj zamahih pa zadene ostrina ob nekaj trdega.

Profesor kar obtrmi. »Skala! Ne! Obdelan kamen je!« Populi travne korenine in jih odstrani in naenkrat mu stopi na obraz izraz začudenja. »Saj to je zid! Nismo torej na navadnem otoku, ampak na veliki ploščadi iz neobdelanih in rezanih kamnov. Re! el bi, da je tu bilo pristanišče, ki so si ga zgradili Hula v tistih dneh, ko so bili še velik narod in je bila ta reka njihova pot do morja.«

Ljudska knjižnica iz založništva Jugoslovanske knjižarne v Ljubljani: 25. zvezek: Haggard, Hči CESARJA MONTEZUME, 32 Din, vez. 42 Din. — 26. zvezek: Lorenzini, STORŽEK IN NEGOVO BURKASTO ŽIVLJENJE, 14 Din, vez. 22 Din. — 27. zvezek: Frege, OTROCI SOLNCA, 24 Din, vez. 32 Din. — 28. zvezek: Haggard, KLEOPATRA, 28 Din, vez. 40 Din. — 29. zvezek: Savinšek, IZPOD GOLICE, 30 Din, vez. 42 Din. — 30. zvezek: Sinkiewicz, NA POLJU SLAVE, 28 Din, vez. 40 Din.

MALI OGLASI

Vaška drobna vrstica 1-50 Din ali vsaka beseda 50 par.
Najmanjši oglas 5 Din. Oglasi nad devet vrstic se računajo više.
Za odgovor znamko! — Na vprašanja brez znamke ne odgovarjamo.

Službe iščejo

Trgovci

kateri je opustil trgovino z meš. blagom, izučen tudi v lesni stroki, išče primer. službe kot vodja podružnice, skladišnik, potnik, lesni manipulant itd. Nastop takoj. Ponudbe na upravo pod »Zanesljiv št. 6557.«

Nočni čuvaj

išče službe na kaki žagi ali na graščini. — Pisma pod »Takoj« št. 6620 na upravo Slovenca.

Organist - Ceciljane

z večletno prakso - želi sprejeti službo. Zmožen je voditi večja pevstva društva. — Naslov v upravi Slov. pod »Zmožen 6651«.

25 pisalnih strojev

najboljših sistemov, velikih in malih, so poceni naprodaj. Ant. Rud. Legat & Co., Maribor, Slovenska ulica 7. - Telef. 100.

Službo dobe

Ključav. pomočnika

in vajenca se sprejme takoj za trajno delo in v vsi oskrbi. Prednost imajo z dežele. Ključavničarsko podjetje CIRIL PODRŽAJ, Ig št. 147.

Trgovski učenec

kateri ima res veselje do trgovine z mešanim blagom, s primerno šolsko izobrazbo, prav dobrim spričevalom — sprejme trdka Ivan Rojnik, Slovenjgradec.

Pletilje

na navadne in na žakart stroje sprejem v službo. Delo oddam tudi na dom.

Šivilje

za pletenine, ročne in na Kölerjev overlok - stroj - sprejem. — Ponudbe je poslati pod šifro »Gorenjske pletilje« upravi »Slovenca« pod št. 6614.

Šiviljo

za popravilo perila sprejem. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Šivilja«.

Kroj. pomočnika

sprejme takoj A. Jarc, Semeniška ul. 4, Ljublj.

Učenka

za kuhanje se sprejme takoj. Restavracija Maribor, Glavni kolodvor.

Učenca

sprejme trgovina železnine v Ljubljani. Hrana in stanovanje v hiši. — Naslov se izve v upravi »Slovenca« pod št. 6633.

Deček se sprejme

močan, krščanski staršev, za hišnega pomožnega hlapca. Starost od 16 do 18 let. Plača po dogovoru. — Ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Učenec št. 6637«.

Kupimo

Kupim

hrastove hlode. — J. Počučnik, Ljubljana, Kralja Petra trg 8.

Stanislav Čuček

Ljubljana,

Kolodvorska ulica št. 18,

kupuje suhe gobe, lipovo cvetje, arniko in ostale zdravilne rastline.

Prodamo

Puhasto perje

kg 38 Din. razpošiljam po povzetju najmanj 5 kg. Izkoristite priliko, dokler traja zaloga. L. Brozović, kemičar čistilna perja. Zagreb, Ilica 82.

Koncertne citre

skoraj nove, prodam. — Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 6561.

Ariel motocikle

230, 500 in 550 ccm de Luxe opremljene z električno Lucas razsvetljavo in števcem prodajamo po brezkonkurenčnih cenah 17.000, 21.000 in 23 tisoč Din. — Jugovavto, Ljubljana, Dunajska 36.

Brivnica v Zagrebu

Ilica, se prodaja zaradi drugega posla. Električna, vodovod. Dobro ideoča. Cena samo 17.000 Din. Vprašanja na: Ujčić, Ilica 210.

Šest stavbnih parcel

vsako po 600—700 m² ugodno prodaja ob Dunajski cesti blizu »Stadiona« Franc Jerko, Črnača p. Ježica.

Kunce mladiče

čistokrvne Srebrece, Bele dunajske, starši odlikovani, prodam. — Ivan Anžič, Bizovik št. 83, Spodnja Hrušica.

Stanovanja

Vdovec

z dvema odraslima otrokoma, drž. nastavljenec, išče stanovanja sobe in kuhinje s pritliklinami. — Stranka mirna, snažna in plača sigurno. Event. ponudbe pod »Upanje« na upravo »Slovenca«.

Sostanovalec

se sprejme. — Naslov v upravi »Slov.« št. 6641.

Solčno stanovanje

mirno, dve sobi, ena sobica in kuhinja, pripravno za vpokojenje, se odda. — Naslov na upravo »Slovenca« v Mariboru.

Poštenega mladeniča

preprostejšega, sprejem na stanovanje. Naslov pove uprava »Slov.« št. 6654.

Sobo in kuhinjo

za mesec junij išče stranka brez otrok. Kdor preskrbi stanovanje, dobi nagrado. Po možnosti v bližini mesta. Naslov je poslati na upravo »Slovenca« pod št. 6555.

Stanovanje

dveh sob s pritliklinami iščem, če možno pri hiši vrt. Ponudbe pod »Profesor-duhovnik« na upravo »Slov.« pod št. 6646.

Objave

Za oskrbovanje

male hišice in obdelovanje zelenjadnega in sadnega vrta v Tacnu pri Ljubljani, se sprejme moški z ženo brez otrok — najrajši upokojenec. Pogoj: 10 mesečna plača 400 Din, stanovanje: ena soba s štedilnikom, električna luč in užitek dela vrta. Naslov v oglašnem oddelku »Slovenca« pod št. 6602.

Pouk

Šoferska šola

prva oblast, koncesijon. Čamerik, Ljubljana (Jugovavto), Dunajska cesta 36. Telef. 2236. Strokovnjaški teoretičen pouk in praktične vožnje na različnih modernih avtomobilih, s pričetkom vsakega prvega.

Vnajem

Trgovina

se odda. Potreben kapital 25.000 Din. — Naslov pri upravi »Slovenca« pod št. 6644.

Zasluzek

Sedaj

najboljša priložnost, da lahko zaslužite mnogo denarja s prodajanjem našega gospodar. predmeta. Vprašati in priložiti 10 Din za vzorec in navodila. — Ro-Va, Maribor, poštni predal 2.

Denar

Iščem financierja

za eksportni sezonski predmet. Dober eksporter ima prednost. Naslov v upravi pod št. 6603.

Razno

Fotograf. potrebščine

in vsakovrstne aparate, tudi na obroke, kupi pri strokovnjaku. Fotografsko specialno podjetje: Meyer, Maribor, Gospodarska 39.

Kumare 7 D kg

Buče 6 Din kg

prodaja na drobno na stojnici na Vodnikovem trgu Celestina Glavnika.

Tvrška A. VOLK

Ljubljana, Resljeva cesta 24 nudi najceneje vse vrste pšenice moko in druge mlyevske izdelke. Zahvalujte cenik!

Vankovrtno

zlatu kupuje

po najvišjih cenah. CERNE, Juvilir, Ljubljana. Wollfova ulica št. 3.

Mlinske valje

prevzemamo na ostrenje in brušenje. — Čakovečki paromlin i munjara d. d., Čakovce.

Šamot

najboljše kvalitete za vse vrste obratov dobavlja

Material d. o. z., Ljubljana

Dunajska c. 36 Telefon 27-16

Vizard vložki brez vsake kovine

prožni, ki se dajo regulirati, so najboljše pripomoček za pločate in boleče noge, za trdo kožo na podplatih itd.

»VIZARD« brezgumene nogavice za krčne žile

Dobijo se samo v trgovini s čevlji

FRANJA SNOJ

Ljubljana, Prešernova ul. 30

Wizara

Obvestilo

P. n. občinstvu javljamo, da se je umetniško tiskarski zavod »Ažbe«

premestil v Gregorčičevo ulico 6

(pri drž. realki) ter prešel v roke nove družbe, ki je dala podjetju ime

»PODRAVSKA TISKARNA« d. o. z.

prej »Ažbe«, Maribor.

Specijaliteta: Svete podobice, krajevne razglednice v eni in več barvah, barvotisk in reklama.

Priporočamo se za vsa tiskarska dela najtopljeje ter beležimo z odličnim spoštovanjem.

Podravska tiskarna d. o. z., prej Ažbe

MARIBOR, Gregorčičeva ulica 6, pri drž. realki.

Telefon int. 2038.

Telefon int. 2038.

Avtomobilna zveza

Stari trg — Rakek — Ljubljana

Vozni red zveze k vlakom

Odhod iz Star. trga	4:15 h	Prihod Rakek	5:35 h
" " "	11:45 h	" " "	13:00 h
Odhod z Rakeka	8:00 h	Prihod St. trg	9:20 h
" " "	16:00 h	" " "	17:20 h

Razven gornjih zvez k vlakom na postaji Rakek odhaja iz Starega trga drugi autobus, ki vozi direktno v Ljubljano in sicer:

Odhod St. trg	6:15 h	Prihod v Ljubljano	9:00 h
" Ljubljana	18:00 h	" " "	21:30 h

Postajališče v Ljubljani kavarna »Europa« nasproti »Figovca«

P. n. potujoče občinstvo se opozarja, da ima podjetje najmodernejša vozove, ki nudijo vsak komfort in jako prijetno vožnjo.

Cene zelo zmerne!

Znojenje nog, trdo kožo, ozeblino, svrab in pekoče podplate in kurje oči izleči v 2—3 dne

FEBRUUM APARAT

patentiran v vseh kulturnih državah.

Cena Din 50 po poštenu povzetju Din 65.

Glavno skladišče za Jugoslavijo:

Stara Salvator apoteka, Osijek I.

kamor je treba tudi poslati naročila

LUTZ in MONOLIT peči

ŠAMOTEŽ, najcenejša, prvovrstna šamota za peči in štedilnike. — Elektromotorji CONZ Altona Bahrenfeld.

Ing. Guzelj, Ljubljana VII

Telefon 3252 Jernejeva c. 5 Telefon 3252

ZIDARJI

(15 do 20) se sprejmejo za dnevno in akordno delo. — ANGELO BATTELINO, stavbenik, Ljubljana - Šiška, Knezova ul. 32, I. nadst.

+

V globoki žalosti potrti naznanjamo, da je naš srčno ljubljeni očka

Franc Jurca

po mukepolnem trpljenju, v 77. letu, previden s tolažili svete vere, mirno v Gospodu zaspal. — Pogreb nepozabnega nam pokojnika bo v sredo dne 19. junija ob pol šestih iz hiše žalosti, Poljanska cesta št. 6, na pokopališče k Sv. Križu. Zvršujoč poslednjo željo pokojnikovo cvetje hvaležno odklanjamo.

Ljubljana, dne 17. junija 1929.

Žalujoči otroci z ostalim sorodstvom.

Ce potujete samo enkrat na leto

Lumière

si morate ohraniti spomin nato potovanje dvakrat tako dragoceno s fotografsko kamero. Navodila za fotografiranje dobite pri nas ustmeno ali pismeno. Zahtevajte naš najnovejši cenik Mai 1929, Lumière plošče, papirji in kemikalije so najboljše.

Drogerija Gregorič, Ljubljana, Prešernova 5.

Kupim stalno

kostanjev taninski les

smrekove skorje cele in drobljene, rabljene sode od strojnega in jedilnega olja po najugodnejših cenah. Takojšnje plačilo.

FRANC OSET, SV. PETER V SAV. DOL.

RODBINI ALMOSLECHNER in FURLANI naznanjata v svojem in vseh sorodnikov imenu prežalostno vesti, da je njih iskreno ljubljeni, nepozabni soprog, oče, stari oče, zet, stric in stari stric, gospod

Constantin Almoslechner

draguljar in hišni posestnik

v nedeljo dne 16. junija 1929 ob 6 zjutraj, po daljšem trpljenju, v 87. letu življenja, mirno v Gospodu zaspal.

Zemeljski ostanki dragega pokojnika bodo v torek dne 18. junija ob 5 popoldne v mrtvašnici mestnega pokopališča slovesno blagoslovljeni in nato v rodbinsko grobnico k večnemu počitku položeni.

Sveta maša zadušnica se bo brala v sredo 19. junija ob 8 zjutraj v cerkvi sv. Jožefa.

Celje, dne 16. junija 1929.